

**СТРАТЕГИЈА
ЛОКАЛНОГ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН
2021. - 2030.**

Београд 2021. године

Одлука о усвајању Стратегије локалног одрживог развоја Градске општине Сурчин 2021-2030

Уводна реч председника Градске општине Сурчин

Учесници у изради стратегије

Координациони тим	
Стеван Шуша	Председник општине
Александра Јелесијевић Глигорић	Начелник Одељења за локални економски развој, координатор израде Стратегије
Татјана Ракић	Начелник Управе
Петар Миљуш	Заменик Председника општине
Душан Вујадиновић	Председник Скупштине
Бојан Јовановић	Члан Већа општине Сурчин
Тања Аћимовић	Саветник
Живко Стевановић	Директор ЈП за гас
Миљан Шишовић	Директор ЈП кабловска дистрибуција

Радна група за економски развој и инфраструктуру	
Биљана Бранковић	Начелник Одељења за финансије, председник РГ
Драгана Јанковић Пауновић	Саветник, заменик
Весна Шаловић	Члан Већа општине Сурчин
Добринка Тошић	Начелник Одељења за урбанизам
др Ацо Стевановић	ОО СПС Сурчин
Снежана Младеновић	Пошта Сурчин
Дејан Спасојевић	Гебрудер Вајс доо
Тамара Мандић	Национална служба за за пошљавање
Дарко Филиповић	ГО Сурчин
Марина Чауш	ЈП Сурчин
Десанка Покрајац	СНС
Живко Стевановић	ЈП Гас Сурчин
Ката Божанић	РКТ Жупа
Александар Филиповић	Европска асоцијација породичног предузетништва

Радна група за друштвени развој	
Бојан Вукеновић	Начелник Одељења за општу управу, председник РГ
Сања Караџић	Начелник Одељења за друштвене делатности, заменик
Снежана Вујовић	Градско правобранилаштво
Светлана Лозанчић	ГО Сурчин
Петар Муштерић	ОШ “Бранко Радичевић” Бољевци/Прогар
Снежана Вукеновић	ГО Сурчин
Сандра Марковић	ГО Сурчин
Тања Мрконић Микша	ГО Сурчин
Катарина Диклић	ОШ “Вук Караџић” Сурчин
Урош Мазалица	Спортско-рекреативни клуб “Метеор”

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

Радна група за заштиту животне средине и пољопривреду	
Верица Јакшић	Саветник, председник
Миленко Јовановић	Саветник, заменик
Бранко Башкаловић	ГО Сурчин
Драгица Пајчин	ГО Сурчин
Милан Прокопљевић	ЈП Сурчин
Миљан Милисављевић	ГО Сурчин
Биљана Дракула	ГО Сурчин
Марко Миланковић	Нелт
Љубиша Каралић	Калифорнија шпед
Катица Наглић	Хрватска читаоница Фишер
Жељко Мајетић	Златара Мајетић

САДРЖАЈ

Одлука о усвајању Стратегије локалног одрживог развоја Градске општине Сурчин 2021-2030	2
Уводна реч председника Градске општине Сурчин.....	3
Учесници у изради стратегије	4
Координациони тим	4
Радна група за економски развој и инфраструктуру	4
Радна група за друштвени развој	4
Радна група за заштиту животне средине и пољопривреду.....	5
I. УВОД.....	10
II. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	11
III. ВЕЗА СА ДРУГИМ СТРАТЕГИЈАМА.....	12
IV. ИСТОРИЈА.....	13
V. ПРОФИЛ ЗАЈЕДНИЦЕ.....	17
1. Увод у профил заједнице	17
2. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	18
2.1. Географски положај.....	18
2.2. Општи подаци	19
2.3. Локална управа	20
3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	21
3.1 Клима	21
Табела 1: Средње месечне и годишње температуре ваздуха, °C.....	21
Табела 2: Средње месечне и годишње количине падавина, mm	21
3.2. Ваздух.....	22
3.3. Воде.....	23
3.4. Пољопривредно земљиште	25
3.4.1. Ерозија земљишта.....	28
3.5. Шуме	28
4. ДЕМОГРАФИЈА.....	32
4.1. Становништво (број становника и стопа раста).....	32
Извор: Витална статистика, РЗ.....	32

4.1.2. Етничка структура према полу	32
4.2. Густина насељености становника по км ²	33
4.3. Миграције становништва	33
4.3.1. Број одсељених становника	34
4.3.2. Број досељених становника	34
4.4. Природни прираштај	34
4.4.1. Упоредни приказ природног прираштаја општине Сурчин у односу на Републику Србију	35
4.5. Демографско старење	35
4.6. Структура становништва према матерњем језику	37
4.7. Структура становништва према вероисповести	38
5. КУЛТУРНА ДОБРА ОД ВЕЛИКОГ ЗНАЧАЈА	39
КУЛТУРНА ДОБРА	39
ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ СТАТУС ПРЕТХОДНЕ ЗАШТИТЕ	40
КУЛТУРА	41
6. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	42
Аеродром Никола Тесла	42
Железничка станица Сурчин	42
Друмски саобраћај	43
Речни саобраћај	43
7. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	43
Постојеће стање водоводне мреже	43
Постојеће стање канализационе мреже	44
Гасификација	45
Управљање чврстим комуналним отпадом	45
8. ПОЉОПРИВРЕДА	47
Пољопривредна газдинства	47
Ратарство	48
Наводњавање	49
Механизација	49
Трактори и комбајни	49
Прикључне машине	50
Складишни и додатни капацитети и објекти	50
Сточарство	51

Газдинства према броју условних грла (УГ).....	51
Број говеда, свиња, оваца, коза и стоке на испашаи.....	51
Број коња и живине по врстама и број кошница пчела	51
Број газдинства и број говеда према величини стада.....	52
Број газдинства и број свиња према величини стада.....	52
Број газдинстава и број оваца према величини стада	52
Број газдинстава и број живине према величини јата	52
Број приватних ветеринарских станица и приватних ветеринарских амбуланти	52
Кретање заразних болести животиња	52
Подстицајна средства	53
9. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ.....	54
Број предузетника и број привредних друштава.....	54
Просечне зараде	55
Запосленост	55
Број незапослених разврстан према полу и према степену образовања	56
Број незапослених у периоду од 10 година	56
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центара за социјални рад	56
Број корисника новчане социјалне помоћи	57
10. БУЏЕТ ГО СУРЧИН	58
Структура прихода у 2021. години.....	58
Структура планираних расхода у 2021. години	58
11. ТУРИЗАМ	59
11.1. Манифестације.....	60
11.2. Ловни туризам.....	61
11.3. Риболовни туризам.....	62
11.4. Етно туризам.....	62
11.5. Верски туризам.....	63
11.6. Спортско-рекреативни туризам.....	64
11.7. Угоститељство.....	65
11.8. Историјски туризам.....	65
11.9. Библиотеке	65
12. ОБРАЗОВАЊЕ.....	66
Основне школе	66
Предшколске установе	67

Деца са сметњама у развоју и инвалидитетом	69
VI ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ - SWOT АНАЛИЗА.....	70
VII ВИЗИЈА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН.....	73
VIII СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ.....	73
Поглавље 6: Систем управљања и праћења реализације Стратегије.....	78
IX АКЦИОНИ ПЛАН	81

I. УВОД

Стратегија локалног одрживог развоја Градске општине Сурчин 2021. – 2030. године је кључни стратешко-плански документ који треба да подстакне будући раст и развој целокупне локалне заједнице. Стратегија обухвата друштвену и економску сферу, али и аспекте заштите и побољшања животне средине, просторног уређења и инфраструктуре као и унапређења пољопривреде.

Стратегија је израђена је као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицање локалних снага, али и као одговор на изазове будућег развоја општине Сурчин и свеукупног живота у њој. Као таква, Стратегија је у складу са развојним стратегијама и политикама на вишим нивоима власти, али и са другим секторским стратегијама и законским оквиром на републичком и локалном нивоу. Стратегија је припремљена од стране радних тела која је именовао председник општине, уз пуно учешће јавног, приватног и невладиног сектора. Целокупан процес координације и праћења израде Стратегије био је у надлежности Стратешког тима.

Сврха Стратегије је да информише целокупну јавност - јавни, приватни и невладин сектор, о будућем развојном путу општине, те као таква представља основу за израду будућих детаљних стратегија, планова и програма у појединим секторима и областима.

Визија развоја и будући стратешки циљеви развоја Градске општине Сурчин дефинисани су на период од 10 година. Прихватајући чињеницу да постављање циљева подразумева не само одговор на питање „шта“ већ и „како“ те да је одговор на ово питање од кључног значаја за квалитетно спровођење Стратегије, Стратешки тим и тематске групе су развиле детаљне стратешке циљеве, посебне циљеве, програме и пројекте.

Даље, прецизно припремљени и разрађени програми и пројекти нису само основа за планирање и коришћење општинских финансијских средстава, него и добра основа за приступ екстерним изворима финансирања, попут републичких фондова, буџета града Београда али и Инструмента за претприступну помоћ (IPA) програма Европске уније и других међународних или билатералних донатора.

Предуслов за квалитетно и правовремено спровођење Стратегије јесте препознавање њеног значаја од стране свеукупне локалне заједнице (јавни, приватни и невладин сектор) и виших нивоа власти, али и успостављање Стратегијом предвиђених механизма за њено спровођење, извештавање, и свеукупну операционализацију, а што је задатак који општини Сурчин, али и свим другим актерима у локалној заједници, предстоји у наредном периоду.

II. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Стратешко планирање јесте један од инструмената који стоје на располагању општини у вршењу њене основне улоге, а то је обезбеђивање развоја и константно унапређивање привредног и институционалног амбијента за привлачење инвестиција и јачање локалне економије, развијање партнерских односа са приватним сектором, друштвени развој, просторно-планско планирање и изградња инфраструктуре, итд.

Скупштина Градске општине Сурчин је још средином 2012. године усвојила први општински стратешки документ развоја - Стратегија локалног економског развоја општине Сурчин 2012 – 2021, уз финансијску и техничку подршку Сталне конференција градова и општина, кроз ЕУ

Exchange Програм. Због истека важности Стратегије локалног економског развоја 2012 – 2021, општинско руководство и стручне службе општине су одлучили да приступе изради нове стратегије развоја општине Сурчин, али овај пут је одлучено да се приступи изради свеобухватног стратешког документа будућег развоја, који ће у себи садржати компоненту будућег развоја инфраструктуре, привреде, друштвених делатности, локалне самоуправе и заштите животне средине. На основу усвојене методологије послови координације израде Стратегије одрживог развоја поверени су Стратешком тиму и стручним радним групама које су чинили: представници општинске управе, стручна лица јавних предузећа и установа, представници социјалних, образовних и здравствених институција, представници цивилног сектора, привредника и пољопривредника и других стручњака. Основни задатак Комисије и радних група био је да ураде анализу постојећих ресурса, дају препоруке за будући развој општине у оквиру свог делокруга рада, дефинишу циљеве, програме и да предложе пројекте и мере за унапређење развоја општине Сурчин.

Иако је процес планирања и израде Стратегије одрживог развоја инициран од стране општине Сурчин, његово спровођење је засновано на принципу "одоздо на горе" који подразумева дефинисање приоритета кроз консултативне процесе свих нивоа власти и свих сектора друштва. У складу са приоритетним областима дефинисаним пројектним задатком, формиране су три радне групе у следећим областима:

Економски развој и инфраструктура
Друштвени развој
Заштита животне средине и пољопривреда

У складу са пројектним задатком и на основу израђене социо-економске анализе (профил заједнице), урађена је SWOT анализа на основу које су дефинисани конкретни секторски циљеви, подциљеви, програми и пројекти за њихово спровођење. Стратешко планирање је континуирани процес утврђивања циљева локалне заједнице и начина њиховог постизања који је партиципативан и који се остварује кроз партнерство свих заинтересованих страна. На овај начин постиже се и власништво над процесом и над документом који је резултат процеса, али и консензус и подела одговорности за постављене циљеве и избор начина за њихово постизање. Тиме што јасно дефинише приоритете и правце развоја, даје се јасан оквир за будуће

инфраструктурне инвестиције и стварају се претпоставке да развој буде вођен реалним потребама заједнице, а не потребама донатора.

Партнерство и партиципација подразумевају заједнички рад на стратегији којим се гарантује ангажовање већих ресурса, веће знање и повећава се поверење у процес у коме добровољно учествују и сарађују сви релевантни актери чиме се обезбеђује транспарентност рада органа општинске Управе. Усвајање Стратегије одрживог развоја од стране Скупштине општине представља знак потенцијалним донаторима, постојећим привредницима и будућим инвеститорима да постоји социјални консензус око тога шта су развојни приоритети на општинском нивоу.

Поред тога што је то законска обавеза, важан разлог за припрему и доношење Стратегије одрживог развоја је потреба да се у циљу унапређења локалног одрживог развоја обезбеди синхронизована и координисана планска активност на различитим нивоима општине. На тај начин се обезбеђују услови да се приоритетни развојни пројекти потпуно припреме (израдом потребне документације, усаглашавањем планских докумената, решавањем имовинско правних односа) чиме се стичу услови да се обезбеде додатна финансијска средства за њихову реализацију. Такође, веома важна је и чињеница да је повлачење средстава из већине домаћих и међународних фондова и програма није могуће уколико не постоји усвојен документ у коме се дефинишу циљеви и приоритети локалне заједнице за које се траже средства. У том смислу, главни циљ стратешког планирања јесте доношење плана којим се подржава визија и вредност заједнице. Такође, циљ је остварити чврсто партнерство на локалном нивоу кроз заједничко дефинисање, процену и активирање развојних шанси и циљева путем заједничких акција и пројеката. Како бављење развојем захтева знање и компетенције, циљ овог процеса јесте да јача капацитете локалних људских ресурса кроз сталне едукације и обуке. Оптимална расподела буџетских средстава треба да буде заснована на приоритетима развоја општине, те стога циљ стратешког планирања јесте да иницира и да уведе праксу вишегодишње планирање локалног буџета, у циљу правовременог издвајања буџетских средстава за реализацију општинских приоритета. Законом о буџетском систему предвиђа се да се у процесу израде буџета врши вишегодишња расподела ресурса, како би се обезбедило оптимално функционисање општине. Оваквим планирањем, које повезује планске циљеве и активности са средствима потребним за њихову реализацију, утврђују се основни развојни правци општине и помаже у оптималној алокацији ограничених средстава.

III. ВЕЗА СА ДРУГИМ СТРАТЕГИЈАМА

Стратешки, законски и институционални оквир за планирање локалног одрживог развоја

Од 2005. године до данас Влада Републике Србије донела је више стратешких докумената у којима су наведени национални циљеви, приоритети и мере и који представљају оквир за разматрање и планирање и локалног развоја. Стратегија одрживог развоја Градске општине Сурчин је усаглашена са следећим стратешким документима:

- Национална стратегија одрживог развоја
- Стратегија за смањење сиромаштва у Србији
- Стратегија придруживања Србије ЕУ

- Стратегија града Београда
- Национална стратегија запошљавања
- Стратегија развоја привреде
- Национални програм заштите животне средине
- Стратегија развоја малих и средњих предузећа Србије
- Национална стратегија управљања отпадом
- Стратегија реформе државне управе
- Стратегија развоја туризма Републике Србије
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024.
- Генерални урбанистички план Београда
- Просторни план Градске општине Сурчин

IV. ИСТОРИЈА

Градска општина Сурчин конституисана је 24. новембра 2004. године као најмлађа, седамнаеста општина Града Београда. Административно је чини седам насељених места и то: Сурчин, Јаково, Бољевци, Прогар, Петровчић, Бечмен и Добановци.

За Градску општину Сурчин кажу да је име добила од латинске речи која значи склониште, док из новије историје датира прича о шанцу, прокопаном у време када је овим крајевима пролазила граница између Турске и Аустроугарске.

Археолошка налазишта сведоче о давној насељености ових простора. Оруђа од камена и орнаментисана керамика и праисторијске статуе винчанске културе сведоче о насељености ових простора у каменом добу. Постоје поуздани подаци да је садашња урбана територија била густо насељена у време Келта. Из римске епохе такође постоје материјални докази као што су жртвеник са натписом, бронзани и сребрни новац.

Године 1909. откривен је први епиграфски споменик. Палеографском анализом утврђено је да је споменик највероватније из друге половине 2. века. Овај фрагмент олтару пренет је у Археолошки музеј у Загребу. Фрагмент је садржао натпис:

Cornvt(us) | V(otum) s(olvit) | l(ibens) m(erito). Корнут завет сачини, добровољно и прописно.

Римска освајања овим просторима доносе нове облике културе, а са пропашћу царства овде се смењују: византијска, бугарска и угарска власт. У средњем веку овде је био значајан прелаз преко Саве до ког се стизало са Цариградског и са Сребреничког друма. Заједно са Београдом 1521. године, потпада под турску власт.

Први помени о насељу на овом простору су из 1404. године када је краљевском повељом даривано феудалној породици Моровић. После пожаревачког мира 1718. године улази у састав земунског властелинства грофа Шенборна, а од 1745. укључен је у војну границу.

Петроварадинска регимента укинута је једним од аката које је цар Франц Јозеф донео 1873. године. Војна Граница је развојачена и предата Краљевини Хрватској-Славонији царским Манифестом од 15. јуна 1881. Првог августа исте године цар је управу над бившом Војном Границом предао хрватско-славонском бану. Тиме је и Сурчин постао делом Краљевине Хрватске-Славоније као једне од крунских земаља Аустро-Угарске.

Велики народни збор у Руми, одржан 24. новембра 1918, прогласио је присаједињење Срема Краљевини Србији. Тако је Сурчин постао делом Србије. Нова држава, Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца проглашена је 1. децембра 1918. године.

Административном реорганизацијом Краљевине, која је променила име у *Југославија*, Сурчин је 1929. постао делом Дунавске бановине, као општина у склопу Среза Земун.

Административно-територијалном организацијом 1955. године Сурчин је прикључен београдском административном подручју.

Сурчин

У Сурчину црква постоји још од 1786. године. Данашња православна црква је изграђена у периоду од 1788. до 1812. године и посвећена је св. Петки. Сурчин слави Малу госпојину 21. септембра. Поред две православне, Сурчин има и римокатоличку цркву.

У Сурчину је 1786. године постојала стара трошна школа, али први подаци о броју ђака датирају из 1802. године када је наставу похађало 20 ђака. Школска зграда је подигнута 1817. године, а школа је са краћим прекидима радила током целог XIX века. Крајем XIX и почетком XX века број ученика се знатно повећао. У школској 1904/05. години било је 205 ученика, али и проблема са школским простором.

Уочи Првог светског рата има три школе: српску, немачку и хрватску. Школа убрзо прераста у осмогодишњу школу.

Добановци

Село Добановци је лоцирано дуж ауто пута Београд-Загреб и удаљено је 6 км западно од Сурчина и 16 км од Београда. У близини села је Аеродром „Никола Тесла“.

Бројни налази из римског доба казују да је овде било насеље. На простору данашње циглане ископане су римске опеке, новац, а пронађена је једна пећ за печење опеке и керамике. Добановци се први пут помињу 1404. године у једном мађарском средњовековном документу, иако је вероватно да су постојали и раније. Најстарији конкретни подаци из 16. века, записани због пореза: два турска пописа, један из 1546. године, а други из 1566/67. године. У првом попису наведено 50 домаћинства која су плаћала по 408 акчи пореских дажбина, без пашарина, а у другом 43 домаћинства која су плаћала готово двоструки износ пореза. Из наведених пописа може се видети да су становници Добановаца били Срби.

Нема тачног записа када је подигнута црква у Добановцима, али се у попису из 1546. године помиње и сеоски поп. Црква посвећена Светом Николи саграђена је 1732. године. Данашња црква Светог Николаја је подигнута 1803. године под заштитом је државе. Иконостас је изграђен 1842. године и дело је Петра Чортановића.

Школа у Добановцима почиње са радом у другој половини XVIII века. Школска зграда подигнута је 1890. године, а 1908. се отвара и учитељско место за учитеља Словака. У првој половини XIX века у Добановце се досељавају Словаци претежно из Бачке. Они су припали парохији у Бољевцима, а евангелистичка црква је подигнута нешто касније.

Јаково

Од Сурчина је удаљено 6 км, а од центра Београда 22 км. Старо сремско село, чије археолошке ископине говоре да је овде био развијен живот још у најстарија времена. Поред Саве су пронађени темељи преко 100 кућа из гвозденог доба, као и многи остаци оруђа, оружја и другог материјала.

Материјални докази потврђују да су ови простори били насељени још у камено и гвоздено доба. Касније су овде живели Илири и Келти. Најзначајнији је проналазак Германске некрополе, где су пронађени добро очувани пехари, накит од ћилибара, предмети од керамике. По предању, назив се везује за име сточара Јакова, који је живео на брдашцету у колиби од трске. Тада није било заштитног насипа, па је Сава плавила простор. Током лета, кад би се вода повукла, до Јакова би долазили чобани из околних села и говорили "идемо до Јакова". Јаково се у списима помиње од почетка 15. века (1404. год. у једном мађарском спису). Постанак насеља везује се за манастир Фенек, удаљен два километра југозападно од Јакова, а најранији писани помен о манастиру датира из 1563. године. Јаково се као насеље помиње и у турско доба. После повлачења Турака 1718. године улази у састав земунског властелинства, а након склапања мира са Турском Јаково је прикључено Војној граници. Крај 18. века обележио је и почетак рада школе. Православни храм, посвећен Вазнесењу Господњем, подигнут је у периоду од 1804. до 1810. године, док је сеоска слава Св. Петка.

У близини села налази се једини манастир у јужном Срему-манастир Фенек из XV века посвећен Преподобној Матери Параскеви.

Бољевци

Старо, древно село Бољевци су од Сурчина удаљени 13 км, од Београда 29 км, смештено уз леву обалу реке Саве и ту постоји од прадавних времена због доброг положаја. Камени шиљак нађен на Водоплавици сведочи да се овде човек заустављао и ловио већ у преласку из старијег у млађе камено доба, пре око 9000 година. Најстарије станиште је на Збегу, припада Старчевачкој култури, пре око 6500 година. Млађа култура, винчанска, пре око 5500 година, откривена је у данашњем селу, на брегу изнад старог Вока. Бронзано доба, пре око 4500 година, у атару данашњих Бољеваца оставило је трага на два велика локалитета на Пејином брду и у самом селу – од Великог до Малог раскршћа па према Сави.

Бољевци се убрајају у насеља са дугом историјом насељености (од неолита до данас). На овим просторима је ловио човек још на преласку из старијег у млађе камено доба, али се сматра да су припадници винчанске културе најстарији житељи овог насеља. У атару села су пронађени предмети из бронзаног и гвозденог доба, али доласком Келта и мешањем са староседеоцима, образује се племена Скордисци. Римска освајања овим просторима доносе нове облике културе, а са пропашћу царства овде се смењују византијска, бугарска и угарска власт. У средњем веку овде је био значајан прелаз преко Саве до ког се стизало са Цариградског и са Сребреничког друма. Заједно са Београдом 1521. године село је потпало под турску власт.

Под данашњим именом насеље се помиње 1702. године, а први писани документ датира из 1716. године. Православни храм је посвећен Св. Петки и изграђена је у периоду од 1797. до 1800. године. Сеоска слава је Велика Госпојина.

У првој половини 19. века овај простор, поред Срба, насељавају и Словаци. Као привремено решење 1900. године је подигнут молитвени дом, са дрвеном звоницом по страни. Године 1908. евангелистичка на општина се осамостаљује. Први записи о школи у месту се јављају крајем 18. века, а данас школа носи име "Бранко Радичевић", у спомен великог песника чији је деда живео у Бољевцима.

Бечмен

Насеље Бечмен се налази југозападно од Сурчина, удаљено 4 км, а од Београда 22 км. Основано је још у најстарије доба, о чему сведоче налази из праисторијског доба. Први помени о насељу датирају из 1320. и 1403. када је Бечмен краљевском даровницом дат племићкој породици Моровић. После пожаревачког мира 1718. године насеље се водило као пустара под називом Богићев збег. Године 1810. године је саграђена црква посвећена Св. Сави која прославља 27. јануар као храмовну славу, а 30. јула Огњену Марију као заветни дан.

Прогар

Село Прогар је од Сурчина удаљено 18 км, а од Београда 34 км.

На овим просторима откривене су гробнице из Римског периода, где је утврђено да се на простору данашњег центра налазила Римска некропола периода касне антике. Почев од 6. века овај простор насељавају Словени који су током векова мењали господаре, као што су Бугари, Византинци, Мађари, Турци, а од 1716. године па наредних 200 година Срем је под управом Аустроугарске.

Београдским миром 1739. године утврђена је аустријско-турска граница. Прогар постаје истурено насеље Војне границе. У циљу заштите граничног појаса аустријске власти откупљују властелинску земљу и исту деле сељацима који су примили обавезу заштите границе. Црква у Прогару је изграђена 1799. године и посвећена је Архангелу Гаврилу.

Петровчић

Мало сремско село које се граничи са подручјем општине Пећинци, удаљено од Сурчина 10 км и Београда 26 км. Укупна површина атара Петровчић је 1974 ха, од којих су највећим делом обрадиве површине, а мањи делови су под ливадама, пашњацима и шумама.

Материјални докази сведоче о раној насељености ових простора, још у доба неолита. Предмети од камена и животињске кости сведоче да се поред обраде земље, човек бавио и сточарством, а предмети од бронзе упућују на ране почетке употребе метала. На овом простору живели су Илири, Келти и Римљани. На овом простору у средњем веку била су насеља Толинци и Сакуле. Насеље Петровчић настало је расељавањем Сакула и Толинаца. У каснијем периоду, указом Марије Терезије Петровчић је под именом Петровци-Толинци дат Вуку Исаковићу за насељавање породица његових војника за чување граница према Турцима.

После сеобе Срба под Арсенијем IV Јовановићем део српске миграције населио се у четири села и на 11 пустара. Указом Марије Терезије, Петровчић је додељен Вуку Исаковичу за насељавање породица његових војника. Први пут под данашњим именом помиње се 1756. године као граничарско место.

У месту је још тада постојала трошна православна црква, а нови православни храм подигнут је 1845. године и посвећен је Рождеству Св. Јована.

V. ПРОФИЛ ЗАЈЕДНИЦЕ

Профил заједнице је документ који садржи мерљиве, јасне и објективно идентификоване податке и чињенице о општини Сурчин. Он пружа могућност за сагледавање јасне слике општине у погледу потенцијала и могућности развоја. Подаци коришћени у Профилу су преузети из различитих извора: Завод за статистику, Национална служба запошљавања, Народна Банка Србије, Агенција за привредне регистре, Општинска управа Сурчин, као и из постојећих база података различитих локалних и регионалних институција као и сличних истраживања рађених у друге сврхе.

1. Увод у профил заједнице

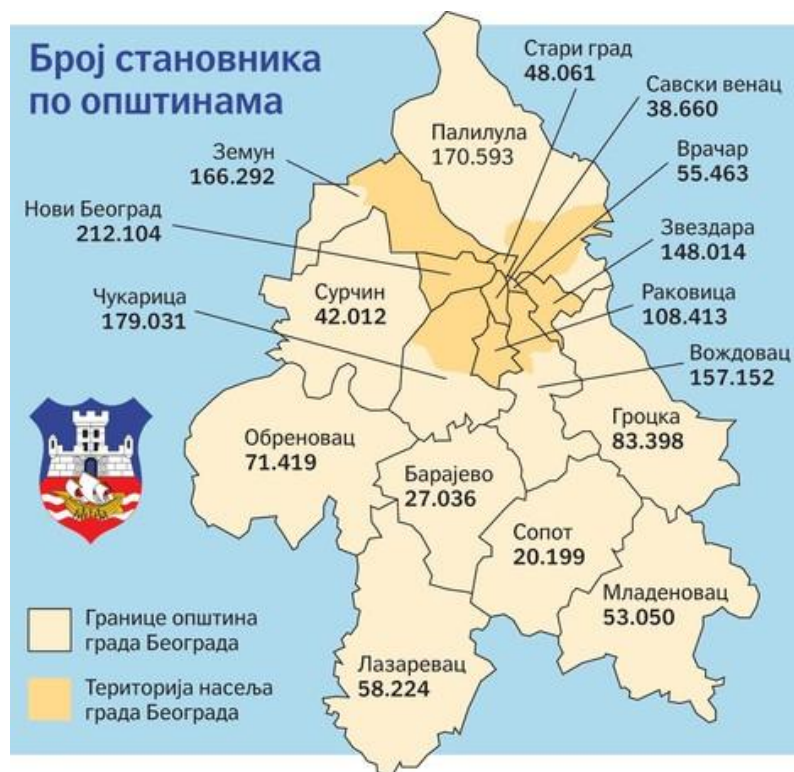
Градска општина Сурчин простире се на површини од 288 km² коју насељава 46.406 становника, према процени Републичког завода за статистику за 2018. годину. Густина насељености је око 161 становник по км².

Упоредни преглед Града Београда и градске општине Сурчин

	Административно подручје Града Београда	ГО Сурчин	Удео ГО Сурчин у АПГБ (у %)
Површина (км ²)	3.227	288	8,9
Број насеља	157	7	2,8
Становништво 2018.	1.690.193	46.406	2,74

Извор: Републички завод за статистику

Упоредни преглед градске општине Сурчин са другим општинама Града Београда према попису становништва 2011. године

Градска општина Сурчин једна је од ретких општина у Србији у којој је повећан број становника, тако да на територији општине према процени Републичког завода за статистику за 2018. годину живи 46.406 становника што је скоро 10% више него што је било на попису становништва из 2011. На територији ГО Сурчин, као и на територији Града Београда већинско становништво је српске националности, док су значајније присутни Словаци, Роми, Хрвати и други. Просечан број чланова домаћинства на територији ГО Сурчин износи 2,96. У општини Сурчин је, по попису становништва 2011. године старосна структура била повољнија у односу на град Београд и целу Републику, док је образовна структура становништва незадовољавајућа и удео становника са високим односно вишим образовањем је знатно нижи у односу на град Београд.

2. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

2.1. Географски положај

Градска општина Сурчин се налази у Срему, у Панонској низији. Простире се по јужном ободу сремске лесне терасе и на алувијалној равни леве обале реке Саве, на просечној надморској висини од 73 метра. Северну границу општине чини ГО Земун, источну ГО Нови Београд, западну општина Пећинци док је јужна страна омеђана реком Савом у укупној дужини од 46 км. Представља најзападнији део равничарског простора територије града Београда, обухвата најплоднија земљишта, а територијом општине пролазе важни саобраћајни правци.

Општина Сурчин налази се на само 20 км од центра Београда, а на 15 км од Земуна и Новог Београда са којим је Сурчин преко насеља Ледине, скоро спојен.

Сурчин се налази на следећим координатама:

44° 47' 21" СГШ

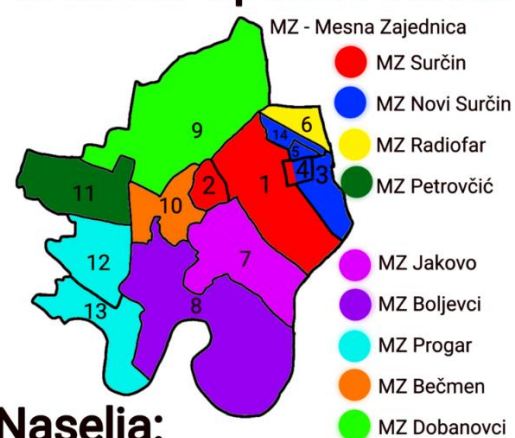
20° 16' 29" ИГД

Сурчинска општина има изузетно повољан саобраћајни положај, што свакако представља један од највећих развојних потенцијала општине у будућности. Јужну границу општине представља река Сава, која пловним путем омогућава везу са реком Дунав као европским коридором 7. Подручје општине Сурчин се налази у оквиру саобраћајних коридора који се рангирају као примарна саобраћајна мрежа. Друмски саобраћај је одређен друмским коридорима и ауто-путем Е-75 деоница Београд – Ниш. Територијом градске општине пролазе делови европског коридора 10, коридора 11 – аутопут Милош Велики, делови магистралне железничке мреже, а на самој територији општине се налази најзначајнији национални међународни аеродром 'Никола Тесла'.

2.2. Општи подаци

Градска општина Сурчин конституисана је 24. новембра 2004. године као 17. општина Града Београда и као таква је најмлађа градска општина. Обухвата седам насељених места, од којих свако представља катастарску општину за себе. Административно, општину Сурчин чини девет месних заједница: МЗ Сурчин, МЗ Нови Сурчин, МЗ Радиофар, МЗ Петровчић, МЗ Јаково, МЗ Бољевци, МЗ Прогар, МЗ Беџмен и МЗ Добановци.

Градска Општина Сурчин

Насељено место	Број становника		Број домаћинстава	Површина км2
Бечмен	3700		1087	20.1
Бољевци	4017		1212	60.3
Добановци	7928		2389	55.68
Јаково	6182		1733	31.76
Петровчић	1386		423	20.15
Прогар	1443		449	39.25
Сурчин	17356		5152	61.21
Укупно	42012		12445	288

Извор: Попис становништва из 2011. године-РГЗ

2.3. Локална управа

Организација и систем локалне самоуправе и администрација уређени су Статутом града Београда, Статутом Градске општине Сурчин и другим прописима. Органи општине су: Скупштина градске општине, Председник градске општине, Веће градске општине Сурчин и Управа градске општине.

Скупштина градске општине броји 35 одборника.

Веће градске општине Сурчин има укупно 9 чланова, а Председник општине уједно је и Председник већа. У Управи градске општине Сурчин ради укупно 74 запослених. Управу градске општине чини 8 унутрашњих организационих јединица и то:

- Одељење за друштвене делатности,
- Одељење за урбанизам, грађевинске и комуналне послове,
- Одељење за инспекцијске послове,
- Одељење за имовинско-правне и стамбене послове,
- Одељење за општу управу,
- Одељење за финансије,
- Одељење за локални економски развој и
- Служба за скупштинске и заједничке послове.

Посебне организационе јединице Градске општине Сурчин су Кабинет председника и Интерни ревизор.

Општина Сурчин је својим актима основала четири јавна предузећа, туристичку организацију и установу културе:

1. ЈП 'Сурчин' основан 2005. године са задатком одржавања и управљања пијацама, пословним простором, наплате паркинг простора, пружања погребних услуга и управљања гробљима, одржавања и уређивања јавних површина, одржавања јавне хигијене, димничарских услуге, експлоатације грађевинског песка у Јакову и одржавања и управљања рибњаком.
2. ЈП 'Сурчин-гас', основано 2008. године са задатком дистрибуције гаса и свих врста гасовитих горива преко система цеви као и постављање гасних инсталација.

3. ЈП за обављање послова из области спорта и рекреације основано 2008. године са циљем да обезбеди услуге које се односе уређивање и допринос успешнијем пословању спорта, спортских организација, спорта за младе, школског спорта, управљањем два спортска објекта: сала Интеграл у Сурчину и спортска сала у Бољевцима.
4. ЈП кабловска дистрибуција Сурчин основано је 2008. године са циљем да се што већем броју грађана омогући приступ савременим телекомуникацијама.
5. Установа културе - Културни центар Сурчин (КЦС) обавља делатност културе од значаја за Градску општину Сурчин (ГО Сурчин). Делатност установе је обављање организационих, маркетиншких, административних, финансијских, техничких и других послова неопходних за одржавање програма и манифестација у области културе, као и програмска припрема, продукција и презентација пројеката из области културе, различитих намена и организовање гостовања пројеката из области културе и рада уметничких установа. Одлука о оснивању Установе културе - КЦС донета је на седници скупштине Градске општине Сурчин одржаној 27.07.2015. године.
6. Туристичка организација ГО Сурчин

3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

3.1 Клима

Територија општине Сурчин припада умерено-континенталној клими. Под утицајем панонске низије поднебље има степско континентални карактер и четири издиференцирана годишња доба. Зиме су релативно хладне са мало снега, лета топла и најчешће сува, а јесени умерено топле и влажне, пролећа топлија и са мање падавина од јесени. Иако је распоред падавина уједначен по годишњим добима, чести су периоди суше тако да ово подручје карактерише недостатак воде у земљишту током целе године. Средња годишња температура ваздуха је 12⁰С, а годишња количина падавина (1991-2002) је 628.7 mm (табеле 1 и 2). Како је подручје равничарско, изложено је ветровима. Најучесталији ветрови су који дувају из правца запада 123%, затим југоисточни 89% и источни-југоисточни 87%.

У задњих десет година дошло је до промене климатских услова. Нестале су границе преласка једног годишњег доба у друго. Тако су у току лета могуће велике падавине са снижењем температуре и до 10° С у току 24h. Као последица глобалног загревања током зиме и почетком пролећа долази до наглог отопљавања што изазива негативне последице у пољопривреди и воћарству.

Табела 1: Средње месечне и годишње температуре ваздуха, °С

Месец												Просек
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
0.9	3.1	7.1	11.9	17.5	20.8	22.5	22.6	17.3	12.5	6.6	1.0	12.0

Табела 2: Средње месечне и годишње количине падавина, mm

Месец												Укупно
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
36.5	24.7	33.3	55.6	55.5	77.0	64.9	55.4	68.8	51.7	50.2	55.2	628.7

На ужем подручју Београда издвојено је пет топоклиматских зона које карактеришу одговарајући параметри при чему Сурчин припада Зони 1 са годишњом сумом падавина (P) = 628 mm, средњом годишњом температуром (Ts = 12,0 °C), средњом минималном температуром за јануар (Tsn = -3 °C) и средњом максималном температуром за јул (Tsx = 27,2 °C).

3.2. Ваздух

Квалитет амбијенталног ваздуха условљен је емисијама SO₂, NO_x, CO, чађи и прашкастих, органских и неорганских материја које потичу из термоенергетских постројења, привредних делатности, саобраћаја, сагоревања у индивидуалним котларницама итд. Велики загађивачи су термоенергетска постројења у Обреновцу и аеродром „Никола Тесла“.

Концентрације угљенмооксида и лако испарљивих угљоводоника повећане су у зимском периоду што се објашњава утицајем метеоролошких параметра (повећана влажност, снижена температура).

Највећи део емисија штетних материја потиче од камиона и путничких возила као и рада котларница на лож уље.

Емисија загађујућих материја пореклом из возила условљена је интензитетом саобраћаја, структуром саобраћајних возила као и метеоролошким условима.

Табела 3: Емисије загађујућих материја - сумпордиоксида, суспендованих честица, озона и азотових оксида

загађујућа материја	ГВИ (24 h) настањена подручја	мај		јун		јул		авг		септембар	
		мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс	мин	макс
SO ₂ (µg/m ³)	150	8	37	18	58	10	10	10	24	10	43
PM10 (µg/m ³)	120	15.5	39.8	17.1	57.9	8.4	8.4	12.4	69.3	8.4	78.2
O ₃ (µg/m ³)	85	34	71	8	69	24	24	29	73	32	56
NO ₂ (µg/m ³)	85	14	71	20	72	10	10	15	77	10	105
NO _x (ppb)	-	7.7	89.7	19.3	84.1	5.9	5.9	8.6	124.7	5.9	238.3
NO (µg/m ³)	-	9.1	75.4	10.6	66.8	3.7	3.7	9.9	111	3.7	230.1

Извор: Градски завод за јавно здравље

Значајан корак ка побољшању квалитета ваздуха је гашење индивидуалних котларница, односно прелазак на коришћење гаса као еколошки прихватљивијег горива. У том смислу је значајан податак да је до сада на гас прикључено 2287 потрошача, од тога 59 фирми и 2228 домаћинстава, што је око 15% од укупног броја домаћинстава на територији ГО Сурчин.

Програмом контроле квалитета ваздуха на територији Београда за 2020. и 2021. годину обухваћено је и мерно место у Сурчину, где се врши детекција и квантификација загађујућих

материја: чађ, SO₂, NO₂. У наредној табели приказани су резултати мерења извршених у мају и јуну 2020. године. Место мерења је у улици Браће Пухаловић бр.12, код Дома здравља.

Табела: резултати мерења на локацији Дом здравља Сурчин, Браће Пухаловић 12

	Мај 2020			Јун 2020		
	Чађ (µg/m ³)	NO ₂ (µg/m ³)	SO ₂ (µg/m ³)	Чађ (µg/m ³)	NO ₂ (µg/m ³)	SO ₂ (µg/m ³)
Средња вредност	9	<10	17	7	<10	22
Min	5	<10	<5	5	<10	7
Max	25	<10	30	12	<10	61
>ГВ/24	-	0	0	-	0	0
>ТВ/24	-	0	0	-	0	0
>МДВ	0	-	-	7	<10	22

У октобру 2017. године Завод за јавно здравље Београда обавио је мерење аерозагађења у наутичком селу у Бољевцима. Циљ мерења је био да се првенствено утврди утицај рада термоелектране „Никола Тесла“ на ваздух на територији ГО Сурчин. Добијени резултати су показали следеће:

- Средње 24-часовне концентрације РМ10 **су прекорачиле** граничну вредност утврђену Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010; 75/2010 и 63/2013) у седам мерења;
- Средње 24-часовне концентрације сумпор-диоксида и азот-диоксида **нису прекорачиле** граничне вредности утврђене Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010; 75/2010 и 63/2013);
- Средње 24-часовне концентрације чађи **нису прекорачиле** максимално дозвољену вредност утврђену Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/2010; 75/2010 и 63/2013).

3.3. Воде

Градска општина Сурчин располаже довољним количинама воде за задовољавање својих потреба, али само ако их рационално користи и штити од случајног или намерног загађивања.

Река Сава

Река Сава (приобаље реке око 46km) није у прописаној II класи квалитета, што индиректно представља узрок загађивања земљишта и подземних вода. Ово је од посебног значаја јер је приобаље уз реку Саву извориште подземних вода. Такође, део територије општине се налази у ужој зони санитарне заштите водоизворишта у којој су лоцирана 28 рени бунара и 20 цевастих бунара.

Табела 4: Стање квалитета реке Саве у 2006. години

Мерна станица	Захтевана класа	Стварана класа	Растворени кисеоник %	раствореног	БПК-5	ХПК	Степен сапробности	Број коли	Суспендоване материје	Растворене материје	рН	Видљиве отпадне	Боја	Мирис
Шабац	II	III	II	III	I	I	II	II	III	I	I	I	III	I
Остружница	II	II/II I	II	II	II	I	II	II	III	I	I	I	III	I

Извор: РХМЗ

Према подацима Агенције за заштиту животне средине, доступним на службеном сајту, види се да резултати извршених физичко-хемијских анализа узорака воде реке Саве, узоркованих током јула месеца 2020. године на профилу Остружница, показују да су се вредности суспендованих материја и показатеља: садржаја органских материја, нутријената и минерализације кретале у границама прописаних вредности за I и II класу квалитета површинских вода, док је вредност раствореног кисеоника одговарала некад III класи, а некад прописаним вредностима за I и II класу квалитета површинских вода.

(Извор:Агенција за заштиту животне средине „РЕЗУЛТАТИ ИСПИТИВАЊА КВАЛИТЕТА ВОДЕ РЕКЕ ДУНАВ И РЕКЕ САВЕ НА ШИРЕМ ПОДРУЧЈУ ГРАДА БЕОГРАДА“)

Увидом у Извештаје о контроли квалитета река и канала на територији Београда, за поједине месеце 2018., 2019. и 2020. године, који се израђују у склопу редовног мониторинга за који је задужен Секретаријат за заштиту животне средине, може се закључити да је вода реке Саве била најчешће у II или III класи квалитета површинских вода.

Канал Галовица

Према подацима садржаним у Статистичком годишњаку Београда за 2018. годину, од 24 анализирана узорка из канала Галовица, ниједан није припадао другој класи речних вода. Седамнаест узорака (70,8%) је било бактериолошки и физичко-хемијски неисправно, док је код преосталих 7 узорака (29,2%) регистрована физичко-хемијска неисправност.

Квалитет воде канала Галовица погоршан је у односу на претходне године и углавном се налази у прописаној II класи квалитета. Канал Галовица прикупља санитарне и отпадне воде насеља, фарми и агрокомплекса па је у протеклих 10 година константно велико загађење органским материјама и микробиолошко загађење док је утицај технолошких отпадних вода мањи. При испуштању отпадних вода са фарми концентрација амонијака, нитрита, нитрата и органских материја је екстремно висока што доводи до одсуства кисеоника и помора водених организама, али има и неповољан утицај на подземне воде у приобаљу и ужу зону санитарне заштите београдског водовода. Вода мелиорационих канала на подручју општине Сурчин који се користе за пољопривредну производњу такође је незадовољавајућег квалитета.

Према Извештајима о контроли квалитета река и канала на територији Београда, за поједине месеце 2018., 2019. и 2020. године, вода канала Галовица је углавном одговарала V класи квалитета површинских вода.

Прогарска јарчина

Према подацима садржаним у Статистичком годишњаку Београда за 2018. годину, од 4 анализирана узорка из канала Прогарска јарчина, један узорак је одговарао другој класи речних вода. Два узорка су била бактериолошки и физичко-хемијски неисправна, док је код једног узорка регистрована физичко-хемијска неисправност.

Према Извештајима о контроли квалитета река и канала на територији Београда, за поједине месеце 2018., 2019. и 2020. године, вода канала Прогарска јарчина је углавном одговарала V класи квалитета површинских вода.

3.4. Пољопривредно земљиште

Удео пољопривредног земљишта на територији градске општине Сурчин износи 72,7% односно 20.928,4 ha. Према власничкој структури од укупне површине пољопривредног земљишта 4.479 хектара је власништво Републике Србије и као такво сваке године конкурсом се издаје у закуп заинтересованим пољопривредним произвођачима. Део средстава остварених од закупа земљишта се враћа по Програму уређења, заштите и коришћења земљишта, најчешће у уређење атарских путева на територији општине. Земљиште у ГО Сурчин претежно чине обрадиве површине намењене за пољопривредну производњу.

У педолошком погледу, најраспрострањенији типови земљишта на подручју општине Сурчин представљају ритске црнице, черноземи и гајњаче, које спадају у групу климатогених земљишта.

Преглед површина пољопривредног земљишта у државној својини по катастарским општинама и културама, извор Управа за пољопривредно земљиште

КО	ОБРАДИВО ЗЕМЉИШТЕ						ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ				УКУПНО
	ЊИВА	ВРТ	ВОЋЊА К	ВИНОГР АД	ЛИВАД А	УКУПН О	ПАШЊА К	РИБЊАЦИ, ТРСТИЦИ И МОЧВАРЕ	ОСТАЛ О ЗЕМЉИ ШТЕ	УКУПН О	
Јаково	232,1668	0	0,0188	1,6493	0	233,8349	15,6161	0	6,1086	21,7247	255,5596
Сурчин	499,1973	0,276	7,8038	2,0526	0	509,3297	69,401	17,5228	40,2538	127,1776	636,5073
Прогар	895,7224	0	0,2221	0,0147	6,7586	902,7178	50,5937	24,6937	32,3576	107,645	1010,3628
Бољевци	264,3017	0	6,9464	0	18,2017	289,4498	42,8351	193,9231	84,3914	321,1496	610,5994
Петровчић	832,0855	0	0	0	34,9123	866,9978	23,2432	5,691	0	28,9342	895,932
Бечмен	269,4907	0	0,0272	0,0985	0	269,6164	10,6672	0	0,02	10,6872	280,3036
Добановци	623,3894	0,0166	12,166	0,93	14,9979	651,4999	29,5141	21,7103	87,4531	138,6775	790,1774
УКУПНО	3616,3538	0,2926	27,1843	4,7451	74,8705	3723,446	241,8704	263,5409	250,5845	755,9958	4479,4421

Ипак, квалитет земљишта је значајно угрожен неодговарајућим депоновањем отпада и применом агрохемикалија (вештачка ђубрива и пестициди) у зонама интензивне пољопривреде, док се пољопривредне отпадне воде, поред осталих, испуштају у површинске токове што за последицу

има загађење површинских вода. Интенција је да се системи за одводњавање претворе у комплексне мелиорационе системе за функције одводњавања и наводњавања.

Један од основних узрока загађивања земљишта у приградским насељима на подручју општине је неодговарајућа примена агротехничких мера (вештачка ђубрива и пестициди). Резултати испитивања квалитета земљишта показују да су вредности пестицида и тешких метала испод максимално допуштених концентрација. Значајан извор загађивања земљишта су и неуређене депоније.

У склопу реализације програма испитивања загађености земљишта на територији Београда, највише пажње се посвећује следећим подручјима испитивања:

1. зона санитарне заштите изворишта водовода;
2. пољопривредна површина ;
3. земљиште у околини хазардних индустријских објеката;
4. земљиште у зони утицаја постојећих депонија и нехигијенских насеља;
5. земљиште у близини великих саобраћајница и
6. земљиште са јавних површина.

Са сваке локације се узимају два узорка: један на дубини од 10 сантиметара, а други са дубине од 50 сантиметара.

О обављеним испитивањима израђују се периодични извештаји. Увидом у извештај за период септембар/октобар/новембар 2018. године, може се видети да је вршена анализа земљишта на пет локација које се налазе на територији ГО Сурчин. Локације узорковања, као и параметри који прекорачују граничне вредности утврђене Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласних РС“, број 30/2018), табеларно су приказани у наставку .

Бр	Локација	Дубина и ID број	Параметар који одступа
1.	Зона депонија и нехигијенских насеља – дивља депонија у ул. Железничка бб, Добановци 44 ⁰ 49' 24" - 20 ⁰ 15' 22"	10 cm 18-10-0809	Ni C10-C40
		50 cm 18-10-0810	Ni C10-C40
2.	Зона у околини хазардних индустријских објеката – Nutrino, Добановци 44 ⁰ 48' 47.6" - 20 ⁰ 14' 24.5"	10 cm 18-10-0811	Ni C10-C40
		50 cm 18-10-0812	Ni C10-C40

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

3.	<p>Зона санитарне заштите Београдског водовода – Савски насип, рени бунар бр. 45</p> <p>44⁰ 45' 18.3" - 20⁰ 19' 57.6"</p>	<p>10 cm</p> <p>18-10-0813</p>	Ni
		<p>50 cm</p> <p>18-10-0814</p>	Ni
4.	<p>Зона пољопривредног земљишта – Доње поље</p> <p>44⁰ 45' 31.8" - 20⁰ 18' 52.7"</p>	<p>10 cm</p> <p>18-10-0815</p>	Ni
		<p>50 cm</p> <p>18-10-0816</p>	Ni C10-C40
5.	<p>Зона јавних зелених површина и дечијих игралишта – градски парк код зграде општине Сурчин</p> <p>44⁰ 47' 26.6" - 20⁰ 16' 13.6"</p>	<p>10 cm</p> <p>18-10-0817</p>	Ni
		<p>50 cm</p> <p>18-10-0818</p>	Ni

3.4.1. Ерозија земљишта

На подручју Београда процесима ерозије различитог интензитета захваћено је 98,09% укупне површине под претежно пољопривредним и шумским културама. Доминантна категорија разорности је слаба ерозија која захвата 51,73% површине подручја.

Површине заступљености ерозије у Општини Сурчин по катастарским општинама

Катастарска општина	Површина (km ²)	Категорије ерозије					Остале површине	Стање ерозије	
		I	II	III	IV	V		Коефицијент ерозије Z	Категорије ерозије
Бечмен	20,09				18,75	1,34		0,29	IV
Бољевци	60,31				44,42	12,43	3,46	0,26	IV
Добановци	55,69				52,96	2,73	0,00	0,29	IV
Јаково	31,77				27,51	3,52	0,74	0,28	IV
Петровчић	20,15				19,64	0,51		0,29	IV
Прогар	39,25				29,78	9,47		0,25	IV
Сурчин	61,21				53,42	7,26	0,54	0,28	IV

Површине заступљености ерозије за Општину Сурчин

Општина	Површина (km ²)	Категорије ерозије					Остале површине	Стање ерозије	
		I	II	III	IV	V		Коефицијент ерозије Z	Категорије ерозије
Сурчин	288,47	0,0	0,0	0,0	246,48	37,26	4,74	0,27	IV

3.5. Шуме

Општина Сурчин је у децембру 2007. године усвојила Просторни план којим је тачно дефинисан плански основ за организацију, коришћење, уређење и заштиту простора општине Сурчин, односно планско коришћење грађевинског, пољопривредног, шумског и воденог земљишта Сл.лист града Београда бр.9/08 од 16.априла 2008.године.

Међу приоритетима просторног развоја подручја општине Сурчин значајно место заузима и повећање површина под шумама. При планском коришћењу, нези и заштити постојећих биће спроведени радови на формирању нових површина под шумама и то:

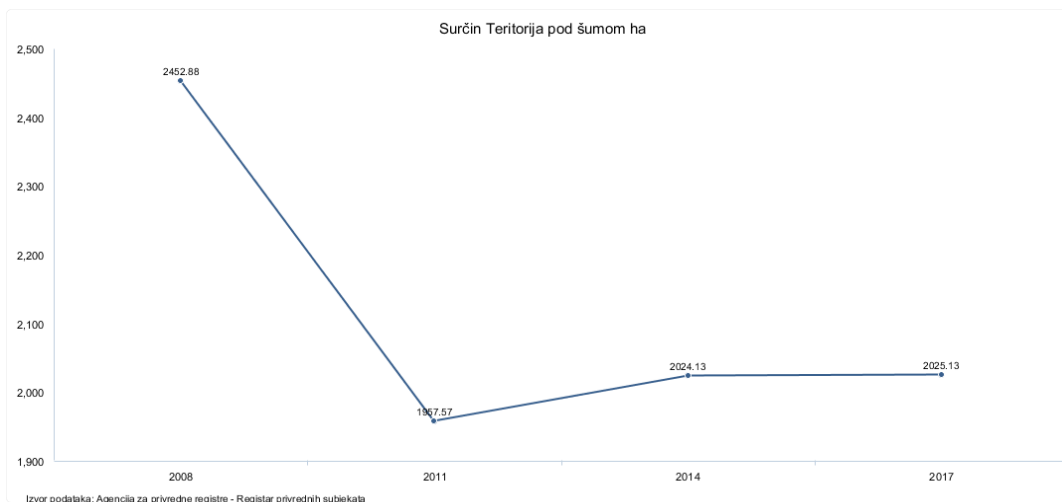
- Формирање нових шумских површина на необраслом шумском земљишту
- Формирање заштитног зеленила у оквиру линије експропријације уз путеве
- Формирање мањих површина под заштитним зеленилом око депонија комуналног отпада, радних комплекса
- Формирање зелених површина свих категорија у грађевинском рејону насеља.

Бр.	Назив	КО	Газдовање	Површина(ха)
1	Церова греда	Прогар	Г.Ј. Бојчин	21,49
2	Бојчинска шума	Прогар	Г.Ј. Бојчин	629,51
3	Прогарска ада	Прогар	Г.Ј. Црни луг	23,35
4	Гибавац	Бечмен	Г.Ј. Бојчин	219,65
5	Дража	Петровчић	Г.Ј. Бојчин	81,50
6	Вишњик	Петровчић	Г.Ј. Бојчин	16,31
7	Црни луг	Бољевци-Прогар	Г.Ј. Црни луг	784,59
8	Зидине	Бољевци	Г.Ј. Црни луг	262,04
9	Дренска	Јаково	Г.Ј. Црни луг	249,05
10	Јаковачки кључ	Сурчин-Јаково	ВУ Карађорђево	око 500
11	Добановачки забран	Добановци	ВУ Карађорђево	око 300
12	Приобални појас Саве	Сурчин-Бежанија, Јаково-Бољевци	Галовица	око 160
13	Врбаци	Прогар	Приватно	око 5

Насеље Сурчин се граничи са аеродромом и зоном водоизворишта, па има ограничене могућности за раст. Сурчин – Добановци је привредна зона непосредно уз обилазни ауто–пут, у близини аеродрома и добро повезана са железницом. Ово је чини веома повољном за развој привредних делатности, али су просторни капацитети за сада недовољно искоришћени. Дуж обилазнице формиран је зелени појас као део прстена у систему зелених површина града, који има и функцију заштите пољопривредних површина у контактної зони. Према Генералном урбанистичком плану Београда (2003), планирано је подизање 5.402,98 ха зелених површина у Добановцима и 107,55 ха у самом насељу Сурчин.

У Панонској равници, северно од реке Саве, распростире се биом степа и шумо-степа. Природну потенцијалну вегетацију овог биома чине степско-субмедитеранске шуме лужњака и жестике (*Acer Tatarici-Quercetum Ht.*), вегетација шумо-степа (*Festucion rupicolae Acer Tatarici-Quercetum*), ливадско-степска вегетација слатина и вегетација тршћара (*Phragmitetaliae, R.Tx.*). Биом јужноевропских листопадних шума водоплавног и низијског типа прати речни ток реке Саве. Овај биом чине шумо-степски предели екотонског карактера, а карактеришу их заједнице, лужњака и жутиловке (*Genisto Quercetum roboris s.lat.*), шума лужњака и граба (*Carpino-Quercetum robori*) и шума топола и врба (*Salici Populetum s.lat.*). Овом биому припадају подручја на левој обали реке Саве (Прогарски кључ), речне аде и острва. Шуме су заступљене у форланду река, а на левој обали Саве, на мочварним теренима, делимично су сачуване шуме храста лужњака (Црни луг, Бојчин, Зидине). Шумско земљиште је јасно издефинисаним комплексима састојина одличног квалитета. Шуме „Забран“, „Гибавац“, „Црни Луг“ и „Бојчинска шума“ представљају својеврсна „плућа“ ГО Сурчин.

Територија под шумама у периоду 2008-2017

ЈП „Србијашуме“, Шумско газдинство „Београд“ газдује шумама Посавско-подунавског подручја и организационо је подељено на шумске управе. Шумска управа „Земун“ са седиштем у Прогару, обухвата шуме Равног Срема (највећим делом на територији ГО Сурчин) са две газдинске јединице:

ГЈ „Драж-Вишњик-Бојчин-Церова греда-Гибавац“ и

ГЈ „Прогарска ада-Црни луг-Зидина-Дренска“.

ГЈ „Драж-Вишњик-Бојчин-Церова греда-Гибавац“

Преглед шума и шумског земљишта за ГЈ „Драж-Вишњик-Бојчин-Церова греда-Гибавац“

Редни број	Врста	Површина (ха)	%
1	Шума	794,37	82
2	Шумске културе	74,90	8
3	Укупно обрасло	869,27	90
4	Шумско земљиште	3,37	0
5	Земљиште за остале сврхе	25,44	3
6	Неплодно	60,32	6
7	Укупно необрасло	89,13	9
	Свега ГО Сурчин	958.40	99

Укупно обрасло шумом је 91 % површине. Необрасло земљиште учествује са 9% површине. Неплодно земљиште 6% чине баре и канали. У земљиште за остале сврхе спадају путеви, трим стазе, просеке, разни објекти и ливаде које се користе у рекреативно-туристичке сврхе (3%). Шумског земљишта, односно земљишта за пошумљавање у газдинској јединици има испод 1%. Можемо сматрати да је приказан однос између обраслих и необраслих површина оптималан. Укупна површина газдинске јединице износи 966,55 ха у државној својини. Газдинска јединица се територијално највећим делом налази на ГО Сурчин. Мали

део шуме (8,15 хектара) територијално припада општини Пећинци, чинећи јединствен комплекс Бојчинске шуме. Газдинска јединица „Драж-Вишњик-Бојчин-Церова греда-Гибавац“, према вертикалној рашчлањености шумске вегетације припада I комплексу (појасу) типова шума.

I Комплекс (појас) алувијалних-хигрофилних типова шума

Најважнији фактор који условљава појаву лужњака у комплексу је допунско влажење које се остварује повременим плављењем или задржавањем површинске воде у депресијама. У газдинској јединици најзаступљенија је врста лужњак. Поред лужњака у спрату дрвећа јавља се граб (*Carpinus betulus*), ситнолисна липа (*Tilia parvifolia*), пољски брест (*Ulmus minor*) и у нешто мањој мери клен и воћкарице.

ГЈ „Прогарска ада-Црни луг-Зидина-Дренска“

Шумско земљиште за ГЈ „Проградска ада-Црни луг-Зидина-Дренска“

Редни број	Општина	Површина (ха)	%
1.	Шума	828,49	62
2.	Шумске културе	310,39	23

Бојчинска шума – заштићено природно добро

Према Решењу о проглашењу заштићеног подручја „Бојчинска шума“ („Сл.лист града Београда“ бр.57/2013) , укупна површина заштићеног подручја је 670,79 хектара. Шума заузима површину од 629,51 хектара. На њеној територији посебно је заступљен храст лужњак, као фрагмент некада огромних старих низијско-мочварних шума. У шуми је укупно евидентирано 185 биљних врста, од којих 15 имају статус заштићених и строго заштићених врста. У шуми расте 165 врста гљива, од којих 15 врста ужива статус заштите, док се две врсте налазе на Црвеној листи гљива Европе. Осим храста, шума је богата грабом и липом, заступљени су топола, дрен, зова и дивља ружа. У једном делу шуме расте сремш, док током пролећа има доста шумских јагода, у мочварним деловима има перунике, а веома је заступљена и коприва.

У шуми је евидентирано 108 врста птица односно 30% укупног броја врста птица забележених у Србији. Такође, ту су 10 врста водоземаца и гмизаваца, од чега чак 8 врста је заштитићено законом. Од дивљих животиња које слободно лутају шумом, могу се видети зечеви и срндаћи. У шуми се могу наћи и дивље свиње које се хране жиревима.

Шуме Јаковачки кључ, Бојчинска шума, Гибавац и Добановачки забран остаци су мочварних равничарских шума. Најзаступљенија врста је храст лужњак, чије присуство је условљено допунским влажењем које настаје повременим плављењем, задржавањем површинске воде у депресијама, или јачом засеном спрата дрвећа. Поред лужњака, као основне врсте, могу се наћи сребрнолисна липа, цер, пољски јасен, пољски брест и граб. Од дивљих животиња могу се наћи зечеви, срндаћи и дивље свиње. Између остатака шума и меандара канала фрагментарно су распоређени рецидиви барских екосистема. Ту су Фенека бара, Поповача, бара Јасеновача, које су под водом током целе године.

4. ДЕМОГРАФИЈА

4.1. Становништво (број становника и стопа раста)

Последњих година примећује се тенденција пораста броја становника у општини Сурчин што је далеко изнад просека у односу на остале општине у Србији. 1961. године на територији општине Сурчин живело је 21.039 становника док је у 2019. години овај број порастао више него дупло, 46.815. Пораст броја становника је последица економског и привредног раста у овој општини.

	1961.	2019.
Број становника	21039	46815
Живорођени, број	420	509
Умрли, број	165	517
Природни прираштај, број	255	-8
Умрла одојчад, број	30	0
Живорођени, на 1 000 становника	20	11
Умрли, на 1 000 становника	8	11
Природни прираштај, на 1 000 становника	12	0
Умрла одојчад, на 1 000 живорођених	71	0

Извор: Витална статистика, РЗС

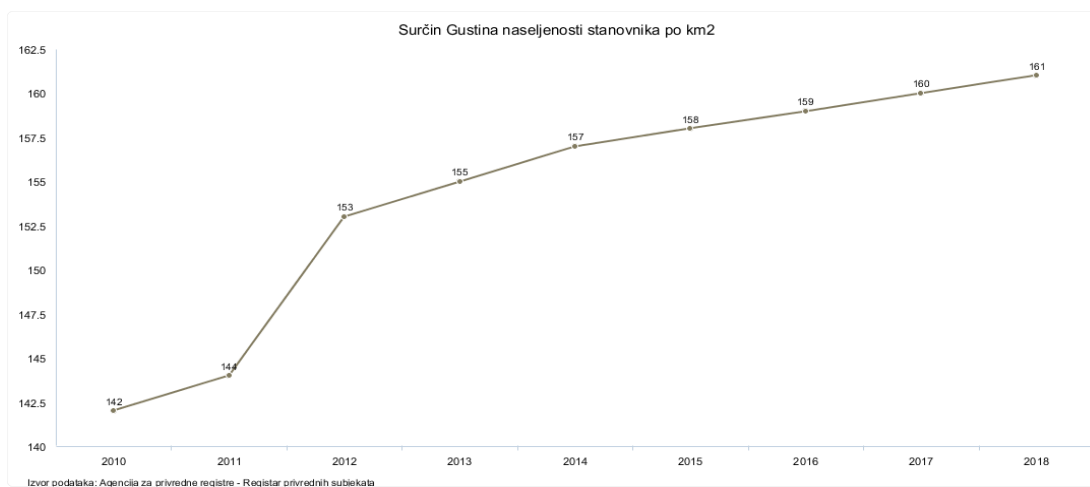
4.1.2. Етничка структура према полу

Општина	Пол	Укупно	Срби	Македонци	Муслимани	Роми	Словаци	Хрвати
Сурчин	с	43819	37866	95	102	1415	1254	373
	м	21872	18818	42	47	720	631	166
	ж	21947	19048	53	55	695	623	207
Градска	с	26708	23077	62	76	1108	211	324
	м	13344	11412	29	37	561	94	154
	ж	13364	11665	33	39	547	117	170
Остала	с	17111	14789	33	26	307	1043	49
	м	8528	7406	13	10	159	537	12
	ж	8583	7383	20	16	148	506	37

4.2. Густина насељености становника по км²

Како расте број становника у општини Сурчин последично расте и густина насељености становника по км². Тај раст је нарочито изражен у периоду после 2012. године, што је представљено експоненцијалном кривом у графикону.

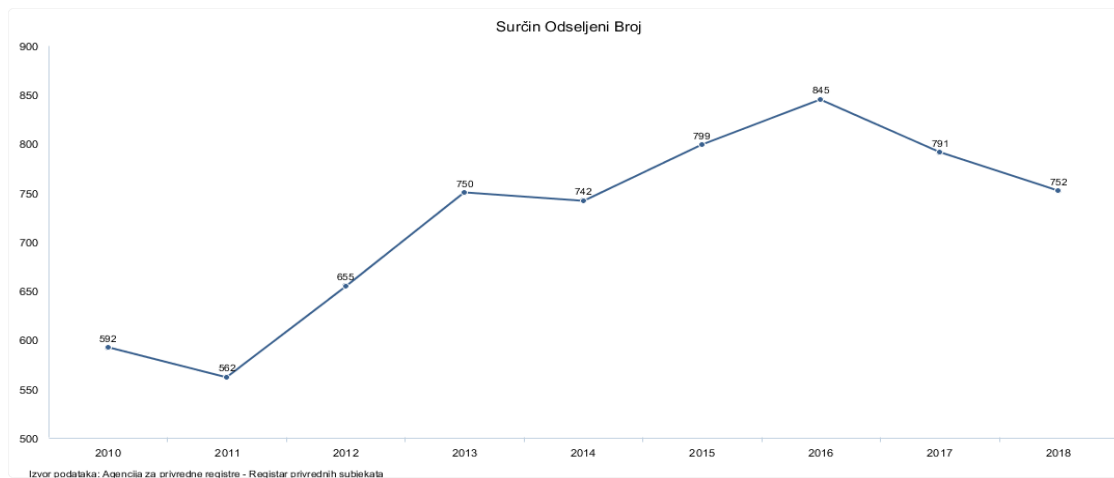

4.3. Миграције становништва

Дефиниција: Просторна (географска) покретљивост становништва преко или унутар државне границе. Миграције могу бити сталне или привремене, присилне или добровољне, спољне - међународне, преко граница одређене државе, или унутрашње - у оквирима исте државе. Према мотиву, могу се разликовати економске, политичке, брачне, породичне итд.

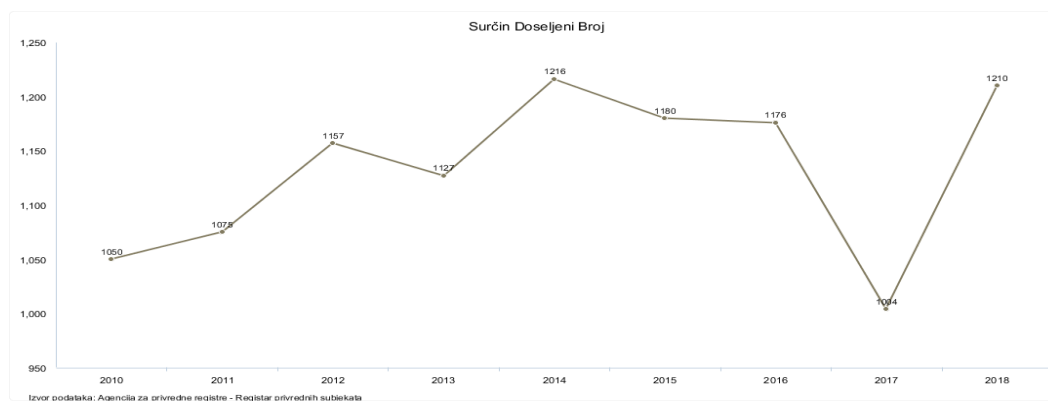
4.3.1. Број одсељених становника

Тренд миграција и исељавања становништва није заобишао ни општину Сурчин. Последњих десет година примећује се повећан број исељених лица са пиком у 2016. години са тенденцијом благог опадања у последњих пар година.

4.3.2. Број досељених становника

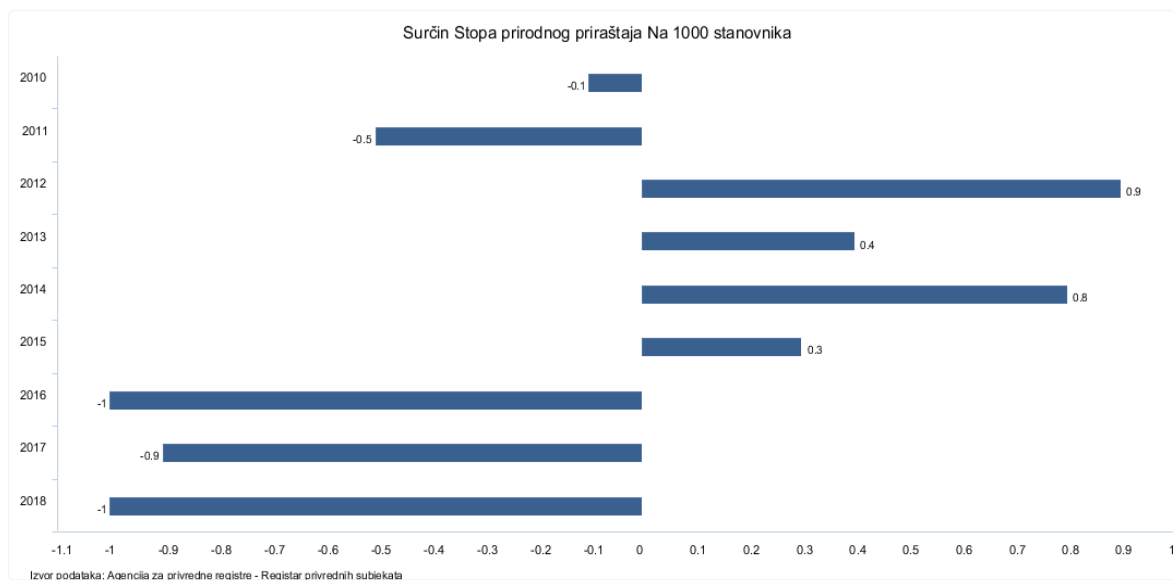
Миграциони салдо, разлика између броја досељених и одсељених са подручја општине у одређеном временском периоду за општину Сурчин је позитиван што значи да је више досељених него одсељених.

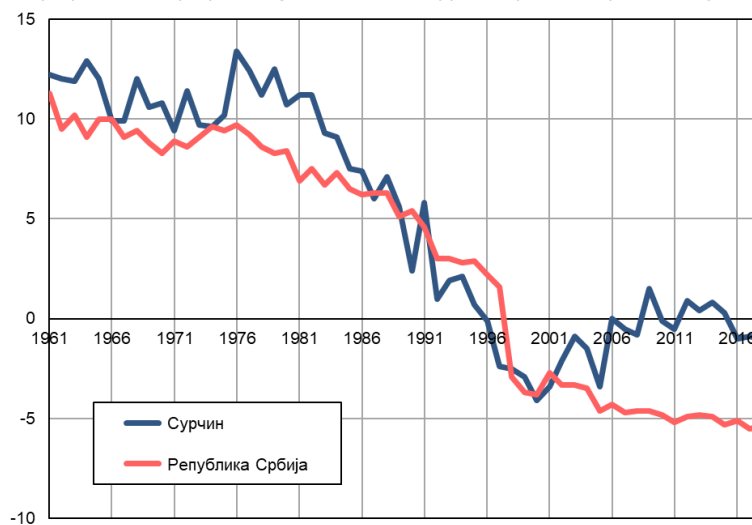
4.4. Природни прираштај

Природни прираштај је резултат природног кретања становништва који са миграцијама представља компоненту раста (кретања) становништва. Представља разлику броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду. У периоду од 2012. до 2015. године природни прираштај општине Сурчин је био позитиван док је од 2016. године опет прешао у своју негативну фазу.

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

4.4.1. Упоредни приказ природног прираштаја општине Сурчин у односу на Републику Србију

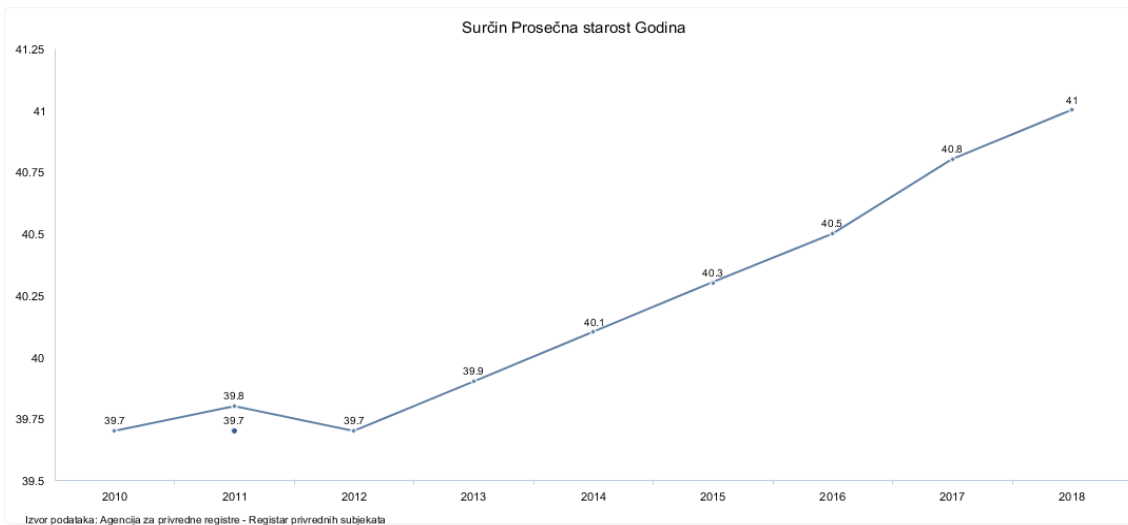
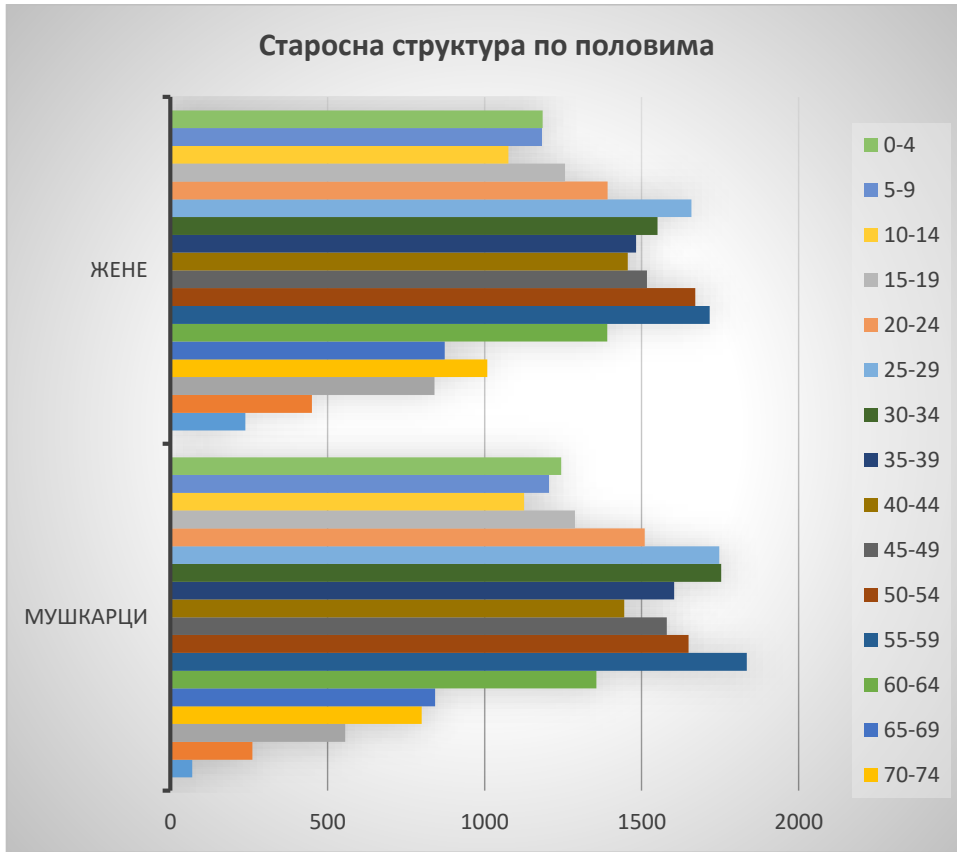

4.5. Демографско старење

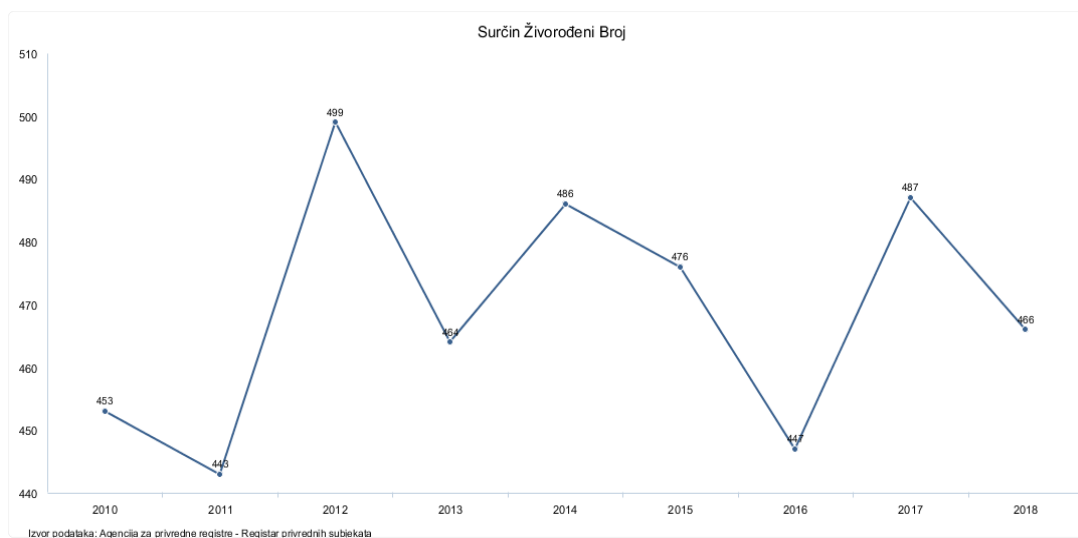
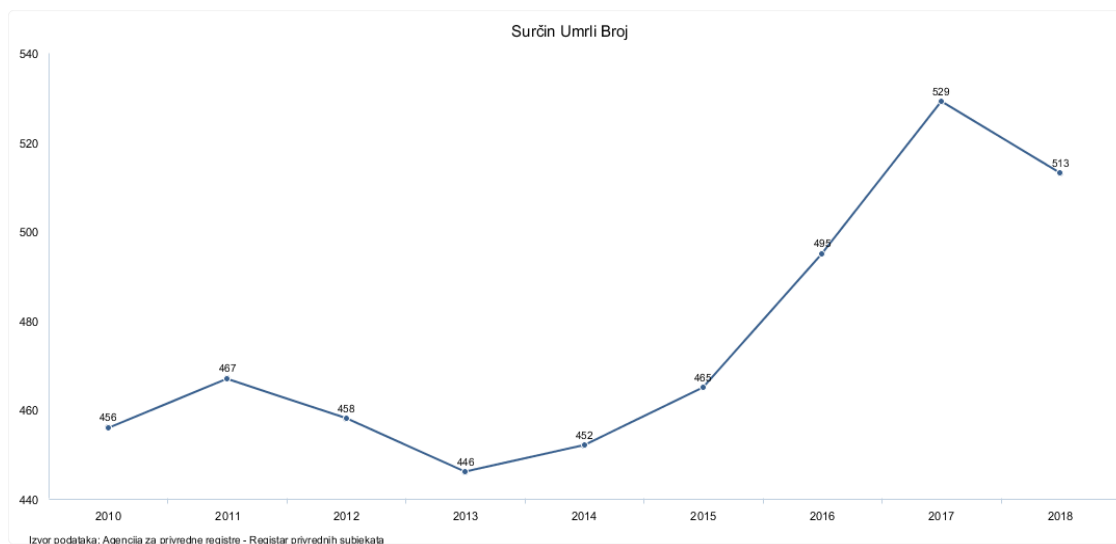
Старење становништва – промена старосне структуре која подразумева повећање удела средовечног и старог становништва и истовремено смањење удела младих, у укупном становништву. Тај процес се огледа и кроз повећање просечне старости становништва. Старење становништва је у највећој мери условљено смањењем фертилитета односно броја живорођења, док промене смртности становништва по старости, као и миграције могу утицати на убрзање или успоравање демографског старења.

Од укупног броја становника у општини Сурчин, према Попису становништва из 2011. године 21.872 (49,91%) су мушкарци и 21.947 (50,09%) су жене, што представља однос мушкараца и жена 997:1000.

Просечна старост становништва је 39,7 година, мушкараца 38,7 година, а жена 40,7 година. Удео особа старијих од 18 година је 80,6% (35.316), код мушкараца 80,3% (17.556), а код жена 80,9% (17.760).

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

4.6. Структура становништва према матерњем језику

На простору општине Сурчин најдоминантнија је употреба српског као матерњег језика. Српским језиком говори преко 90 процената становништва док су други језици присутни у процентима мањим од 1 као што је исказано на следећој табели:

Језик	Број становника	%
Српски	39.478	90,09 %
Албански	272	0,62%
Босански	1	<0,01 %
Бугарски	6	0,01%
Влашки	1	<0,01 %
Мађарски	13	0,03%
Македонски	60	0,14%
Немачки	6	0,01%
Ромски	1.032	2,36%
Румунски	7	0,02%
Руски	21	0,05%
Словачки	1.158	2,64%
Словеначки	15	0,03%
Хрватски	82	0,19%
Црногорски	7	0,02%
<i>Остали</i>	131	0,30%
<i>Број пописника који се нису изјаснили^[K]</i>	383	0,87%
<i>Непознато</i>	1.146	2,62%

4.7. Структура становништва према вероисповести

У општини Сурчин најдоминантнија вероисповест је православна. Затим следе исламска и протестантска са сличним бројем верника и на четвртом месту је католичка, док су остале вероисповести заступљене са незнатним процентом.

Религија	Број становника	%
Православна	37.997	86,71%
Католичка	532	1,21%
Исламска	1237	2,82%
Јудеизам	2	<0,01%
Протестанти	1.171	2,67%
Остале хришћанске религије	28	0,06%
Источњачке вероисповести	8	0,02%
Остале вероисповести	9	0,02%
Агностици	10	0,02%
Атеисти	235	0,54%
Не изјашњавају се	1218	2,78%
Непознато	1258	2,87%

5. КУЛТУРНА ДОБРА ОД ВЕЛИКОГ ЗНАЧАЈА

Градска општина Сурчин поседује значајан број непокретних културних добара и добра која уживају статус претходне заштите. Од утврђених културних добара, девет је споменика културе, два археолошка налазишта и једно знаменито место. Од добара која уживају статус претходне заштите, постоје два објекта народног градитељства, два архитектонска објекта градске архитектуре и 34 археолошка локалитета. Богато културно наслеђе од праисторијских, античких и средњеveковних археолошких локалитета преко културно историјских споменика, објеката етнографског значаја и богатог нематеријалног наслеђа представља потенцијал економског, културног и туристичког развоја.

Споменици културе

- Манастир Фенек, Јаково, (Решење Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр. 842/50 од 22.9.1950; Решење Завода бр. 914/1 од 20.10.1971); Културно добро од великог значаја, (Одлука, „Сл. гласник СРС“ бр. 14/79)

Знаменита места

- Бојчинска шума, Прогар, (Решење Завода бр. 427/3 од 30.6.1964); Културно добро од великог значаја, (Одлука, „Сл. гласник СРС“ бр. 14/79), заштићено подручје - споменик природе (Решење, „Сл. лист града Београда“ бр. 57-1/2013)

КУЛТУРНА ДОБРА

Споменици културе

- Црква Св. Арханђела Гаврила у Прогару, Бољевачка 4, (Решење Завода бр. 448/3 од 26.5.1972.)

- Црква Св. Николе у селу Добановцима, Земунска 1, (Решење Завода бр. 672/3 од 30.7.1968.)
- Црква Св. Петке у Сурчину, (Одлука, „Сл. лист града Београда“ бр. 23/84)
- Црква Св. Саве у Бечмену, (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 5/00)
- Црква Св. Вазнесења у селу Јакову, (Решење Завода бр. 465/2 од 16.7.1968.)
- Стара породична кућа Аћимовића у Прогару, (Решење Завода бр. 564/4 од 18.8.1975.)
- Црква Свете Параскеве у Бољевцима, (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 108/05)
- Црква Св. Јована Претече у Петровчићу, (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 108/05)
- Музеј ваздухопловства у Београду, (Одлука, „Сл. гласник РС“ бр. 72/13)

Археолошка налазишта

- Прогарски виногради, Прогар, (Одлука, „Сл. лист града Београда“ бр. 16/87)
- Забран Петровчић, Добановци, (Одлука, „Сл. лист града Београда“ бр. 16/87)

ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ СТАТУС ПРЕТХОДНЕ ЗАШТИТЕ

Поред утврђених културних добара, на подручју ГО Сурчин се налазе и 39 добра која уживају статус претходне заштите, у виду објеката градске архитектуре, народног градитељства и археолошких налазишта:

Редни број	Назив	Врста	Локација
1	Златни крст – камен међаш Манастира Фенек (1747. године)	Објект народног градитељства	Јаково, (налази се крај пута Јаково–Бољевци)
2	Стара „Котобања“ породице Ковачевић (прва половина 19. века)		Сурчин, ул. Обилићев венац бр.18
3	Стара „Котобања“ породице Вукасовић (1906. године)		Петровчић, ул. Душана Вукасовића бр.17
4	Аеродром Београд (1962. године)	Објект градске архитектуре	Сурчин и Добановци
5	Зграда Музеја ваздухопловства		Сурчин
6	Врбас	Археолошко	Сурчин
7	Доње поље–Бршљан		Сурчин
8	Циглана		Сурчин
9	Калуђерске ливаде		Сурчин
1	Тврдењава		Добановци
1	Циглана		Добановци
1	Брег		Добановци
1	Доње Сакуле		Петровчић

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

1	Шодол	налазиште	Петровчић
1	Мачкаловица		Бечмен
1	Кормадин		Јаково
1	Силоси		Јаково
1	Манастирски прњавор		Јаково
1	Манастирске њиве		Јаково
2	Пејин брег		Јаково
2	Кумша	Јаково	
2	Водоплавица	Јаково	
2	Економија Сава	Јаково	
2	Економија	Бољевци	
2	Селиште	Бољевци	
2	Зидине	Бољевци	
2	Обала Саве код Маћеракове рампе	Бољевци	
7			
2	Словенска плажа–Пиштина колеба	Бољевци	
8			
2	Мали Грмовац	Бољевци	
3	Радосављевића виногради	Бољевци	
3	Ул. Маршала Тита (непарна страна)	Бољевци	
1			
3	Село	Бољевци	
3	Лепишева плажа	Бољевци	
3	Код преког пута	Бољевци	
3	Збег	Бољевци	
3	Хумка	Прогар	
6			
3	Ора	Прогар	
3	Равница–Миркановци	Прогар	
3	Шанчине	Прогар	

КУЛТУРА

Најстарије културно-уметничко друштво је "Срем" из Јакова, основано 1948. године које броји више од 300 чланова. Културно-уметничко друштво „Душан Вукасовић-Диоген“ из Сурчина, забележило је током четрдесетогодишњег постојања близу 2000 концерата и 70 турнеја по целом свету и освојило је преко 80 награда, док је "Будућност 1984" нешто млађе друштво које чини 6 ансамбала, али и значајне турнеје

широм Европе. Поред наведених, у Бољевцима су активна 2 културно-уметничка друштва, КУД "Бранко Радичевић" и КУД "Бисери", док је у Бечмену и Петровчићу то КУД "Бечмен". Словачко културно-просветно друштво "Шафарик" чува традицију Словака у Добановцима, а у Бољевцима то чини КУД "Слаткович" својим вокално-инструменталним, фолклорним, позоришним и сликарским секцијама.

Поред бројних културно-уметничких друштава и различита удружења грађана врло активно учествују у културном животу Градске општине Сурчин. Неки од значајнијих су "Пријатељи деце општине Сурчин" основани 2008. године, аматерско позориште "БАГ Театар" из Бољеваца, удружење српског језика и писама "Српско слово" која се бави очувавањем традиције, а као и хрватска читаоница "Фишер" окупља љубитеље писане речи, песничка колонија "Срем" из Добановаца, удружења грађана "Петруц 1910" организатор "Страшилијаде", док је најпознатија манифестација у организацији "Каламус"-а Позоришна смотра мале форме. БСИ АРТ Центар је плесни студио који броји више од 200 чланова и мноштво освојених награда на такмичењима и фестивалима у земљи и иностранству, а веома успешно је и удружење "М-Плус С". Поред поменутих, у очувању обичаја и традиције, истичу се и удружења жена која постоје у сваком од насеља општине Сурчин.

6. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Аеродром Никола Тесла

Аеродром Никола Тесла Београд (раније познат као аеродром Београд или аеродром Сурчин; IATA: *BEG*, ICAO: *LYBE*) највећи је аеродром у Србији и важно чвориште саобраћајне мреже.

Аеродром је пуштен у саобраћај 1962. године. Имао је једну писту дужине 3.000 метара, рулну стазу дужине 3350 метара, пристанишну зграду за пријем путника, контролни торањ, велику платформу за опслуживање летелица и другу савремену опрему. Касније је изграђена и нова зграда за пријем путника, проширена је платформа за пријем авиона, продужена је писта, а 1997. године уграђена је опрема за Категорију II и тиме омогућена употреба аеродрома по лошијим временским условима.

Аеродром у част Николе Тесле од 2006. носи данашње име. Аеродром се налази 18 km западно од центра Београда. Са аеродрома у редовном авио-саобраћају путнике превозе 33 авио-компаније ка 91 дестинацији у 38 држава на 4 континента.

Аеродром Никола Тесла је матично чвориште авио-компаније Ер Србија, националног авио-превозника Републике Србије. Аеродром је авио-чвориште нискотарифне авио-компаније Виз ер, затим авио-службе Владе Републике Србије и авио-такси компаније Ер Пинк, Принц авијација, Инфинити авијација и Игл експрес. Кроз аеродром је 2019. прошло 6 159 000 путника.

Међународна компанија „Vinci Airports” је концесијом преузела руковођење Аеродромом Никола Тесла од 21. децембра 2018. године.

Железничка станица Сурчин

Железничка станица Сурчин је само теретна и једна од железничких станица Београдског железничког чвора. Налази се у насељу Сурчин. Пруга се наставља у једном смеру ка Батајници а у другом према Остружници. Железничка станица Сурчин састоји се из 5 колосека.

Друмски саобраћај

Подручје општине Сурчин се налази у оквиру саобраћајних коридора који се рангирају као примарна саобраћајна мрежа. Друмски саобраћај је одређен друмским коридорима и ауто-путем Е-75 деоница Београд – Ниш. Територијом градске општине пролазе делови европског коридора 10, коридора 11 – ауто-пут Милош Велики.

Ова деоница ауто-пута, дужине 17,6 км почиње на петљи Сурчин југ на обилазници око Београда, што представља везу овог и ауто-пута А1. Пролази поред Јакова, где ће бити и чеона наплатна рампа, а из Срема излази након моста преко Саве и Колубаре који је дуг 1766 м.

Речни саобраћај

Река Сава представља међународни пловни пут. За мање пловне јединице пловна је од места Ругвице (37км узводно од Загреба), а од ушћа реке Купе па све од ушћа у Дунав пловна је и за веће бродове. Потез од Сремске Митровице до Београда је најповољнији за пловидбу јер река на овом делу има највећу ширину и дубину корита. На овом сектору се такође налази и највећа ширина реке, код Шапца и Остружнице 620 м. Поређења ради, просечна ширина реке Саве је 150 м.

Река Сава, дуга 950 км, настала од две мање реке - Саве Долинке и Саве Бохињке, на свом току пролази кроз чак четири државе: Словенију, Хрватску, Босну и Херцеговину и Србију. Тек су Стари Грци схватили да Сава није део Дунава и дали су овој реци митски задатак да бога Зевса (Дунав) храни амброзијом не би ли био бесмртан. Римљани су Саву звали "Савус" а Дунав "Данубиус" те су са тим називима и уцртане на прве карте Балкана. Савом се пловило од античких времена а посебан значај је имала у време Римског царства. Током векова, у зависности од друштвено-политичко-привредних ситуација у приобаљу њоме се мање или више пловило. Распадом бивше Југославије опада и промет Савом а наутички туризам почиње да се развија спорадично. Данас се на Сави све више развија наутички и еко-туризам, плови се рекреативно, ради уживања и риболова. Вода је чиста, пуна квалитетне рибе. Приобаље је премрежено густим шумама и атрактивним локацијама на којима се све више организује туристичка понуда.

7. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Постојеће стање водоводне мреже

Поред редовних активности на одржавању постојеће водоводне мреже, Скупштина града је, као стратешки документ, усвојила Акциони план даљег развоја система водоснабдевања и каналисања насеља на широј територији града Београда - период реализације 2015-2025. На подручју општине Сурчин се налази један део изворишта београдског водоводног система као и цевоводи сирове воде који иду од изворишта до постројења за пречишћавање воде. Снабдевање водом ГО Сурчин је са ППВ „Бежанија“.

Од ППВ „Бежанија“ иде цевовод Ф700 улицама Исмета Мујезиновића, Раска Димитријевића, Сурчинском, Војвођанском, Браће Николић до Јакова где се грана на две стране ка насељима Бечмен и Петровчић са једне стране и насељима Јаково, Бољевци и Прогар са друге стране. Ка насељу Бечмен од овог цевовода Ф700 иде цевовод Ф250 и даље од Бечмена до Петровчића иде цевовод Ф150. Од цевовода Ф700 ка Јакову иде цевовод Ф350 улицом Маршала Тита, а од Јакова ка Бољевцима и Прогару иде цевовод Ф250.

Од цевовода Ф700 у Војвођанској улици до аутопута Београд- Шид иде цевовод Ф250. Овај цевовод је потребно реконструисати. Концепт побољшања снабдевања водом насеља Добановци се састоји у изградњи цевовода Ø400 од Војвођанске улице до аутопута Београд-Шид дужине L=7300m за који је урађено Идејно решење, чија би траса ишла паралелно траси постојећег цевовода Ф250 од Сурчина ка Добановцима. Овај цевовод Ф400 заједно са цевоводом Ф500 кроз Батајницу чинио би хидротехнички прстен у зони насеља Добановци, Угриновци, Бусије, Шангај и Батајница и знатно побољшао квалитет снабдевања водом на овом подручју.

Дистрибутивна водоводна мрежа на територији општине Сурчин постоји у насељима Сурчин, Добановци, Јаково, Бољевци, Прогар, Бечмен и Петровчић. Дужина дистрибутивне водоводне мреже је око 258 km. Основна карактеристика дистрибутивне водоводне мреже је разноликост у старости и врсти цевног материјала, као и радних услова. У табели су дати подаци о старости цевовода и учешћу у укупној водоводној мрежи, у различитим временским периодима.

година	укупна дужина (km)	%
2006-2015	42.6	17
2005-1996	20.5	8
1995-1986	64	25
1985-1976	37.2	14
1975-1966	93.3	36
УКУПНО	299.83	100

Постојеће стање канализационе мреже

Насеља која се налазе на територији ГО Сурчин, су претежно ван граница ГУП-а. Међутим, планирано је да канализационе употребљених вода буде у склопу Батајничког канализационог система, где је заснован сепарациони систем канализације.

Реципијенти за атмосферске воде су локални мелиорациони канали. Упуштање атмосферских вода у њих се планира преко сепаратора нафте и њених деривата, у циљу заштите водотока од загађења, као и заштите изворишне зоне београдског водовода. Према важећем Генералном пројекту београдске канализације планирано је да се употребљене воде са територије општине Сурчин доведу до КЦС „Земун поље 2“, преко привредне зоне „Аутопут“ везним колектором Ø 1000 mm.

Генерални пројектом је предвиђено, да се употребљене воде из насеља Грмовац, Добановци (први правац), Петровчић, Бечмен (други правац), Прогар, Бољевци и Јаково (трећи правац), уз помоћ колектора и релејних црпних станица доведу до планиране КЦС „Сурчин 2“, одакле би се потискивале ка поменутом колектору у привредној зони „Аутопут“.

Преко планиране КЦС „Сурчин 2“ је предвиђено да се потискују и употребљене воде из дела насеља Сурчин. Део употребљених вода из насеља (око 65 l/s) се преко постојеће КЦС „Аеродром“ усмерава ка КЦС „Земун поље 2“. Према постојећем стању у КЦС „Земун поље 2“ из правца КЦС „Аеродром“ дотиче око 65 l/s, а максималан капацитет овог правца (КЦС и цевовод) је око 130 l/s. За прихватање додатних

количина отпадних вода је потребна реконструкција КЦС „Земун поље 2“. Канализациона мрежа за употребљене воде у самом насељу Сурчин је пројектована као комбинација гравитационог система (главни одводни колектор) и нископритисне канализационе мреже (секундарна канализациона мрежа). Употребљене воде из насеља ће се прикупљати у КЦС „Сурчин 1“ одакле ће се даље потискивати у горе поменута два правца (према КЦС „Сурчин 2“ и КЦС „Аеродром“). Изградња овог система је започета. Изграђено је: КЦС „Сурчин 1“ - прва фаза, гравитациони колектор и око 10,5 km секундарне канализационе мреже.

Гасификација

На подручју општине Сурчин гасификовано је све осим Аеродрома Никола Тесла и насеља Радиофар. Тренутно се ради главна мерно регулациона станица Добановци, челични гасовод до аеродрома и мерно регулациона станица аеродрома. У протеклом периоду на подручју општине Сурчин изграђено је 300 километара гасоводне мреже. Пројектовано је и 25 километара челичног гасовода по селима. Тако да смо достигли број од 10.000 пројектованих мерних прикључака, изграђено 3000. Имамо око 2200 активних потрошача односно уграђених сетова, пасивних 395 (који имају прикључке а немају сет) 64 потрошача који су искључени и 57 правних лица. Годишња потрошња гаса износи 4.000.000m². Гасификоване су свих шест школа односно осам објеката. У току је набавка УГИ (унутрашњих гасних инсталација) за основне школе у Сурчину, Бечмену, Прогару. Гасификован је и дом здравља, дом културе и градска општина Сурчин, дом културе у Бољевцима, вртић у Бољевцима, јаковачки дом, дом културе Добановци, Словачки дом, вртић у Косовској улици бр.2, зграда катастра, ЈП Сурчин гас, културни центар Сурчин и ЈП кабловске дистрибуције.

Извори снабдевања природним гасом и другим енергентима на територији општине Сурчин су:

- Бензинска пумпа НИС петрол - Аеродром Сурчин
- Бензинска пумпа НИС петрол - Сурчин село
- Бензинска пумпа - Даки петрол
- Бензинска пумпа - Кнез петрол
- Бензинска пумпа –Арт петрол у Бољевцима
- Бензинска пумпа „OMV“ обилазница
- Бензинска пумпа „MOL“ Сурчин
- Филип петрол
- „VML“ Јаково –Компанија за складиштење и производњу деривата компримованог гаса и биогорива.

Управљање чврстим комуналним отпадом

Неадекватно поступање са отпадом је један од највећих и најсложенијих проблема који се односе на животну средину. Неадекватан третман свих врста отпада (комуналног, индустријског, опасног, медицинског итд.) и његово неконтролисано и неорганизовано одлагање, поред нарушавања пејзажних карактеристика простора, неминовно доводи до загађења подземних и површинских вода, земљишта, ваздуха, али представља и опасност за здравље становништва. Управљање отпадом је комплексан задатак, који захтева одговарајуће организационе капацитете и сарадњу између бројних заинтересованих страна у приватном и јавном сектору.

Комунални отпад укључује отпад из домаћинства као и други отпад који је због своје природе и састава сличан отпаду из домаћинства. На територији ГО Сурчин комунални отпад организовано сакупља и односи ЈКП „Градска чистоћа“. Услугу ЈКП „Градске чистоће“ користи 11.660 корисника од којих 312 правних лица и 11.348 домаћинстава.

Насељено место	Број домаћинстава корисника услуга ЈКП „Градска чистоћа“
Бечмен	863
Бољевци	1144
Добановци	2245
Јаково	1618
Петровчић	396
Прогар	456
Сурчин	4626
УКУПНО	11348

Домаћинства поседују канте за смеће, запремине 240л. Приликом пражњења власник канту износи на пут којим се креће возило „Градске чистоће“ које их празни по унапред утврђеном распореду.

И поред овакве организације, на територији свих насеља општине Сурчин настају дивље депоније, које је неопходно периодично чистити, за шта су задужени Јавно предузеће за обављање комуналних и других делатности од општег интереса за грађане ГО Сурчин и ЈКП „Градска чистоћа“.

Табела: Количина отпада коју је ЈП Сурчин уклонило са дивљих депонија у периоду од 2016. до 2019. године

Година	Количина отпада (м ³)
2016.	8820
2017.	3329
2018.	1092
2019.	600

Према подацима Одељења за инспекцијске послове, у марту 2020. године на територији ГО Сурчин регистроване су 22 дивље комуналне депоније. Процењено је да се на њима налази 23.610 кубних метара отпада.

У току 2020. године са територије општине очишћено је укупно 24 дивље депоније и са њих је однето 3109 м³ комуналног отпада, што је представљено детаљније у следећој табели:

Насеље	Број дивљих депонија	Количина смећа (м ³)
Сурчин	13	1047
Јаково	5	695
Бечмен	1	36

Бољевци	3	110
Прогар	1	96
Петровчић	1	1125
УКУПНО	24	3109

Са аспекта ветеринарске делатности озбиљно је питање непостојања организованог кафилеријског збрињавања отпада анималног порекла. Регулисање ове области захтева изградњу нових капацитета за прихват, прикупљање, транспорт и нешкодљиво уништавање тих врста отпада, односно просторно, санитарно и функционално позиционирање сточног гробља за свих седам насеља, с тим да је могуће овај проблем решити на регионалном нивоу у оквиру града Београда.

Закон о управљању отпадом обавезује власника отпада да отпад разврстава према месту настанка, пореклу и према предвиђеном начину поступања. Власник отпада има обавезу да, између осталог, сакупља отпад на начин који минимално утиче на здравље људи и животну средину и да преда отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом. Поступајући у складу са овим законом, у Градској општини Сурчин су предузете следеће мере:

- постављене су канте запремине 240 литара за секундарне сировине (картон, папир);
- са ЈКП „Градска чистоћа“ закључен је уговор о купопродаји секундарних сировина (папир и картон);
- обезбеђен је простор за одлагање електричног и електронског отпада у просторијама Градске општине Сурчин;
- закључен је уговор са Д.О.О. „Божич и синови“ за преузимање електричног и електронског отпада, ради даљег поступања са отпадом у складу са прописима који регулишу област животне средине

Табела: Годишња количина отпада генерисаног у згради општине, у тонама, у периоду од 2015.-2020. године

Година	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Укупно
Врста отпада							
Папир и картон	0	0,37	2,86	0,246	0,974	0,22	4,67
Електронски и електрични отпад (укључујући празне тонер касете)	0,085	0,418	0,865	0,133	0,082	0,84	2,423

8. ПОЉОПРИВРЕДА

Пољопривредна газдинства

Број пољопривредних газдинстава по насељеним местима:

Укупно	2131
Бечмен	129
Бољевци	395
Добановци	585
Јаково	350
Петровчић	150
Прогар	152
Сурчин	370

Извор: РЗС – попис пољопривреде из 2012.године

Ратарство

Сремска лесна зараван пружа повољне услове за ратарство, али и воћарство и сточарство. Од пољопривредних површина најраспрострањеније су оранице и баште и заузимају 14.917 ха, ливаде и пашњаци 120 ха, воћњаци 86 ха и виногради 11 ха.

Структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта:

Без земљишта	64 пољоп. газдинстава
≤ 1 ха	915 пољоп. газдинстава
>1-≤2 ха	387 пољоп. газдинстава
2-≤5 ха	394 пољоп. газдинстава
5-≤10 ха	203 пољоп. газдинстава
>10-≤20 ха	94 пољоп. газдинстава
>20-≤30 ха	29 пољоп. газдинстава
>30-≤50 ха	20 пољоп. газдинстава
>50-≤100 ха	16 пољоп. газдинстава
100 ха и више	9 пољоп. газдинстава

Извор: РЗС – попис пољопривреде из 2012.године

Просечна површина коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству је 7,15 хектара. У следећој табели дате су површине земљишта према врсти биљне производње, према подацима РЗС из пописа пољопривреде 2012. године:

Жита	9813 ха
Махунарке	52 ха
Кромпир	15 ха
Шећерна репа	605 ха
Индустријско биље	1782 ха
Поврће, бостан и јагоде	98 ха
Цвеће и украсно биље	9 ха
Крмно биље	2509 ха

Угари	35 ха
-------	-------

Према врсти усева, под житарицама се налази 54% ораничног земљишта, под индустријским биљем 12%, поврћем 9% и сточно-кормним биљем 14%. Од ратарских пољопривредних култура најзаступљенија је пшеница, потом кукуруз, соја и у последње време уљана репица. Мешовиту тржишну пољопривреду Сурчина одликује је релативно високо учешће крупних пољопривредних организација у структури коришћења обрадивих површина, низак степен радног улагања, високо улагање капитала, механизације и ђубрива и висока продуктивност, са превагом једногодишњих биљака.

14% биљне производње Београда обавља се на територији општине Сурчин.

Површине земљишта на којима је коришћено минерално ђубриво, стајњак и средства за заштиту биља:

Минерално ђубриво	13.826 ха
Чврсти стајњак	1.271 ха
Течни стајњак и осока	150 ха
Средства за заштиту биља	13.740 ха

Наводњавање

Наводњавано земљиште према категоријама коришћења у пољопривредној 2011/2012:

Оранице и баште	375 ха
Воћњаци	11 ха
Виногради	1 ха

Начини наводњавања:

Површински	69,9%
Орошавањем	10,9%
Кап по кап	19,2%

Механизација

Трактори и комбајни

	Укупно	Старији од 10 година
Једноосовински	521	492
Двоосовински	1317	1.200
Комбајни	98	87

Прикључне машине

Берачи кукуруза	157
Плугови	1.142
Тањираче	513
Дрљаче	639
Сетвоспремачи	316
Ротофрезе	56
Растурачи минералног ђубрива	432
Растурачи стајњака	48
Сејалице	307
Прскалице	443
Приколице	1.016
Косилице	201

Складишни и додатни капацитети и објекти

Складишни и додатни капацитети у пољопривреди ГО Сурчин према попису пољопривреде 2012. године

Редни број	Складишни и додатни капацитети	Укупан број	Властит и капацитети	Коришћени капацитети (m ² / m ³ /t)
1	Кошеви за кукуруз	1 385	82 403	23
2	Амбари	254	7 595	3 917
3	Силоси	17	3 045	865
4	Сушаре	10	1	60
5	Објекти за силажу	44	34 943	21
6	Објекти за смештај пољопривредних машина и опреме	1 086	50 695	45 257
7	Хладњаче	4	1	118
8	Објекти за смештај говеда	440	9 361	4 667
9	Објекти за смештај свиња	2 094	25 729	12 488
10.	Објекти за смештај кокошака	885	165 584	138 152
11.	Објекти за смештај остале	634	35 356	25

Сточарство

У оквиру сточарства на територији општине Сурчин развијено је говедарство, коњарство, свињарство и живинарство.

Газдинства према броју условних грла (УГ)

Условно грло је стандардна обрачунска јединица којом се број грла различитих врста и категорија своди на упоредиву вредност. У општини Сурчин пописано је 8218 условних грла.

≤ 4 УГ	5-9 УГ	10-14УГ	15-19УГ	20-49УГ	50-99УГ	100-499	≥500УГ
1916ПГ	132ПГ	29ПГ	16ПГ	22ПГ	4ПГ	7ПГ	2ПГ

Број говеда, свиња, оваца, коза и стоке на испашаи

	Укупно	Од тога:
Говеда	4119	краве 1728
Свиње	12128	крмаче 1045
Овце	3574	овце за приплод 2103
Козе	801	-
Стока на испашаи	говеда 63	
	овце 529	
	козе 90	

Број обележених говеда у 2020. години на територији Градске општине Сурчин је следећи:

Регион	Општина	Место	Број говеда
Београд	Београд-Сурчин	Бечмен	39
		Бољевци	125
		Добановци	125
		Јаково	248
		Петровчић	251
		Прогар	111
		Сурчин	82
		Укупно	

Број обележених свиња у 2020. години у општини Сурчин је 8194.

Број коња и живине по врстама и број кошница пчела

Коњи	353
Кокоши	229116
Ђурке	1291

Патке	1227
Гуске	245
Остала живина	1647
Кошнице пчела	1412

Број евидентираних јата живине у 2020. години је 84 са укупно 1.533.158 јединки

Број газдинства и број говеда према величини стада

1-2грла	3-9грла	10-19	20-29	30-49	50-99	100 и више
70 ПГ	66 ПГ	21 ПГ	9 ПГ	2 ПГ	-	3 ПГ

Број газдинства и број свиња према величини стада

1-2грла	3-9грла	10-19	20-49	50-99	100-199	200-399	400 и више
255 ПГ	666 ПГ	206 ПГ	102 ПГ	13 ПГ	7 ПГ	2 ПГ	1 ПГ

Број газдинстава и број оваца према величини стада

1-2грла	3-9грла	10-19	20-49	50-99	100-199	200-499	500 и више
23 ПГ	87 ПГ	20 ПГ	10 ПГ	6 ПГ	1 ПГ	-	1 ПГ

Број газдинстава и број живине према величини јата

1-49 грла	50-99	100-299	300-499	500-999	1000-2999	3000-4999	5000 и више
1037ПГ	177 ПГ	23ПГ	3 ПГ	1ПГ	1 ПГ	2ПГ	7ПГ

Број приватних ветеринарских станица и приватних ветеринарских амбуланти

Број ветеринарских станица	3
Број ветеринарских амбуланти	1
Укупан број запослених ветеринара	12

Кретање заразних болести животиња

Година	Болест	Место
2005.	Беснило	Бољевци
	Класична куга свиња	Прогар
2006.	Беснило	Бечмен
	Класична куга свиња	Бечмен, Сурчин, Бољевци, Добановци, Јаково, Прогар

	Трихинелоза	Сурчин, Бољевци, Бечмен
	Ензоотска леукоза говеда	Добановци, Петровчић
	Врбанац (црвени ветар) свиња	Сурчин
2007.	Ензоотска леукоза говеда	Јаково, Добановци
	Лептоспироза	Сурчин
	Трихинелоза	Бечмен
	Класична куга свиња	Сурчин
	Ентеротоксемија оваца/дизентерија јањади	Сурчин
2008.	Ензоотска леукоза говеда	Добановци
	Трихинелоза	Сурчин
2009.	Салмонелоза	Сурчин
	Друге клостридијалне инфекције	Сурчин
	Ензоотска леукоза говеда	Јаково
2010.	-----	-----
2011.	Трихинелоза	Прогар

Према званичним подацима Управе за ветерину, Министарстав пољопривреде у периоду од 2012. до 2020. године није било забележених заразних болести животиња на територији општине Сурчин.

Подстицајна средства

Све већи број пољопривредника конкурише за подстицајна средства која додељује град Београд и Министарство пољопривреде а која обухватају субвенционисану набавку пољопривредне механизације и трактора, области сточарства, пчеларства, воћарства и повртарства.

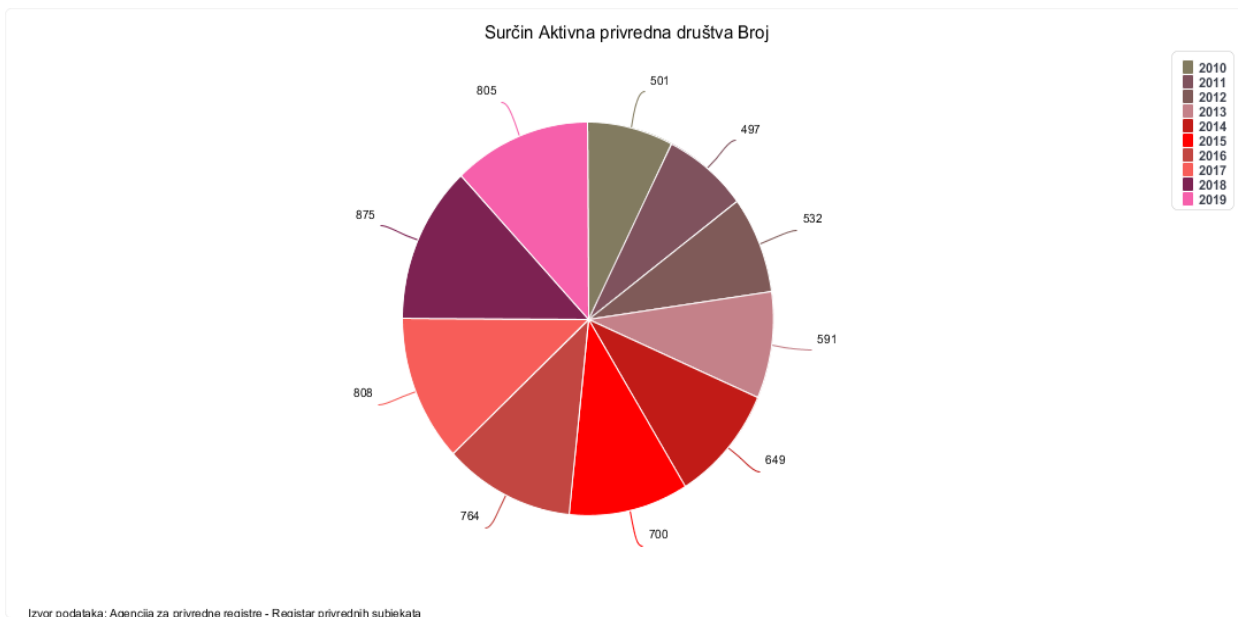
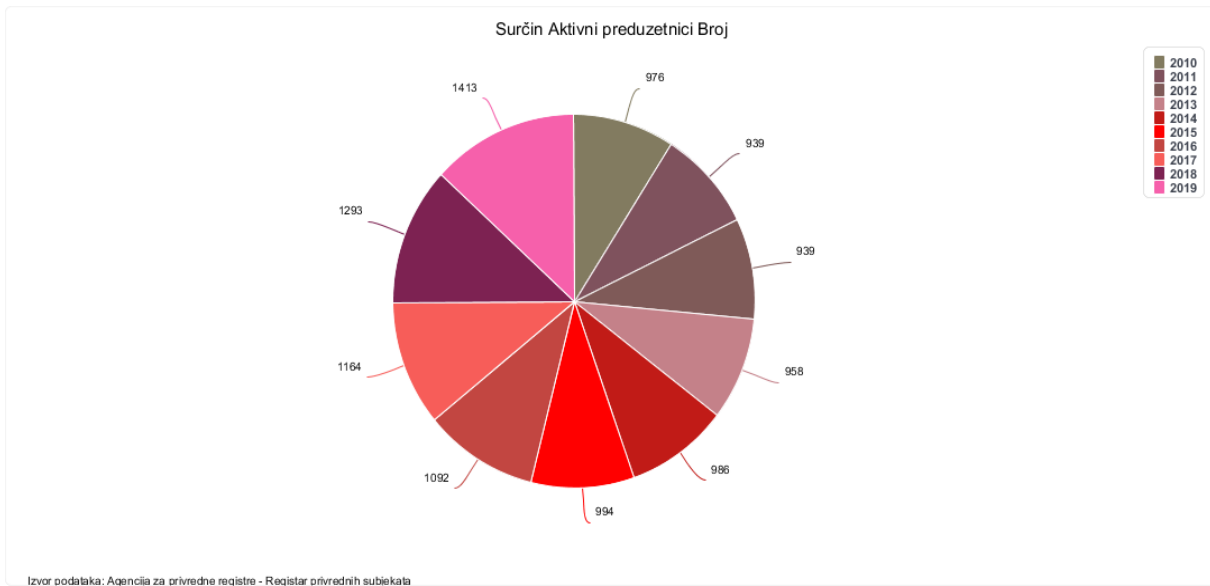
У последњих пет година примећује се тренд раста броја пољопривредника са територије општине Сурчин који је остварио права на подстицајна средства. Из године у годину приметно је повећање броја пољопривредника који конкуришу за средства, као и повећање износа остварених подстицаја.

ГОДИНА	БРОЈ ПОЉОПРИВРЕДНИКА	ИЗНОС ОСТВАРЕНИХ ПОДСТИЦАЈА
2016	9	685.425,00
2017	11	3.508.674,00
2018	25	4.658.939,00
2019	33	7.966.056,00
2020	27	10.519.675,00
УКУПНО	105	27.338.769,00

9. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

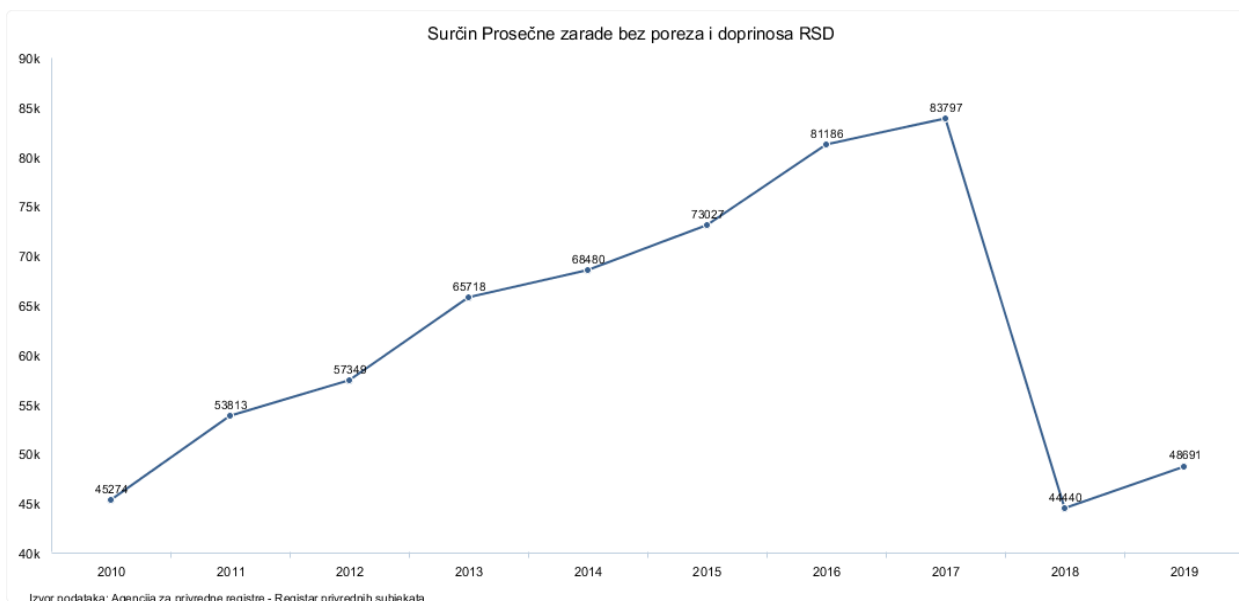
Број предузетника и број привредних друштава

Последњих десет година према подацима из АПР-а примећује се тренд повећања броја предузетника и активних привредних друштава на територији општине што се последично одражава и на благи економски раст.

Просечне зараде

До 2017. године општина Сурчин се налазила на првом месту на лествици висине зарада у граду Београду. Тада је дошло до промене методологије обрачуна просека с тим што се до тада просек изводио према пребивалишту фирме, па су годинама уназад највеће зараде биле у Сурчину, захваљујући јаким компанијама на овој општини. По новом начину обрачуна, према месту пребивалишта запосленог, Сурчин је пао на 13. место.

Запосленост

Број незапослених лица на територији општине Сурчин, према подацима Националне службе за запошљавање, у периоду од последње три године се значајно смањује али према истом извору и број запослених лица са евиденције се смањује нарочито у 2020. години што се може подвести у последице пандемије Ковида – 19.

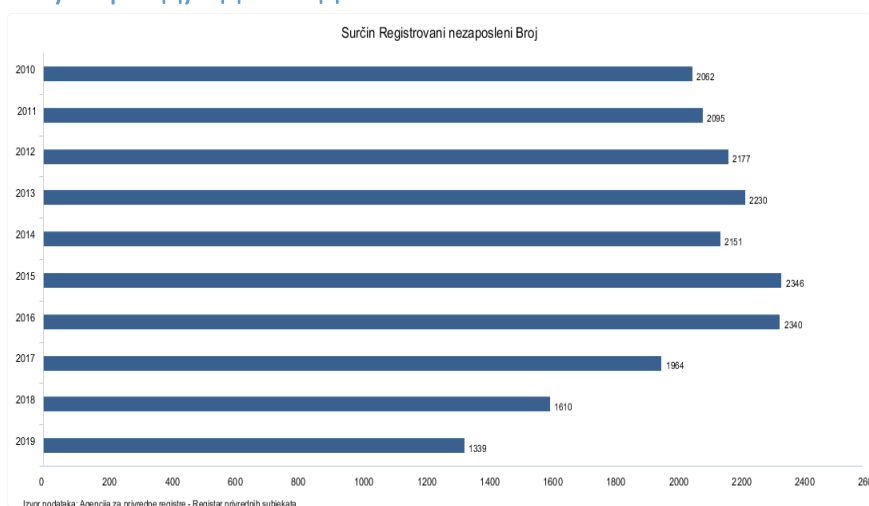
Незапослена лица	Стање на дан 31.12.2018.	Стање на дан 31.12.2019.	Стање на дан 31.12.2020.
Укупно	1608	1338	1286
Жене	870	752	710
Мушкарци	738	586	576

Запослени са евиденције	2018.	2019.	2020.
Укупно	1334	1026	891
Жене	779	627	559
Мушкарци	555	399	332

Број незапослених разврстан према полу и према степену образовања

Незапослена лица	Стање на дан 31.12.2018.			Стање на дан 31.12.2019.			Стање на дан 31.12.2020.		
	Укупно	Жене	Мушкарци	Укупно	Жене	Мушкарци	Укупно	Жене	Мушкарци
I	442	224	218	394	210	184	339	176	163
II	77	39	38	55	31	24	45	30	15
III	359	144	215	315	135	180	293	122	171
IV	482	305	177	371	233	138	398	256	142
V	22	3	19	16	3	13	24	5	19
VI-1	47	34	13	43	33	10	39	28	11
VI-2	35	18	17	31	21	10	31	23	8
VII-1	143	102	41	112	85	27	115	69	46
VII-2	1	1	0	1	1	0	2	1	1
VIII	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	1608	870	738	1338	752	586	1286	710	576

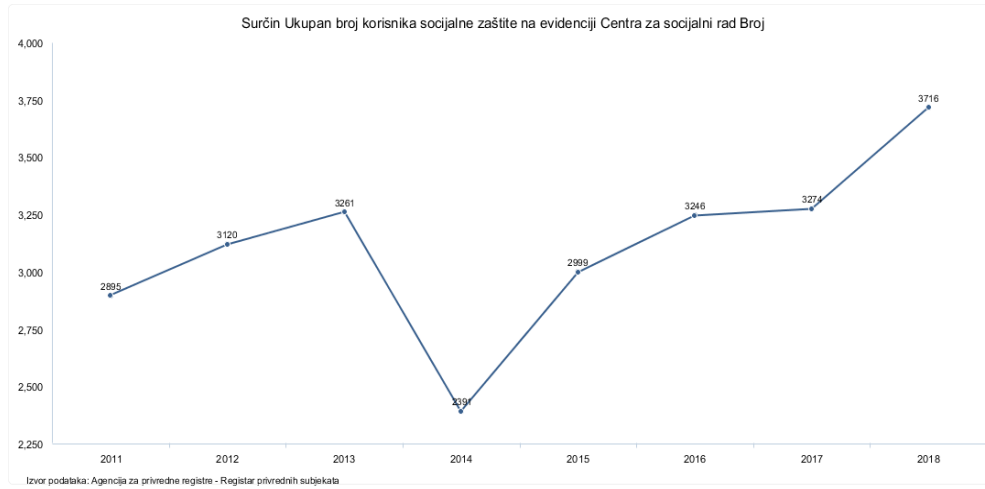
Број незапослених у периоду од 10 година

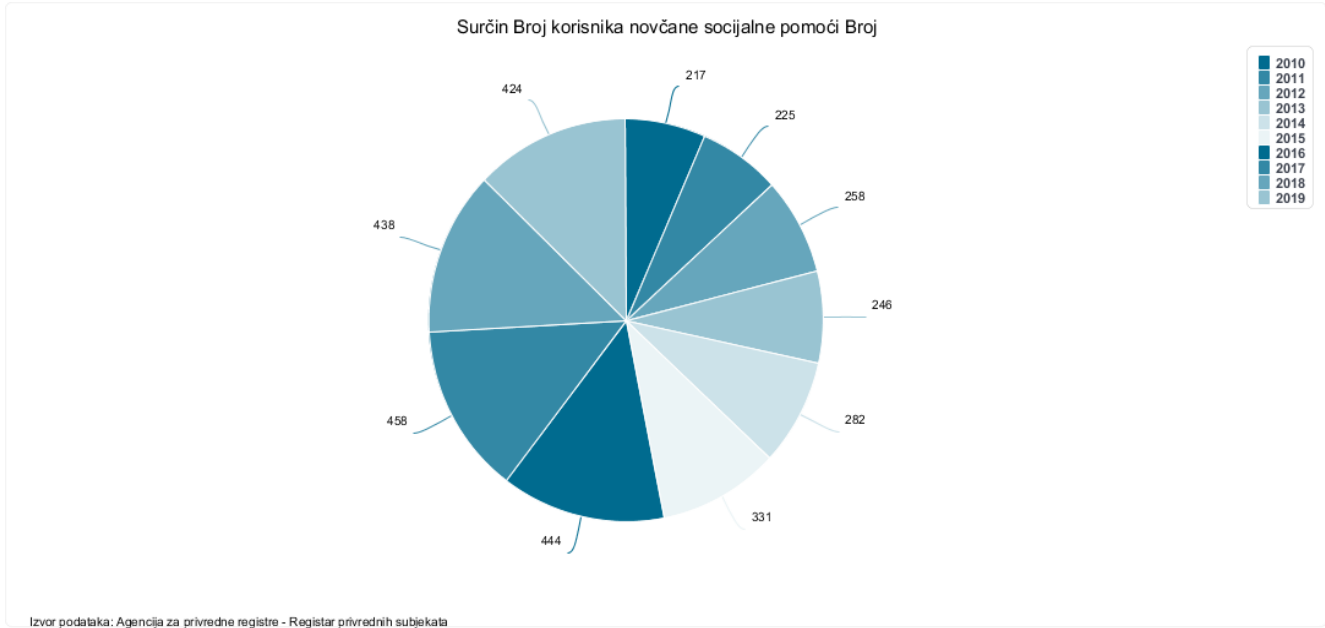
Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центара за социјални рад

Посматрајући криву корисника социјалне заштите закључујемо да се број корисника у последњих пет година повећава. У Сурчину постоје два пункта Народне кухиње и то у Сурчину и Добановцима на којима корисници свакога дана могу узети топли оброк. Дневно се подели 714 obroka у Сурчину и 20 obroka у Добановцима.

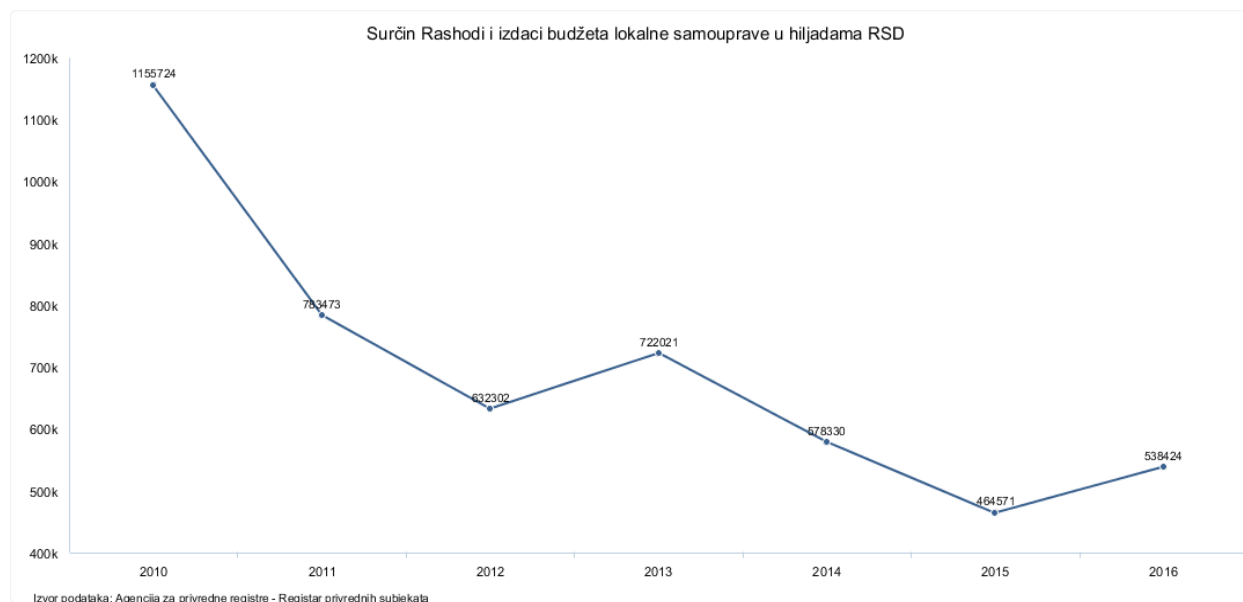
Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

Број корисника новчане социјалне помоћи

10. БУЏЕТ ГО СУРЧИН

Структура прихода у 2021. години

Укупни приходи и примања за 2021. годину из свих извора финансирања износе 517.008.286 ,00 динара, што сам пренетим неутрошеним средствима из претходне године у износу од 250.000.000,00 чини оквир за буџетску потрошњу од 767.008.286,00 динара.

Структура планираних расхода у 2021. години

Буџет мора бити у равнотежи, што значи да расходи морају одговарати приходима. Укупни планирани расходи и издаци у 2021. години из свих извора финансирања износе 767.008.286,00 динара .

Расходи за запослене представљају све трошкове за запослене код директних и индиректних буџетских корисника, плате, накнаде за превоз, све врсте боловања... 27,52 %.

Коришћење роба и услуга обухвата трошкове комуналних услуга, путне трошкове, услуге по уговору, специјализоване услуге, трошкове материјала и текуће поправке и одржавање.. 36,90 %.

Средства за отплату **камата** се односе на камате из редовног пословања...0,14 %.

Дотације и трансфери су трошкови које општина има по статутарној надлежности према школама ....2,44 % .

Остали расходи обухватају дотације невладиним организацијама, политичким странкама , порезе, таксе, новчане казне .. 6,38 %.

Социјална заштита обухвата све трошкове исплате социјалних помоћи за различите категорије грађана, укључујући и средства која се добијају од Комесаријата за избегла и расељена лица...2,57%.

Буџетска резерва представља средства која се користе за непланиране или недовољно планиране сврхе, као и у случају ванредних околности и ел. непогода...1,37 %.

Капитални издаци су трошкови за изградњу нових или инвестиционо одржавање постојећих објеката, набавку опреме, машина, земљишта и сл...22,68 %.

11. ТУРИЗАМ

Сурчин је доминантно излетничка дестинација која, бар за сада, привлачи посетиоце из непосредног окружења - Београда и околних места. Заступљен је излетнички, манифестациони, рекреативни, научички и верски туризам, као и посете у оквиру школских екскурзија. Најважније активности у циљу унапређења постојећег стања туризма биле би урбана рехабилитација ширег градског језгра Сурчина, изградња хотела у зони аеродрома, подизање туристичко рекреативног комплекса на Сави; проширење смештајне понуде у виду сеоских туристичких домаћинстава, мањих хотела и пансиона, уређење туристичке инфраструктуре уз Саву, као и пројекти подизања конкурентности – изградња пешачких и бициклистичких стаза и сл.

Када се говори о квалитету смештајне и ресторанске понуде, расположивости туристичких кадрова, стању саобраћајне и туристичке сигнализације неопходно је нагласити да је у Туристичкој организацији Градске општине Сурчин, мали број запослених са задовољавајућом квалификационом структуром, као и одговарајућом унутрашњом организацијом и подршком општине, резултирало бројним и озбиљним активностима на унапређењу туристичке понуде Сурчина и њеној промоцији на туристичком тржишту. Не пропушта се ниједан домаћи сајам туризма, редовно се оглашава у медијима, поготово у Београду, постоји интернет презентација која се редовно ажурира и сл.

Градска општина Сурчин располаже смештајним капацитетима од 32 лежаја у научичком селу “Бисер” у Бољевцима које у периоду од маја до децембра 2019. године бележи 900 посета, док је у брвнарама у Бојчинској шуми, где је на располагању 12 лежајева, број посета у истом периоду био 600. Поред наведених објеката, смештајним капацитетима располажу и “Клуб С” и то је навећи смештајни објекат са 160 лежајева, затим базени “Queen” са 90 лежајева и “Романија” са 44 лежаја.

Према публикацији “Општине и региони у Републици Србији” коју издаје Републички завод за статистику број ноћења туриста за протеклих 6 година био је:

Сурчин	Туристи			Ноћења туриста			Просечан број ноћења	
	година	свега	домаћи	страни	Свега	домаћи	страни	домаћи
2013.	2225	1363	862	3959	2026	1933	-	-
2014.	2671	1901	770	4631	2718	1913	1,4	2,5
2015.	2877	1963	914	4887	2786	2102	1,4	2,3
2016.	423	423	-	475	475	-	1,1	-
2017.	1403	900	503	1701	1133	568	1,3	1,1
2018.	7246	752	6494	8221	878	7343	1,2	1,1

Међутим, стварни број долазака и ноћења је знатно већи од званичне статистике зато што се део туристичког промета не региструје. Реч је о групама и појединцима који одседају у нерегистрованом приватном смештају, али и чињеници да део смештајних објеката не исказује целокупан промет у статистичким извештајима.

Сасвим је разумљиво да је Аеродром „Никола Тесла“ најчешћа асоцијација на Сурчин по анкетама спровођеним током последњих година. Високо је учешће и Музеја вадухопловства и солидна заступљеност осталих туристичких атракција: Бојчинске колебе, Коњичког клуба Стремен и наутичког села на Сави.

Треба напоменути и то да туристи који слећу на аеродром у Сурчину првенствено посећују Београд и Нови Сад, а скоро никако општину Сурчин. Чињеницу да се аеродром налази на подручју Сурчина треба схватити као компаративну, а не као конкурентску предност. Једина предност од аеродрома лежи у чињеници да због своје близине могу да буду допуна туристичкој понуди Београда као примарној улазној тачки за туристе.

11.1. Манифестације

“Богојављанско пливање за часни крст” је верска манифестација која се организује 19. јануара на Бечменском рибњаку и посети је сваке године нешто више од 1000 људи.

“Мало вина, пуно љубави” која се одржава 14. фебруара у ресторану Романија и има око 500 посетилаца, а обележава како дан заљубљених, тако и дан виноградара - свети Трифун.

„Дизање маја” је традиционална манифестација Словака у Бољевцима која се организује 30. априла и броји око 1000 посетилаца.

“Бојчинско културно лето” се дужи низ година одржава у Бојчинској шуми у периоду од јуна до септембра и најпосећенија је манифестација којој присуствује 500-3000 посетилаца по концерту.

“Улица отвореног срца” је још једна од манифестација настала након формирања општине Сурчин и сваког 1. јануара привуче готово 1000 посетилаца.

“Средњи век у Наутичком селу”, као и “Бисерна грива Доњег Срема” организују се почетком октобра, а број посетилаца је, такође, око 1000.

“Позоришна смотра мале форме” је ауторско дело Ђорђа Миловановића и уз прекид од неколико последњих година, одржавана је у дому културе у Бољевцима као фестивал позоришних представа кратке форме.

Поред наведених, треба поменути и следеће манифестације:

- „Пловком против дроге” - одржава се у априлу, на Бечменској бари у Бечмену;
- Скијање на води - одржава се у августу на Бечменској бари у Бечмену;
- Џет ски - одржава се у августу у Наутичком селу у Бољевцима;
- „Бисерна грива Доњег Срема” - одржава се у септембру, у Наутичком селу у Бољевцима;
- Мото-сусрети - одржавају се у августу, у Бојчинској шуми у Прогару;
- Сремачки прескок - одржава се у јуну, на салашу „Стремен” у Јакову,
- Фијакеријада - одржава се у Добановцима 28. јуна и у Прогару 12. јула;
- Изложба паса коју организује Кинолошко друштво Сурчин, у јуну, у Наутичком селу у Бољевцима;

- Фудбалски турнири који се одржавају на стадиону ФК „Јединство“ у Сурчину, током јуна и јула;
- Одбојкашки турнир „Вождов куп“, који се одржава у мају, у Јакову;
- „Вождове игре - Сви на спорт“, одржавају се сваког августа у Наутичком селу у Бољевцима.

Пригодни програми се одржавају и поводом обележавања слава у Месним заједницама и то су:

- Видовдан, 28. јун - МЗ Радио Фар
- Ивандан, 07. јул - МЗ Петровчић
- Петровдан, 12. јул - МЗ Прогар
- Огњена Марија, 30. јул - Бечмен
- Света Петка, 08. август - МЗ Јаково
- Преображење господње, 19. август - Добановци
- Велика госпојина, 28.август - МЗ Бољевци
- Свети Стефан Дечански - Мратиндан, 24. новембар - Слава Градске општине Сурчин

11.2. Ловни туризам

Ловачко дружење “Земун” газдује ловиштем “Доњи Срем” укупне површине 45.902 ха. Укупна површина ловишта налази се на три градске општине (Сурчин, Нови Београд и Земун). Са северне стране граница иде целом дужином низводно матицом реке Дунав до ушћа Саве у Дунав и граничи се са Градском општином Палилула, од те тачке граница иде средином тока Саве узводно до изласка из села Прогар, тј. до границе са А.П. Војводина, ту се граничи са општином Раковица и Обреновац и скреће ка северу сувом катастарском границом (КО Пећинци) између општина до почетне тачке на реци Дунав.

Ловиште обухвата равничарске и благо таласасте терене између две велике реке, Дунава са северне стране и Саве са јужне стране ловишта, који у карактеристични по слабо израженим микрорељефним обележјима. Најнижа надморска висина (кота) је 71 м, налази се југоисточно од Јакова на тзв. “Црна бара”, а највећа надморска висина-највиша кота износи 114 м, која се налази на обали Дунава северо-источно од Батајнице. Геолошка подлога је алувијални нанос шљунка и песка са средње дебелим и дебелим слојем леса. Састав земљишта у ловишту је релативно једноличан. На горњим-вишим деловима је претежно чернозем, на нижим деловима је огајњачени-чернозем, у приобалним деловима Саве подужне греде су претежно под гајњачама удолине под ритском црницом и слатинама. По климату ловиште “Доњи Срем” спаде у умерено-континенталну и континенталну климу, коју карактеришу доста хладне зиме и топла, али сушна лета. На површини ловишта равномерно су распоређене ратарске културе, које се гаје у плодоредима. Травних површина има свуда по ловишту, највише по запуштеним њивама, на насипима уз реке, поред путева, на ливадама и пашњацима. Шуме су распоређење у виду већих или мањих комплекса, дрвореда, шибљака и врбака. Највећи и најзначајнији комплекси шума су: Бојчин, Зидине, Дренска, Гибавац. Драз, Прогарска ада, Церова греда и Вишњик. Шуме у деловима ловишта, које су изложене повременом плављењу су релативно малих површина и простиру се у делу између Саве и заштитног насипа тзв. “Форланд” .

Лов се одвија у складу са планским документима ловишта и на начин како је то прописано законом. Од дивљачи у ловишту је заступљена ситна дивљач: фазан, зец, препелица и дивља патка, крупна: дивља свиња и срна, као и предатори шакал и лисица. Сваке године врши се унос фазанске дивљачи у висини до

5.000 јединки. Ловачко удружење “Земун” тренутно има 610 чланова, у свом саставу поседује два ловачка дома (Батајница и Добановци), а у току је изградња и централног ловачког дома у Прогару.

Ловни туризам је у порасту и ловачко удружење “Земун” у понуди има одстрел фазанске дивљачи, дивље свиње, срнеће дивљачи и предатора. Због повећане потражње одстрела фазанске дивљачи на крају ловне сезоне ловачко удружење “Земун” је изградило једну волијеру површине 2000 м² у Прогару, а у плану је и изградња полигона за комерцијални лов фазана у Петровчићу, који би обухватао израду ловачких просека, попуњавање и пошумљавање обешумљених површина, конверзацију пашњачких површина у површине под шумом. С обзиром да ловиште обухвата и делимично ограђени део “Јаковачки кључ”, у плану је комплетно ограђивање и претварање овог дела ловишта у полигон за обуку паса.

11.3. Риболовни туризам

“Рибњак Живача” у Бољевцима је један од највећих у земљи, површине 140 хектара. До краја II светског рата је био у власништву породице Штрајхер. Налази се на путу Бољевци - Прогар на површини од 175 хектара, и остатак је корита реке Саве. Капацитет рибњака је око 100 тона шаранске рибе (шаран, амур, толстолобик). Рибњак је модерно уређен и опремљен за приступ већег броја пецароша.

Рибњак “Бечменска бара” у Бечмену је површине 53 хектара. Састоји се од 4 језера која су међусобно подељена изграђеним насипима. Језеро број један има површину од 17 хектара и служи за комерцијално-рекреативни риболов. Извршено је комплетно чишћење и дезинфекција дна рибњака и сређивање насипа као и ревитализација испуста и брана на језеру и просторно уређење околине језера. Језеро број два има површину од 11 хектара. Дно рибњака је комплетно уређено и изграђен је насип испод села, тако да су елиминисане отпадне воде из септичких јама, које су долазиле у рибњак. Ово језеро је намењено спортском риболову и такмичењу риболоваца. Језеро број три има површину од 10 хектара. На овом делу су у току радови чишћења и уређења. Користи се за спортове на води и школу скијања као и такмичења у скијању на води. Језеро број 4 је величине 15 хектара и намењено је риболову на штуку у потпуно природним условима. У саставу рибњака изграђени су инфраструктурни објекти, путеви, каналска мрежа. Од објеката изграђена је управна зграда са рибљим рестораном, зграда рецепције рибњака у којој се налази чуварска служба и теренска кућа за чуваре. Насип поред рибњака број два је насут туцаником, урађен је паркинг простор за возила и уграђен базен за продају свеже рибе. Рибњак је почео са радом 01.05.2009. године. На рибњаку се гаје шаран, штука, смуђ, сом, толстолобик, амур и бабушка.

11.4. Етно туризам

„Стајкова кућа“ у Бољевцима је изложбени простор који у себи садржи сталну поставку „Бољевачка кућа са почетка XX века“, са циљем да се покаже како се живело у једном сеоском домаћинству тридесетих година прошлог века. Право богаство ове изложбе су две културе које она у себи носи-Срба (православаца) и Словака (евангелиста).

Етно кућа 'Дацевић '

Етно кућа „Дацевић“ у Прогару има сличан циљ: отргнути од заборава живот сеоског домаћинства – гонак, стара оруђа, намештај, ловачке трофеје итд.

Етно кућа 'Смиљанић'

Етно кућа „Смиљанић“ у Бољевцима представља живот Срба и Словака, изложбу старих предмета и сеоских оруђа са изузетном колекцијом цветних аранжмана.

11.5. Верски туризам

Манастир Фенек

Иако географски не припада Фрушкој Гори постоји велика историјска повезаност са фрушкогорским манастирима. Манастирска црква посвећена је светој мученици Параскеви. Према народном предању манастир је саграђен у другој половини 15. века, а основали су га Стефан и Ангелина Бранковић. Први писани запис о манастиру налази се у минеју јеромонаха Захарија из 1563. године. За разлику од фрушкогорских манастира, Фенек је остао под турском влашћу све до 1717. године. Записи из 18. века сведоче о томе да је стара манастирска црква била подигнута у периоду од 1793. до 1797. године и освештана је за време игумана Викентија Ракића који је написао историју манастира. Манастирска капела посвећена св. Петки сазирана је 1800. године на месту старе, над бунаром за који се верује да га је саградила мати Ангелина Бранковић. За ову воду се у народу веровало да има чудотворна лековита дејства. Крајем 18. и почетком 19. века Фенек је био у центру неколико историјских догађаја. У њему су се 1788. године састали кнез Алекса Ненадовић и аустријски цар Јосиф Други. После пропасти Првог српског устанка 1813. године у њему су месец дана боравили вожд Карађорђе и његов син Алекса. У Првом светском рату манастир је запаљен, а 1942. године готово је сасвим разорен. Манастир је обновљен 1991. године. До 2006. године Фенек је био женски манастир, а тада у манастир долази мушко монаштво.

Цркве

Црква Свете Петке у Сурчину подигнута је 1777. године, у барокном стилу, као једнобродна грађевина са полукружном апсидом, припратом и високим звоником. Барокни позлаћени иконостас израдио је 1801. године познати новосадски дрворезац, Марко Вујатовић. Иконе које украшавају иконостас (укупно 37) насликао је 1807-1809. године најпознатији карловачки сликар онога времена, Стефан Гавриловић. Црква Светог апостола Матеја у Сурчину се налази у насељу Нови Сурчин. Основана је 2018. године, зидана је три године, а то је уједно прва направљена црква у Сурчину након више до 200 година. Храм Вазнесења Господњег у Јакову је православни храм, подигнут у периоду од 1804. до 1810. године. Храм оца Николаја у Добановцима саграђен је 1732. године у класицистичком духу, уз комбинацију савременог барока. Није познат њен неимар, као што је то случај са дограђеним звоником који су 1847. године подигли пратомајстор Карло Биндер из Новог Сада и цимерман Карло Вехтер из Сремске Митровице. Иконостас је саграђен 1842. године и дело је Петра Чортановића. Храм Преподобне мати Параскеве у Бољевцима подигнут је у периоду од 1797.-1800. године. Храм Светог Саве у Бечмену посвећен је истоименом светитељу. Почетак градње је био 1795. године, а завршетак 1810. године. Црква у Бечмену је под заштитом државе као културно добро. Храм Јована Претече у Петровчићу основан је 1845. године и посвећен је рођењу светог Јована Крститеља и Претече (Ивандањ). Ово је једини културно-историјски споменик у насељу Петровчић који је под заштитом Завода за заштиту споменика Републике Србије од 2002. године. Храм Свети Архангел Гаврило у Прогару изграђен је 1799. године и о њему нема много података.

Римокатоличка црква Свето Тројство у Сурчину изграђена је крајем XIX века, 1896. године. Посвећена Пресветој Тројици.

Словачка евангелистичка а.в./аугсбуршке вероисповести-лутеранска/ црквена општина у Добановцима реновирана је и освешћена 2009.године.

Словачка евангелистичка а.в./аугсбуршке вероисповести-лутеранска/ црквена општина у Бољевцима-Словаци из Старе Пазове масовније су почели да се досељавају у Бољевце 1847.године. Те исте године основана је и црквена општина. Дана 24. септембра 1899. црквена општина је проглашена за самосталну.

11.6. Спортско-рекреативни туризам

Спортско-рекреативни центар Сурчин

Спортско-рекреативни центар Сурчин је некадашње омиљено излетиште које се простире на површини од 120 хектара. Садржи терене за фудбал, тенис и кошарку и стазе за вожњу бициклом. У оквиру СРЦ Сурчин налази се језеро намењено спортском риболову и одржавању риболовачких такмичења. Поред самог језера налази се ресторан, а цео простор је погодан за камповање и роштиљање. У СРЦ се организују атлетске трке и међународне изложбе паса.

Ергела Сурчин се бави узгајањем и тренирањем пунокрвних грла. Налази се 12 км западно од Београда, а 4км од леве обале реке Саве. Поред ергеле Сурчин, надалеко позната је и ергела Булић која у вом поседу има преко 100 липицанерских грла, добитника бројних признања.

Поред терена за фудбал које имају сва насеља општине Сурчин, постоје и школске сале, и то: у Основној школи „Вук Караџић“ у Сурчину, у Основној школи „22.октобар“ у Сурчину, у Основној школи „Вожд Карађорђе“ у Јакову, у Основној школи „Бранко Радичевић“ у Бољевцима и Прогару, као и у Основној школи „Душан Вукасовић“ у Бечмену. Основна школа у Добановцима је једина која још увек нема школску салу. Кошаркашки терен постоји поред Ромског центра у Сурчину, у Добановцима постоји тениски терен, терен за мали фудбал и кошаркашки терен. У Бојчинској шуми постоји трим стаза. У Спортском центру се налазе 4 тениска терена и терен за мали фудбал.

Фудбалски клуб „Јединство“ – Сурчин, има главни и помоћни фудбалски терен и балон салу са свлационицама изграђену 2011. године од стране ГО Сурчин.

ФК „Срем“ – Јаково, има главни и неколико помоћних терена на којима су се одигравале утакмице у оквиру Универзијаде 2009. године и трчао Балкански крос.

ФК „Добановци“ - Добановци, има главни и помоћни терен, као и ФК „Посавац-Тишма“- Бољевци. ФК „Шумадинац“- Бечмен, има главни терен, као и ФК „Борац“ – Прогар и ФК „Петровчић“.

Кајак клуб Прогар је члан Кајакашког савеза Србије и Кајакашког савеза Београда. Клуб за скијање на води “СКАЛАР 2000” у Бечмену КСВ “СКАЛАР 2000” члан је Савеза за скијање на води и вејкборд Србије.

На територији општине Сурчин постоје два одбојкашка клуба: „Ставор“ и „Метеор“. Оба клуба су чланови Одбојкашког савеза Београда. Такође, од недавно је почела са радом и школица спорта “Коректива”

Кошаркашки клуб „Сурчин“ је члан је Кошаркашког савеза Србије, Кошаркашког савеза Београд и Удружења кошаркашких клубова. Поред поменутог, постоји и кошаркашки клуб Тим 92.

Кик-бокс клуб „Сурчин“ је члан Кик-бокс савеза Србије и Кик-бокс савеза Београда. Борилачким спортовима се баве и џудо клуб „Свети Ђорђе“, карате клуб „Сплинтер“, карате клуб „Сурчин“ и реални аикидо „Сурчин“.

Веома успешни у раду су и атлетски клубови „Сурчин“, и „Јединство“, а свакако један од најтрофејнијих је стонотениски клуб „Добановци“.

Бројни су и риболовачки клубови и то су: „Риболовац“ Јаково; „Бандар“ Бољевци; „Басс“ Сурчин; „Пера бабушка“ Прогар и „Караш“ Добановци.

11.7. Угоститељство

Формирањем општине Сурчин и њеним развојем расла је и понуда туристичко угоститељских објеката. Ресторан „Бојчинска колеба“ у Прогару и салаш „Стремен“ у Јакову поред богате гастрономске понуде имају и додатне садржаје (школу јахања, возњу запрежним колима...), Љубитељима реке на располагању је „Савска тераса“ у Бољевцима и чарда код Пере Бабушке у Прогару. Такође, значајни угоститељски објекти су и „Клуб С“ у Јакову, Базени „Queen“ у Добановцима, ресторан „Романија“ и базени „Живковић“.

11.8. Историјски туризам

Музеј ваздухопловства је основан 1957.године при команди РВ и ПВО. Од 1989.године смештен је у модерној згради од стакла и бетона на београдском аеродрому у Сурчину.У збиркама музеја има преко 200 летелица од којих посетиоци могу да виде 50 летелица у згради и десетак на платоу испред зграде. Неки од експоната налазе се у депоу и чекају рестаурацију. Међу њима свакако најзначајније место заузима ловац италијанске производње ФИАТ Г-50 који представља једини сачувани примерак на свету. Од историјског значаја је и Олуј 11, први наоружани авион коришћен у српској војсци. Изложен је и први авион произведен у Србији – Физир ФН, произведен у "ИКАРУС-у". Међу авионима властитог развоја и производње почасно место заузима Г-2 Галеб, први домаћи авион с млазним мотором. Збирка садржи и велики број авиона из II светског рата, различитог порекла из више земаља учесница. Значајнији међу страним експонатима су делови америчког тзв. невидљивог бомбардера Ф-117 Ноћни соко и америчког ловца бомбардера Ф-16 обореног у Буђановцима.

Златни крст Стуб од камена са уклесаним крстом и старословенским натписом на изласку из Јакова. Подигнут је у 18. веку као међаш манастирске земље. То је било прво зборно место и српска територија у Аустро-Угарској монархији на коме су се Срби осећали безбедно, јер до њега ниједно турско тане више није могло да добаци, док је конак манастира Фенек био надхват руке. Пумпа на Воку и Фенечка пумпа Саграђене су 1911.године, заједно са Кевином пумпом удаљеном 7 километара насипом чине систем који је регулисао ниво воде у Сави. Машине из тог периода још увек су у функцији.

11.9. Библиотеке

Библиотека у Сурчину је основана 1960. године, а у саставу библиотеке „Свети Сава“ из Земунa. Када је 1989. године земунска библиотека изгубила самосталност, интегрисана је у Библиотеку града Београда, што је случај и са библиотеком у Добановцима. Библиотека ради као мешовита, односно, за одрасле читаоце, и за децу. Тренутно се у библиотеци налази нешто преко 13.000 књига. Поседује лектире за све разреде основне и средње школе, речнике, приручнике, енциклопедије, сликовнице, белетристику.

Библиотека у Добановцима је основана 1961. године. Такође мешовита, за одрасле читаоце и за децу. У библиотеци се налази нешто преко 12.000 књига. Као и библиотека у Сурчину, поседује лектире за све разреде основне и средње школе, речнике, приручнике, енциклопедије, сликовнице, белетристику.

12. ОБРАЗОВАЊЕ

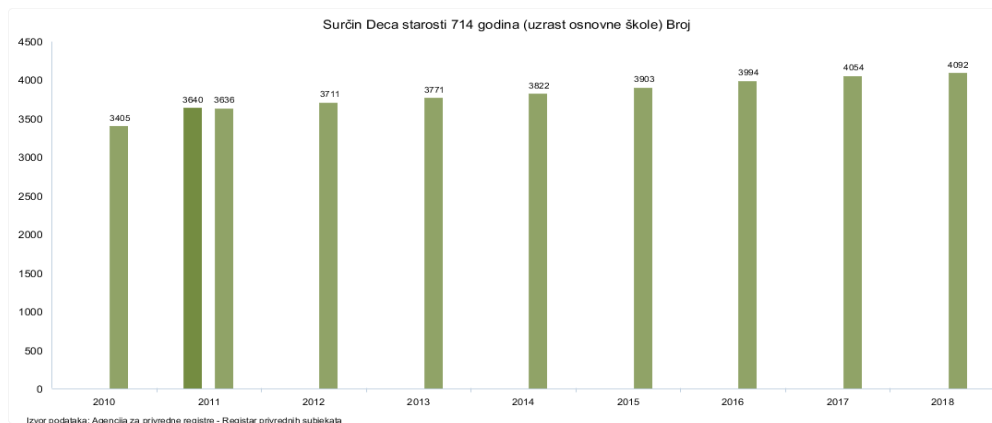
Основне школе

На територији ГО Сурчин налази се шест основних школа, и то: две основне школе у Сурчину, једна у Добановцима, једна у Јакову, једна у Бољевцима са издвојеним одељењем у Прогару од I до VIII разреда и једна основна школа у Бечмену са издвојеним одељењем у Петровчићу од I до IV разреда.

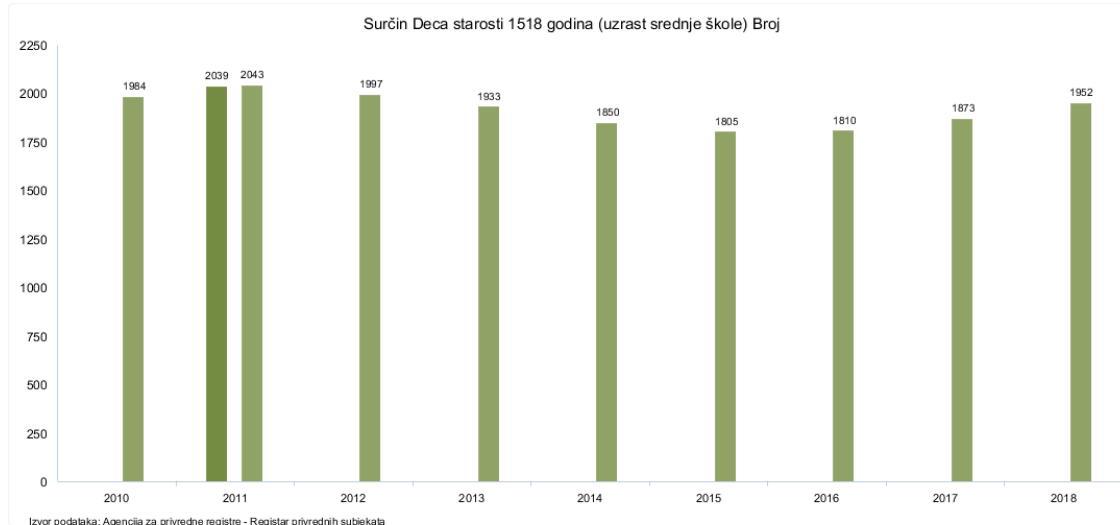
Број ученика по школама за период од три године и број ученика ромске националности:

Назив школе	Укупан број ученика 2016/2017	Укупан број ученика ромске националности (2016/2017)	Укупан број ученика 2017/2018	Укупан број ученика ромске националности (2017/2018)	Укупан број ученика 2018/2019	Укупан број ученика ромске националности (2018/2019)
ОШ „Вожд Карађорђе“, Јаково	557	7	555	7	550	5
ОШ „Стеван Сремац“, Добановци	689	4	683	3	681	5
ОШ „Душан Вукасовић Диоген“, Бечмен и Петровчић	447	23	420	24	439	25
ОШ „Вук Караџић“, Сурчин	698	3	718	3	732	3
ОШ „22. октобар“, Сурчин	799	303	803	330	747	263
ОШ „Бранко Радичевић“, Бољевци и Прогар	388	/	397	/	377	/

Деца старости 7-14 година (основна школа)

Деца старости од 15 до 18 година (средња школа)

Предшколске установе

Предшколска установа „Сурчин“ настала је 2011. године издвајањем из састава предшколске установе „Сима Милошевић“ Земун. Установа тренутно има 51 васпитну групу (12 јаслених, 26 вртићких и 13 група припремног предшколског програма у трајању од 4 сата), 1173 уписане деце (јасле 206, вртић 704, припремни предшколски програм 273) и 145 запослених.

Васпитно-образовни рад се реализује у 4 комбинована објекта јасле-вртић и 6 простора при основним школама у којима се реализује припремни предшколски програм у трајању од 4 сата.

Објекти:

1. „Дуга“, Сурчин, Улица братства-јединства 2;
2. „Патуљак“, Добановци, Земунска 20;
3. „Ластавица“, Јаково, Бољевачка 2;
4. „Бамби“, Бечмен, Улица 11. октобра 36;
5. ОШ „22. октобар“, Сурчин, Маршала Тита 8;
6. ОШ „Бранко Радичевић“, Бољевци, Браће Кокар 5;
7. ОШ „Бранко Радичевић“, Прогар, Улица Момира Пучаревића 2;

8. ОШ „Душан Вукасовић Диоген“, Петровчић, Улица Душана Вукасовића 5;
9. ОШ „Вук Караџић“, Сурчин, Улица братства-јединства 2
10. ОШ „Вожд Карађорђе“, Јаково, Бољевачка 2.

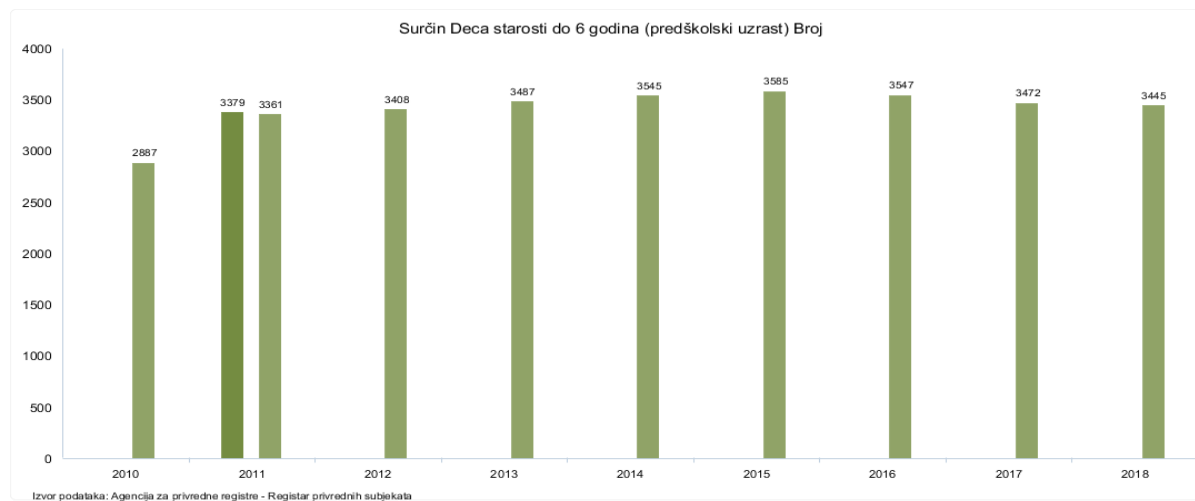
Поред државних објеката, васпитно-образовни рад се реализује и у 5 приватних предшколских установа:

1. Приватна предшколска установа „Вртић Фламинго“, Сурчин, Војвођанска 260;
2. Предшколска установа „Бимбо“, Јаково, Улица Вожда Карађорђа 33;
3. Предшколска установа „Дечји осмех“, Сурчин, Војвођанска 448/а;
4. Предшколска установа „Совица“, Улица Браће Николић 108/б;
5. Предшколска установа „Сунцокрети“, Бечмен, Улица 11. октобра 76.

Деца која похађају предшколски припремни програм:

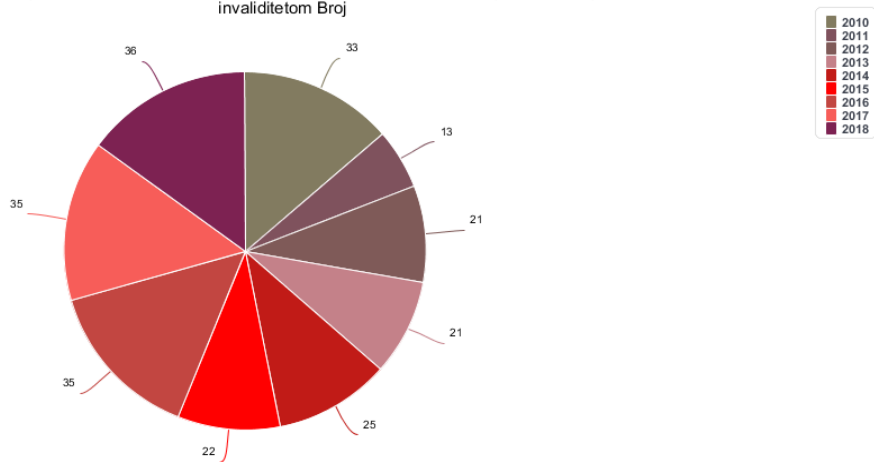
Година	Број деце
2010	411
2012	410
2011	354
2013	418
2014	458
2015	468
2016	451
2017	431
2018	462

Деца узраста до 6 година:

Деца са сметњама у развоју и инвалидитетом

Surčin Broj dece obuhvaćene osnovnim obrazovanjem za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom Broj

Izvor podataka: Agencija za privredne registre - Registar privrednih subjekata

VI ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ - SWOT АНАЛИЗА

Економски развој и инфраструктура

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - географски положај - природни ресурси - саобраћајна инфраструктура (аеродром, аутопутеви, река) - изграђена гасоводна мрежа - мултикултуралност - усвојен просторни план ГО Сурчин - добра јавна информисаност - тренутни ниво туристичке инфраструктуре - добра сарадња са суседним општинама - успостављена правна помоћ грађанима 	<ul style="list-style-type: none"> - недовољно развијена туристичка инфраструктура - недостатак смештајних капацитета - недовољна планска покривеност - мали број усвојених локалних акционих планова - недовољно развијена локална саобраћајна инфраструктура - слаба мотивација привредних субјеката за заједничке пројекте са општином - спора легализација - дивља градња - компликоване бирократске процедуре - лоше обележавање улица - лоша еколошка свест и постојање великог броја дивљих депонија - слаба мотивација за рад месних заједница - лоша квалификациона и старосна структура становништва
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - саобраћајна инфраструктура (ваздушна, водена) - туристички потенцијал - развој индустријске зоне и пословање великог броја предузећа на нашој територији - изградња националног стадиона на територији ГО Сурчин - уређење приобаља 	<ul style="list-style-type: none"> - загађеност ваздуха - централизација власти - природне непогоде - политичка и економска нестабилност (инфлација) - сива економија - корупција - низак стандард грађана - непокривеност читаве територије канализационом мрежом - лош рад јавних институција - непостојање свих потребних институција(суд, пореска управа..) - недостатак средње школе - недовршен Дом здравља Сурчин - оптерећеност саобраћајница теретним саобраћајем

Друштвени развој

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Прираштај становника - Повољан географски положај - Постојање развијене инфраструктуре (саобраћајне – укрштање аутопутева) - Људски ресурси - Разноврсне културне манифестације - Постојање пољопривредног земљишта и близина Града Београда - Добра комуникација јавних институција 	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање средње школе и факултета - Недостатак образовног кадра - Недовољна инфраструктура (канализација) - Недостатак омладинског активизма - Постојање нерешених имовинско-правних проблематика јавних институција (употребних дозвола) - Слаба информисаност и дигитална писменост становништва - Недовољна искоришћеност културне баштине <p>Непостојање редовног општинског гласила, новина, средстава информисања</p>
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Постојање капацитета и услова за средње и високо образовање - Решавање имовинско-правне проблематике јавних институција - Унапређење средстава локалног информисања - Унапређење искоришћености културне баштине - Прираштај становништва - Отвореност општинске управе за помоћ грађанима - Остваривање великих инфраструктурних пројеката - Развој туризма - "Правац" ширења Београда је ка Сурчину 	<ul style="list-style-type: none"> - Екстерне опасности (пандемија, поплаве, елементарне непогоде, загађење ваздуха) - Ограничене надлежности градских општина - Ниска еколошка свест - Миграције младог и радно способног становништва - Демографска старост становништва - Низак природни прираштај - Слаба солидарност међу становништвом - Неостваривање великих инфраструктурних пројеката

Заштита животне средине и пољопривреда

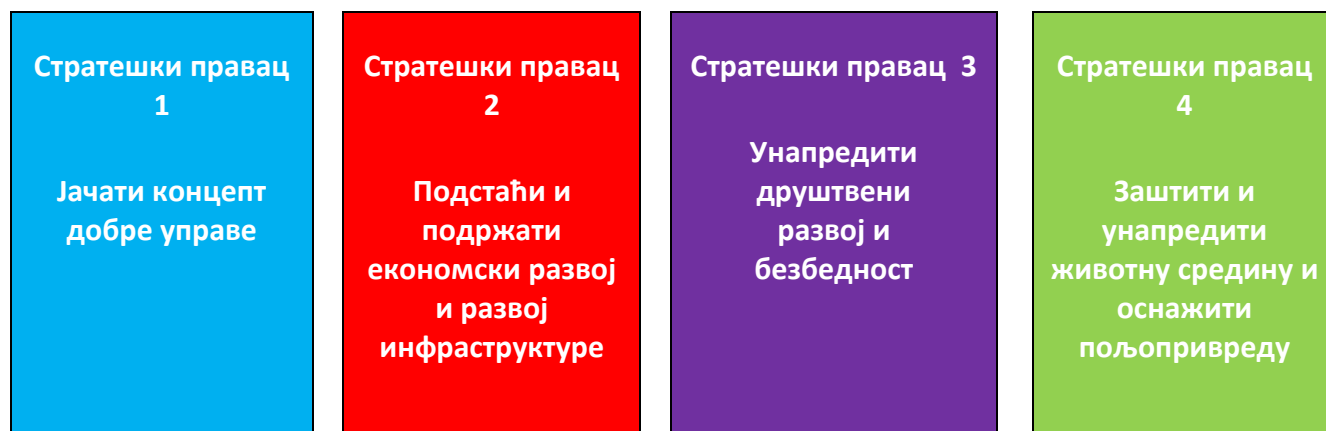
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Више од 20.000 хектара пољопривредног земљишта - Значајан број пољопривредних газдинстава - Постојање каналске мреже - Град Београд-велико тржиште за пољ. производе - Гасификација - Водоводна мрежа - Река Сава - Рибњаци - Значајна површина под шумама - Постојање јавног предузећа за обављање делатности од интереса за грађане ГО Сурчин 	<ul style="list-style-type: none"> - Застарела пољопривредна механизација - Постојање дивљих депонија - Непостојање адекватне опреме јавног предузећа - Неодржавање каналске мреже - Лоша уређеност атарских путева - Смањење површине под шумама - Нерешен проблем отпадних вода - Непостојање примарне селекције отпада - Низак ниво зоохигијене - Недовољна едукованост становништа у области пољопривреде и екологије
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Поштравање казнене политике у области животне средине - Повећање површине под шумама - Развој канализационог система - Формирање рециклажног дворишта - Органска пољопривредна производња - Подстицаји за задруге - Едукација и боље информисање становништва - Обновљиви извори енергије - Повећање сточног и рибљег фонда - Повећање броја мерних места за контролу квалитета ваздуха 	<ul style="list-style-type: none"> - Ограничене надлежности градских општина - Изграђени и планирани коридори - Елементарне непогоде - Термоелектрана „Никола Тесла“ - Аеродром „Никола Тесла“ - Висок ниво подземних вода - Ограничено деловање комуналне полиције на територији општине

VII ВИЗИЈА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СУРЧИН

Градска општина Сурчин 2031. године је:

- општина у којој сви грађани, а посебно млади, бирају да живе, раде, инвестирају и заснивају своје породице. Препознатљива је по развијеном туризму, пољопривреди и пословном амбијенту за инвестирање.
- заједница развијених јавних институција и инфраструктуре са високом стопом запослености која пружа квалитетан живот својим грађанима, у којој је образовање доступно и инклузивно. То је здрава, солидарна и безбедна заједница која негује културно-историјске и мултикултуралне традиције и заједница у којој се поштују људске вредности и родна равноправност
- зелена оаза, са развијеном органском пољопривредом и развијеним винским туризмом, чије је становништво високе еколошке свести.

VIII СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ

Стратешки правци	Циљеви	Мере/Активности
Јачати концепт добре управе	Транспарентност, јачање учешћа грађана у креирању и спровођењу локалних политика и развој партнерства и међусекторске сарадње	Унапређење транспарентности и учешће грађана у процесу усвајања јавних политика, креирању и извршењу буџета на локалном нивоу
	Обезбеђени услови за концепт Добре управе	Професионализација општинске управе кроз подршку програмима дошколовања и континуираног образовања запослених кроз адекватне обуке (управљање пројектима, стратешко планирање, програмско буџетирање, комуникација са грађанством...)
		Афирмација Е управе
		Унапређење рада „ Call центра» , смс система и интерактивне интернет презентације намењен за пријем предлога и сугестија грађана и постављање кутије за жалбе грађана
		Набавка савременије електронске опреме за потребе запослених у Управи
	Ефикасна, економична и делотворна Управа	Ефикасност у раду Управе
		Даљи развој стандардизације поступака и процедура – ИСО стандарда
		Годишња евалуација ефикасности интерних процедура
		Електронске седнице скупштине општине и већа
	Успостављање пожељног пословног амбијента за привлачење инвестиција	Успостављање пожељног пословног амбијента за привлачење инвестиција
Доношење нове и унапређење постојеће планске документације		
Израда пројекта зграде ГО Сурчин и покретање и спровођење иницијативе за њену изградњу		
Интезивирање јавно-приватног партнерства		
Развој инфраструктуре		Покретање и спровођење иницијатива за изградњу и унапређење инфраструктуре – Трећа деоница Сремске газеле
		Покретање и спровођење иницијатива за радове на канализационој мрежи

Подстаћи и подржати економски развој и развој инфраструктуре		Уређење локалних и некатегорисаних путева као и путних прелаза на железници
		Изградња зелене пијаце у Сурчину
		Изградња Националног стадиона
		Суфинансирање активности у области инвестиционог одржавања зграда
		Изградња националног центра за спортове на води у Јакову
	Развој предузетништва и МСП	Промоција предузетништва код младих
		Подстицање женског предузетништва
		Подизање капацитета постојећих МСПиП кроз унапређење нивоа знања и вештина запослених
		Подршка приликом конкурисања за подстицајна средства и код развојних фондова
		Подстицај и подршка програмима самозапошљавања
		Формирање удружења МСПП/клуба предузетника
		Промоција предузетничких потенцијала у циљу јачања и отварања и уласка на нова тржишта (сајмови, студијске туре, увођење система квалитета)
		Израда каталога пословног простора
		Саветодавна и новчана помоћ за самозапошљавање тешко запошљивих категорија
	Развој туризма и угоститељства	Формирање туристичког кластера и промоција и унапређење туристичке понуде кроз учење и сарадњу
		Осавременивање и унапређење Наутичког села и унапређење услова за развој туризма у Наутичком селу
		Развој винарства и винског туризма
		Уређење приобаља на Сави
		Изградња бицикличичке стазе

Унапредити друштвени развој и безбедност	Заштита културних добара и јачање културне понуде	Унапређење и изградња објеката културе (позориште/биоскоп, дом културе у Бечмену, Јакову,Прогару и Петровчићу)
		Организација културних манифестација у сарадњи са другим институцијама (Бојчинско културно лето,.....
		Унапређивање културне сарадње са цивилним сектором и градским културним институцијама и успостављање континуиране сарадње и комуникације са постојећим задужбинама и фондовима
		Популаризација и омасовљење културних садржаја и јачање културног стваралаштва
		Унапређивање заштите културно историјског наслеђа (покретна и непокретна културна добра)
	Унапређење образовања и бриге о деци и младима	Изградња средње школе
		Адаптација основних школа , изградња физкултурних сала и осавременавање наставних средстава и школске библиотеке
		Промоција концепта доживотног учења кроз неформално образовање и подршка програмима и институцијама неформалног образовања
		Подршка повећању обухвата деце за ваннаставне активности (настава у природи,музичко образовање,страни језици, рачунарство)
		Побољшање ИТ инфраструктуре у школама
		Успостављање мреже партнерстава са институцијама образовања
	Унапређење система здравствене заштите	Јачање институционалних капацитета, модернизација инфраструктуре и опреме за пружање здравствених услуга
		Унапређење превентивних здравствених услуга и едукација становништва
		Едукација становништва
		Унапређење евидентирање социјалних потреба грађана – успостављање Социјалне карте
		Отварање дневног боравка за децу са сметњама у развоју

	Унапређење постојећих и развој нових социјалних услуга	Јачање система и подршка хранитељским породицама и деци у тим породицама	
		Унапређење пружања подршке породицама и деци са сметњама у развоју	
		Стварање услова за активну негу старих лица и увођење сервиса герантодомаћица	
		Унапређење приступачности јавних објеката особама са инвалидитетом	
		Унапређење положаја припадника националних мањина	
		Јачање система подршке младим брачним паровима и вишечланим породицама и подстицање рађања	
	Унапређење нивоа безбедности у локалној заједници	Промоција позитивних друштвених вредности међу школском децом	
		Анализа безбедности на територији општине и предлози неопходних мера и стварање безбеднијег окружења кроз унапређење саобраћајне културе и инфраструктуре	
	Заштитити и унапредити животну средину и унапредити пољопривреду	Унапређење квалитета ваздуха, земљишта и воде	Дефинисање стања животне средине на територији ГО Сурчин
			Унапредити мониторинг квалитета ваздуха и воде - повећати учесталост мерења и број мерних места
Смањење загађења пољопривредног земљишта насталог неодговарајућом применом хемијских средстава			
Сузбијање амброзије и других алергогених биљака			
Повећање зелених површина			
Заштита природних вредности		Очување и уређење рибњака Бечменска бара	
Унапређење концептуалне инфраструктуре		Изградња и уређење површина намењених рекреативним спортским активностима	
		Обнова и уређење парковских и других зелених површина намењених деци и старијима	
Унапређење система управљања отпадом и отпадним водама		Решавање проблема отпадних вода у свим насељеним местима, изградњом канализационе мреже и изградњом система за пречишћавање отпадних вода	

		Уређење депонија
		Успостављање система примарне селекције отпада
	Унапређење енергетске ефикасности	Едукација становништва о могућности коришћења ОИЕ
		Увођење система енергетске ефикасности у јавним зградама и службеним возилима у општини, као и у домаћинствима

Поглавље 6: Систем управљања и праћења реализације Стратегије

Процес стратешког планирања је динамичан процес и финални документи се посматрају као динамични, односно променљиви алати. У том контексту, целокупан процес планирања је дефинисан као десетогошњи циклус анализе – планирања – програмирања – имплементације – реализације – праћења – процене – поновне анализе итд... Процес се комплетно преиспитује на 10 година, односно након 10 година би требало развити нову стратегију одрживог развоја локалне заједнице. Процес је комплетно приказан на следећем дијаграму:

Циклус Стратегије одрживог развоја локалне заједнице

Година 1	Извештај о одрживости 2/3 Стратешки документ са дијаграмима
Година 2-3-4	Извештај о одрживости а. праћење имплементације Локалног акционог плана
Година 5	Извештај о одрживости а. ажурирање свих индикатора
Година 6-7-8-9	Извештај о одрживости а. праћење имплементације Локалног акционог плана
Година 10	Извештај о одрживости +1 2/3 Стратешки документ са дијаграмима +1

Процес имплементације стратегије мора бити јасно дефинисан. Извршна власт због тога мора: расподелити одговорност/задатке тако да се циљеви могу ефикасно реализовати а кључни актери морају бити свесни својих улога и одговорности.

Систем управљања обухвата процесе планирања, организације, одабира људи, координирања, руковођења и контроле, укључујући и ангажовање људских, финансијских, технолошких и природних ресурса.

Сама примена стратегије мора бити разматрана и преиспитивана од стране свих укључених у процес израде и имплементације стратегије. Начин на који се овај процес провере и преиспитивања реализује даје одрживост систему управљања и мониторинга, остварујући различите везе у оквиру и ван организације процеса имплементације.

Фаза примене стратегије одрживог развоја локалне заједнице је заснована на имплементацији акционог плана, доброј организационој структури и ангажовању заинтересованих актера. Процес имплементације стратегије одрживог развоја локалне заједнице је инкорпориран и користи постојећу структуру у локалне администрацији, пре свега централни део организационе структуре Координационог тима у који су укључена све општинска одељења. Координациони тим је постављен у оквиру локалне администрације тако да може да координира целокупним системом управљања и мониторинга и именован је од стране Председника општине.

Координациони тим је одговоран за интеграцију стратешког документа и локалног акционог плана, првенствено у смислу: директне повезаности акционог плана са израдом и актима општинског/градског буџета, тј, за сваку активност у оквиру акционог плана морају се обезбедити финансијска средства или, бар, извори финансирања; директне повезаности са свим општинским/градским оперативним плановима и одељењима. Стратешки документ и локални акциони план морају у потпуности бити интегрисани са редовним општинским/градским радним процедурама. Систем управљања треба прецизно да идентификује носиоце одговорне за имплементацију појединих активности и да пружи прецизно дефинисана овлашћења и одговорности свих начелника одељења/управа за спровођење тог интегрисаног процеса у разумном временском року (до усвајања наредног градског/општинског буџета); интеграције акционог плана и стратешког документа са плановима, пројектима и активностима свих јавних и приватних институција које су укључене као главни носиоци имплементације акционог плана (различите институције, органи јавне управе, јавна комунална предузећа итд). Велики број редовних управљачких активности се одвија у области урбанистичког сиситема и територијалне организације, а под ингеренцијом различитих градских/општинских институција и органа. Њихова потпуна укљученост у имплементацију локалног акционог плана је од виталног значаја за одрживост и развој.

Систем управљања процесом израде Стратегије одрживог развоја локалне заједнице

Успешност и статус имплементације стратегије одрживог развоја локалне заједнице се константно прати и процењује путем годишњих циклуса евалуације. Приликом евалуације се користе индикатори одрживости (односе се на стратешки документ али и на стање комплетне локалне заједнице) и индикатора учинка (везани су за статус имплементације локалног акционог плана). Индикатори су основа за потпун систем мониторинга имплементације стратегије, и представљају основу система управљања. Индикатори пружају основне информације и сазнања везана за успешност процеса имплементације стратегије и динамику усаглашавања. Све промене индикатора, и сви резултати годишње евалуације, су доступни свим грађанима путем извештаја који је једноставан и лак за читање.

IX АКЦИОНИ ПЛАН

ПРИОРИТЕТ 1						
Јачати концепт добре управе						
ВИЗИЈА						
Градска општина Сурчин 2031. године је добро организован јавни сервис у коме грађани и привреда на брз и ефикасан начин остварују своја права а управа, у сталном дијалогу са грађанима и кроз успостављене мреже јавно-приватних партнерстава креира и спроводи локалне политике по највишим европским стандардима.						
Стратешки циљ 1.1.						
Обезбеђени услови за концепт Дobre управе						
н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
1.1.1.	Професионализација општинске управе кроз подршка програмима дошколовавања и континуираног образовања запослених кроз адекватне обуке	Анализа потреба и План усавршавања запослених	Град Београд, ГО Сурчин, НАЈУ	2021-2031. година	Буџет, пројектно финансирање, приватни сектор	Број запослених који је похађао програме усавршавања, број лиценци, сертификата
		Вођење евиденције о стручном усавршавању запослених, сертификованим вештинама и њихове кадровске карте	ГО Сурчин			Успостављена евиденција
1.1.2.	Афирмација Е- управе	Обуке запослених за коришћење Портала Е управе	Град Београд, ГО Сурчин, Канцеларија за ИТ Владе РС	2022. година	Буџет	Број корисника Е-грађана са територије општине
		Промо активности за грађане				
1.1.3.	Набавка савременије електронске опреме за запослене у управи	Анализа потреба	ГО Сурчин	2027. година	Буџет	Број набављене опреме
		Набавка				
1.1.4.	Унапређење рада „Call“ центра, смс система и интерактивне интернет презентације намењен за пријем предлога и сугестија грађана	Набавка софтвера за центар	ГО Сурчин	2022-2031	Буџет	Формиран и функционалан центар
		Обука запослених				
Стратешки циљ 1.2.						
Транспарентност, јачање учешћа грађана у креирању и спровођењу локалних политика и развој партнерства и међусекторске сарадње						
1.2.1.	Унапређење транспарентности и учешћа грађана у процесу усвајања јавних политика, креирању и извршењу буџета на локалном нивоу	Организовање и спровођење јавних расправа и партиципације јавности у процесу усвајања јавних политика на локалном нивоу	ГО Сурчин	2022. година	Буџет	Број учесника
		Омогућавање учешћа јавности у изради и контроли извршења буџета.				
Стратешки циљ 1.3.						
Ефикасна, економична и делотворна управа						

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

1.3.1.	Ефикасност у раду управе	Праћење поштовање рокова предвиђених Законом о општем управном поступку/извештавања о предузимању мера	Република, Град Београд, ГО Сурчин	2022. година	Буџет	Ефикасна управа
		Успостављање јединственог управног места				
		Остваривање сарадње и удруживање са другим ЈЛС и њеним органима, службама				
1.3.2.	Даљи развој стандардизације поступака и процедура - ИСО стандарда у раду општинске управе	Обуке запослених	Република, Град Београд, ГО Сурчин, агенције	2031. година	Буџет, пројектно финансирање	Ефикасан систем процедура, ИСО сертификат
1.3.3.	Годишња евалуација ефикасности интерних процедура	Провера процедура	ГО Сурчин, Агенције	2022-2031	Буџет	Ефикасност повећана за 5% на годишњем нивоу
1.3.4.	Електронске седнице скупштине општине и општинског већа	Одржане електронске седнице скупштине општине и општинског већа	ГО Сурчин	2022. година	Буџет	Смањена потрошња папира у раду општине

ПРИОРИТЕТ 2

Подстаћи и подржати економски развој и развој инфраструктуре

ВИЗИЈА

Сурчин 2031. године је општина у којој сви грађани, а посебно млади, бирају да живе, раде, инвестирају и заснивају своје породице. Препознатљива је по развијеном туризму, пољопривреди и пословном амбијенту за инвестирање

Стратешки циљ 2.1.

Развој инфраструктуре

Р. бр.	Посебни циљеви	Активност	Носилац/Партнери	Временски оквир	Извор средстава	Индикатори
2.1.1	Покретање и спровођење иницијатива за изградњу и унапређење инфраструктуре (Сремска газела, дефинисање индустријске зоне)		Град Београд, општина Сурчин,	2022 - 2031	Град Београд, Република Србија, Општина Сурчин	Унапређена инфраструктура
2.1.2	Покретање и спровођење иницијатива за радове на		Град Београд, ГО Сурчин, Република	2022-2031	Капитални буџет, фондови,	Дужина изграђене мреже, број

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

	канализационој мрежи и увођење канализације		Србија		надлежна министарства	прикључених домаћинстава
2.1.3	Уређење и одржавање локалних, као и некатегорисаних путева и путних прелаза на железници		ГО Сурчин	2022-2031	ГО Сурчин	Дужина изграђеног/санираног локалног, или некатегорисаног пута, путног прелаза на железници
2.1.4	Изградња зелене пијаце у Сурчину		ГО Сурчин, Република Србија	2021-2023	Република Србија	Функционална зелена пијаца
2.1.5	Изградња Националног стадиона		ГО Сурчин, Република Србија	2022-2031	Република Србија	Изграђен Национални стадион
2.1.6	Старање и обезбеђивање средстава за суфинансирање активности на инвестиционом одржавању зграда		ГО Сурчин	2022 - 2031	ГО Сурчин	Број реализованих пројеката
2.1.7	Изградња националног центра за спортове на води у Јакову		Република Србија, Министарство спорта	2031		Изграђен национални центар за спортове на води у Јакову
Стратешки циљ 2.2						
Успостављање пожељног пословног амбијента за привлачење инвестиција						
2.2.1	Израда пројекта зграде ГО Сурчин и покретање и спровођење иницијативе за изградњу		ГО Сурчин/Град Београд	2022/2031	Капитални буџет, Град Београд	Израђен пројекат/изграђе на зграда
2.2.2	Интензивирање јавно-приватног партнерства		Град Београд/ГО Сурчин	2022 -2031	Град Београд, Република Србија, Општина Сурчин	Број јавно приватних партнерстава
2.2.3	Промоција садржаја (локација, објеката, фирми) потенцијално атрактивних за инвеститоре		СИЕПА/Град Београд	2022 - 2031	ИПА програм, страни донатори, буџет	Број нових инвеститора повећан за 20%
2.2.4	Израда недостајуће и унапређење постојеће планске документације		Град Београд/ГО Сурчин	2022 - 2031	Град Београд, Република Србија, Општина Сурчин	број покренутих иницијатива, урађена планска документација
Стратешки циљ 2.3.						
Развој предузетништва и сектора малих и средњих предузећа (МСП)						
2.3.1	Промоција предузетништва код младих		ГО Сурчин/Град Београд, образовне институције, НВО	2022 - 2031	ИПА програм, страни донатори, буџет	Број младих обухваћених програмом

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

2.3.2	Подстицање женског предузетништва		ГО Сурчин/Град Београд, НВО	2022 - 2031	ИПА програм, страни донатори, буџет	Повећан број жена предузетница за 20%
2.3.3	Подизање капацитета постојећих МСПП кроз унапређење нивоа знања и вештина запослених		Град Београд, Привредна комора Београд/ образовне институције, пословна удружења	2022 - 2031	ИПА програм, страни донатори, буџет	Број полазника обуке
2.3.4	Подршка предузетницима и МСП приликом конкурисања за постицајна средства и код развојних фондова		ГО Сурчин, Град Београд	2022- 2031	Го Сурчин и Град Београд	Прој подржаних предузетника и МСП приликом конкурисања за постицајна средства
2.3.5	Подстицај и подршка програмима самозапошљавања		НСЗ/Град Београд, образовне институције	2022 - 2031	страни донатори, буџет	Број подржаних програма
2.3.6	Формирање удружења МСПП/клуба предузетника		ГО Сурчин/ МСПП	2022	Буџет	Број чланова удружења
2.3.7	Промоција предузетничких потенцијала на територији ГО Сурчину циљу јачања и отварања и уласка на нова тржишта (сајмови, студијске туре, увођење квалитета производа)		ГО Сурчин/СИЕПА, Град Београд	2022 - 2031	Буџет, СИЕПА	Број учествовања у промотивним наступима
2.3.8	Израда каталога пословног простора		ГО Сурчин	2022 - 2024	Буџет ГО Сурчин, Град Београд	Завршен каталог

ПРИОРИТЕТ 3

Унапредити друштвени развој и безбедност

ВИЗИЈА

Градска општина Сурчин је заједница развијених јавних институција и инфраструктуре са високом стопом запослености која пружа квалитетан живот својим грађанима, у којој је образовање доступно и инклузивно, то је здрава, солидарна и безбедна заједница која негује културно-историјске и мултикултуралне традиције и заједница у којој се поштују људске вредности и родна равноправност

Стратешки циљ 3.1.

Унапређење образовања и брига о деци и младима

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
3.1.1	Завршени предуслови за изградњу школе за средњошколско образовање у Сурчину	Израда студије оправданости за изградњу средње школе у Сурчину	Град Београд, ГО Сурчин	2025. година	Буџет	Израђена студија оправданости

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		Одређивање локације и израда пројектне документације	Град Београд, ГО Сурчин	2025. година	Буџет	Завршени радови на изградњи школе
3.1.2	Побољшање ИТ инфраструктуре у ОШ	Набавка СМАРТ табли и таблет рачунара	Град Београд, ГО Сурчин	2024. година	Буџет	Побољшана ИТ инфраструктура у ОШ, повећана дигитална писменост ученика
3.1.3	Промоција концепта доживотног учења кроз неформално образовање и подршка програмима и институцијама неформалног образовања	Истаживање потреба за образовање одраслих Развој програма и курикулума за образовање одраслих Успостављање центра за доживотно учење	Град Београд, ГО Сурчин, НСЗ	2030. година	Буџет, пројектно финансирање	Повећана запосленост, број запослених
3.1.4	Подршка повећању обухвата деце за ваннаставне активности (настава у природи, музичко образовање, страни језици, рачунарство)	Креирање курикулума за ваннаставне активности за групе узраста	Град Београд, ГО Сурчин, приватни сектор	2030. година	Буџет, пројектно финансирање	Израђен програм курикулума
		Успостављање формалне сарадње са релевантим субјектима (ЈП, правна лица, цивилни сектор) за обављање ваннаставних активности	Град Београд, ГО Сурчин, приватни сектор	2030. година	Буџет, пројектно финансирање	Број одржаних ваннаставних активности
3.1.5	Адаптација основних школа, изградња физкултурних сала и осавремењавање наставних средстава и школских библиотека		Град Београд, ГО Сурчин	2022-2031 године	Буџет ГО Сурчин и града Београда	Све школе су обновљене са функционалним салама за физичко и наставним кабинетима
3.1.6	Успостављање мреже партнерства са институцијама образовања		Град Београд, ГО Сурчин	2022-2031 године	Основне школе	Остварено 3 партнерства са другим институцијама образовања

Стратешки циљ 3.2.

Унапређење система здравствене заштите

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
3.2.1	Јачање институционалних капацитета, модернизација инфраструктуре и опреме за пружање здравствених услуга здравствене заштите деце и одраслих	Реновирање просторија испостава дома здравља у насељима општине Сурчин	Министарство здравља, ГО Сурчин	2025. година	Буџет	Реновиране просторије, повећан капацитет
		Обнављање медицинске опреме и средстава	Министарство здравља, ГО Сурчин	2025. година	Буџет	Обновљена медицинска опрема, побољшана здравствена заштита, задовољнији корисници
		Унапређење система организовања (заказивања и чекања) лекарских прегледа	Министарство здравља, ГО Сурчин	2025. година	Буџет	Нема чекања на лекарске прегледе или је време чекања смањено
		Пружање подршке континуираној едукацији медицинског особља и повећање броја медицинског особља	Министарство здравља, Сурчин	2025. година	Буџет	Едукованије медицинско особље, примерен број особља

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

3.2.2	Унапређење превентивних здравствених услуга	Развој система за брзо реаговање у непредвиђеним ситуацијама укључујући и контролу и надзор над заразним болестима	Република, Град Београд, ГО Сурчин, институције примарне здравствене заштите	2030. година	Буџет	Постојање система
		Увођење здравствене едукације за заштиту деце школског узраста	Република, Град Београд, ГО Сурчин, институције примарне здравствене заштите	2025. година	Буџет	Спроведене едукације деце о значају превенције болести
3.2.3	Едукација становништва	Организација промо кампања и манифестација на тему превенције болести и подршка здравим стиливима живота	Република, Град Београд, ГО Сурчин, институције примарне здравствене заштите	2025. година	Буџет	Спроведене промо кампање
		Креирање програма корективног пливања за децу основно-школског узраста	Република, Град Београд, ГО Сурчин, институције примарне здравствене заштите	2025. година	Буџет	Окончан програм корективног пливања за децу основно-школског узраста, задовољни корисници

Стратешки циљ 3.3.

Заштита културних добара и јачање културне понуде

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
3.3.1	Унапређење и изградња објеката културе (позориште/биоскоп, дом културе у Бечмену, Јакову, Прогару, Петровчићу)				Буџет	
3.3.2	Организација културних манифестација у сарадњи са другим институцијама (Бојчинско културно лето,.....)		Институције у области културе/ ГО Сурчин, Град Београд, НВО	2022-2031 године	ИПА програм, страни донатори, буџет	Број манифестација
3.3.3	Унапређивање културне сарадње са цивилним сектором и градским културним институцијама и успостављање континуиране сарадње и комуникације са постојећим задужбинама и фондовима		ГО Сурчин/Град Београд, институције у области културе, НВО	2022-2031 године	Град Београд и ГО Сурчин	Број заједничких програма и пројеката
3.3.4	Популаризација и омасовљење културних садржаја и јачање културног стваралаштва		Институције у области културе/ ГО Сурчин, Град Београд, НВО	2022-2031 године	Град Београд и ГО Сурчин	Број манифестација
3.3.5	Унапређивање заштите културно историјског наслеђа (покретна и непокретна културна добра)		Република Србија – надлежно министарство, Завод за заштиту споменика, Град Београд	2022-2031 године	Град Београд, страни донатори	Број заштићених културних добара

Стратешки циљ 3.4.

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

Унапређење постојећих и развој нових социјалних услуга						
3.4.1	Унапређење евидентирања социјалних потреба грађана – успостављање Локалне Социјалне карте	Унапређење рада надлежних служби за евидентирање социјалних потреба грађана	Центар за социјални рад /ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства	2025. година	Буџет	Израђена локална социјална карта
3.4.2	Отварање дневног боравака за децу са сметњама у развоју са радном јединицом	Израда пројектно-техничке документације и извођење радова	Центар за социјални рад /ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства	2025. година	Буџет, пројектно финансирање	Отворен дневни боравак за децу са сметњама у развоју
3.4.3	Оспособљавање нових хранитељских породица за прихват деце и унапређење пружања подршке постојећим хранитељским породицама и деци у тим породицама	Едукација и обавештавање о могућностима, правима, обавезама	Центар за социјални рад /ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства	2025. година	Буџет, пројектно финансирање	Повећање броја деце у хранитељским породицама
3.4.4	Унапређење пружања подршке породицама и деци са сметњама у развоју	Анализа потреба и врсте подршке	Центар за социјални рад /ГО Сурчин, Град Београд	2030. година	Буџет, пројектно финансирање, приватни сектор	Број реализованих пројеката
		Реализација подршке				
3.4.5	Стварање услова за активну негу старих лица и увођење сервиса герантодомаћица	Израда пројектно-техничке документације потребних радова или проналажење адекватне локације за клубове за стара лица	Центар за социјални рад /ГО Сурчин, Град Београд	2030. година	Буџет, пројектно финансирање	Отворени клубови за стара лица
		Спровођење програма обуке за герантодомаћице	Град Београд, НСЗ, Центар за социјални рад, ГО Сурчин	2022. година	Буџет	Број корисника услуге
3.4.6	Успостављање система за подстицање рађања и подршку младим брачним паровима и вишечланим породицама	Успостављање критеријума	Република, Град Београд, ГО Сурчин, Центар за социјални рад	2023. година	Буџет, пројектно финансирање	Број корисника система
		Опредељивање врсте помоћи				
3.4.7	Унапређење приступачности јавних објеката особама са инвалидитетом	Анализа потреба	Република, Град Београд, ГО Сурчин, Центар за социјални рад	2023. година	Буџет, пројектно финансирање	Број изведених радова на унапређењу приступачности
		Извођење радова на изградњи рампи				
3.4.8	Унапређење положаја припадника националних мањина	Унапређење рада ромског центра	Република, Град Београд, ГО Сурчин, Центар за социјални рад	2023. година	Буџет, пројектно финансирање	
		Едукација и правна помоћ				
Стратешки циљ 3.5.						
Унапређен ниво безбедности у локалној заједници						
3.5.1	Промоција позитивних друштвених вредности међу школском децом	Кампања спречавања вршњачког насиља, насиља међу навигачким групама, насиља према ЛГБТ популацији, насиља у партнерским односима и према странцима, непоштовање људских и	ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства, МУП	2030. година	Буџет, пројектно финансирање, приватни сектор	Безбедније окружење у локалним срединама, смањено насиље

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		мањинских права и честа употреба и злоупотреба оружја				
		Штампа промо материјала	ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства, МУП	ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства, МУП	Буџет, пројектно финансирање, приватни сектор	
3.5.2	Анализа безбедности на територији општине, предлози неопходних мера и стварање безбеднијег окружења кроз унапређење саобраћајне културе и инфраструктуре	Анализирање постојећег стања и степена безбедности	ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства, МУП	ГО Сурчин, Град Београд, надлежна министарства, МУП	Буџет, пројектно финансирање, приватни сектор	Донет План мера и степен реализације истог
		Промотивне кампање за повећање безбедности у саобраћају				Спроведене кампање, смањен број саобраћајних незгода

ПРИОРИТЕТ 4

Заштитити и унапредити животну средину и оснажити пољопривреду

ВИЗИЈА

Градска општина Сурчин је зелена оаза, са развијеном органском пољопривредом и развијеним винским туризмом, чије је становништво високе еколошке свести

Стратешки циљ 4.1.

Унапређење квалитета ваздуха, земљишта и воде

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.1.1.	Дефинисање стања животне средине на територији ГО Сурчин	Израда локалног еколошког акционог плана (ЛЕАП-а)	ГО Сурчин, Секретаријат за заштиту животне средине, фирме које се баве израдом ЛЕАП-а	2022-2023	Буџет	Израђен ЛЕАП
4.1.2.	Унапредити мониторинг квалитета ваздуха	Повећати учесталост мерења квалитета ваздуха на мерним местима	Град Београд, Градски завод за јавно здравље Београд	2021-2023	Буџет града Београда	Број прецизних извештаја о квалитету ваздуха
		Успостављање мреже мерних места за мерење квалитета ваздуха	Град Београд, Градски завод за јавно здравље Београд	2023-2030	Буџет града Београда	Број прецизних извештаја о квалитету ваздуха
4.1.3.	Смањење загађења пољопривредног земљишта насталог неодговарајућом применом хемијских средстава	Хемијска анализа пољопривредног земљишта	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Пољопривредна саветодавна служба	2025-2030	Буџет РС	Број извршених хемијских анализа

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		Едукација пољопривредника о одговарајућој примени хемијских средстава	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Пољопривредна саветодавна служба	2022-2025	Буџет РС, Буџет града Београда	Број одржаних едукативних скупова
4.1.4.	Сузбијање амброзије и других алергених биљака	Иницијатива за доношење строжијих прописа везаних за уклањање амброзије са површина у јавном и приватном власништву	ГО Сурчин	2021-2022		Покренута иницијатива
		Кошење површина на којима су присутне амброзија и друге алергене биљке	Градски завод за јавно здравље Београд, Град Београд, ЈКП Сурчин	2021-2030	Буџет града Београда	Површина земљишта на којој је извршено кошење
		Хемијско третирање површина на којима су присутне амброзија и друге алергене биљке	Градски завод за јавно здравље Београд, Град Београд	2021-2030	Буџет града Београда	Површина земљишта на којој је извршено хемијско третирање
4.1.5.	Повећање зелених површина	Ревитализација постојећих уличних дрвореда	ГО Сурчин, Град Београд, НВО	2022-2030	Буџет града Београда, републичка средства, међународни донатори	Дужина ревитализованих дрвореда
		Подизање нових дрвореда	ГО Сурчин, Град Београд, Институт за шумарство, НВО	2022-2024	Буџет града Београда, републичка средства, међународни донатори	Дужина подигнутих дрвореда
		Пошумљавање пољопривредног земљишта лошег квалитета	ГО Сурчин, Град Београд, Институт за шумарство, НВО, Министарство пољопривреде	2022-2025	Буџет града Београда, републичка средства, међународни донатори	Површина пошумљеног пољопривредног земљишта

Стратешки циљ 4.2.
Унапређење концептуалне инфраструктуре

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.2.1.	Изградња и уређење површина намењених рекреативним спортским активностима	Одржавање постојећих површина намењених рекреативним спортским активностима	Јавна предузећа општине Сурчин, Град Београд, спортски клубови	2021-2030	Буџет града Београда, међународни донатори	Површина одржаног простора
		Изградња површина намењених рекреативним спортским активностима	Јавна предузећа општине Сурчин, спортски клубови	2021-2030	Буџет града Београда	Површина уређеног простора
4.2.2.	Обнова и уређење парковских и других зелених површина намењених деци и старијима	Обнова постојећих зелених површина намењених деци и старијима	ЈП Сурчин, Град Београд	2021-2030	Буџет града Београда	Површина обновљених зелених површина, намењених деци и старијима
		Уређење нових зелених површина намењених деци и старијима	ЈП Сурчин, Град Београд	2021-2030	Буџет града Београда	Површина уређених зелених површина, намењених деци и старијима
Стратешки циљ 4.3.						
Унапређење система управљања отпадом и отпадним водама						
н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.3.1.	Решавање проблема отпадних вода у свим насељеним местима, изградњом канализационе мреже и изградњом система за пречишћавање отпадних вода	Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода у насељима са мањим бројем становика	Град Београд, јавна предузећа	2021-2023	Буџет града Београда, међународни фондови	Изграђена постројења за пречишћавање отпадних вода
		Изградња 50% секундарне канализационе мреже у свим насељима	Град Београд	2021-2030	Буџет града Београда, кредити	Број корисника прикључених на канализациону мрежу
4.3.2.	Уређење депонија	Чишћење дивљих депонија у свим насељима	Град Београд, ЈКП „Градска чистоћа“, ЈП Сурчин	2021-2025	Буџет града Београда, међународни донатори	Непостојање депонија

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		Рекултивација земљишта након уклоњене депоније	Град Београд, ЈП Сурчин	2023-2030	Буџет града Београда, међународни донатори	Уређено земљиште
4.3.3.	Успостављање система примарне селекције отпада	Изградња рециклажних острва за одлагање отпада	ГО Сурчин, Град Београд, ЈКП „Градска чистоћа“	2023-2025	Буџет града Београда	Број постављених рециклажних острва
		Подела канти за раздвајање отпада свим домаћинствима-корисницима услуга „Градске чистоће“	Град Београд, ЈКП „Градска чистоћа“	2022-2024	Буџет града Београда	Број домаћинстава која имају канте за раздвајање отпада
		Едукације и кампање о значају примарне селекције	ГО Сурчин	2022-2025	Буџет ГО Сурчин	Број кампања и едукативних скупова
		Изградња рециклажног дворишта	Град Београд	2022-2023	Буџет града Београда	Изграђено и функционално рециклажно двориште
Стратешки циљ 4.4. Заштита природних вредности						
н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.4.1.	Очување и уређење рибњака Бечменска бара	Уређење рибњака Бечменска бара	ГО Сурчин, ТОГОС	2021-2030	Буџет, међународни донатори	Уређена сва 4 језера на Бечменској бари
Стратешки циљ 4.5. Унапређење енергетске ефикасности						
н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.5.1.	Едукација привредника и становништва о могућностима коришћења обновљивих извора енергије и повећању енергетске ефикасности	Едукативне радионице о енергетској ефикасности и ОИЕ	ГО Сурчин, НВО	2022-2030	Буџет ГО Сурчин, донатори	Број одржаних радионица
4.5.2.	Увођење система енергетске ефикасности у јавним зградама и службеним возилима у општини, као и у домаћинствима	Увођење система енергетске ефикасности у општинским зградама	ГО Сурчин, Град Београд	2022-2027	Буџет ГО Сурчин, Буџет града Београда, међународни донатори	Смањени трошкови енергије у јавним зградама
		Израда пројекта за постављање соларних	ГО Сурчин, Град Београд, фирме које	2021-2025	Буџет	Израђен пројекат

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		панела на згради општине	се баве израдом пројеката		Министарство грађевине, Министарство ЗЖС	
		Набавка енергетски ефикасних службених возила у општини	ГО Сурчин, Град Београд	2022-2027	Буџет ГО Сурчин, Буџет града Београда, међународни донатори	Смањени трошкови у службеним возилима општине
		Помоћ домаћинствима у циљу ефективног и ефикасног коришћења доступних финансијских средстава за енергетску ефикасност	ГО Сурчин, Град Београд	2022-2030	Буџет града Београда, републичка средства	Број домаћинстава која су остварила право на подстицајна средства за енергетску ефикасност

Стратешки циљ 4.6.
Унапређење пољопривредне инфраструктуре

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.6.1.	Уређење каналске мреже	Уређење каналске мреже	Град Београд, ЈКП „Србијаводе“	2021-2030	Град Београд, међународни донатори	Број километара уређених канала
4.6.2.	Уређење атарских путева	Уређење атарских путева	Град Београд	2021-2030	Град Београд	Број километара уређених атарских путева
4.6.3.	Заштита пољопривредног земљишта и усева	Формирање пољочуварске службе	ГО Сурчин, Град Београд	2022-2023	Буџет ГО Сурчин, Буџет града Београда	Формирана пољочуварска служба

Стратешки циљ 4.7.
Подизање капацитета пољопривредних произвођача

н.	Посебни циљеви	Активност	Партнери	Временски оквир	Вредност и извор средстава	Индикатори
4.7.1.	Унапређење нивоа знања и вештина пољопривредних произвођача кроз унапређење нивоа знања и вештина и подршка удруживању	Помоћ пољопривредним газдинствима у циљу ефективног и ефикасног коришћења доступних финансијских средстава	ГО Сурчин	2021-2030	Буџет града Београда , републичка средства	Број корисника којима је пружена подршка; Износ привучених средстава
		Едукација пољопривредних произвођача	ГО Сурчин, Пољопривредна саветодавна служба	2021-2030	Буџет ГО Сурчин, републичка средства	Број одржаних едукативних скупова

Стратегија локалног одрживог развоја општине Сурчин од 2021.-2030. године

		Подршка оснивању и оснаживању задруга	ГО Сурчин, Пољопривредна саветодавна служба	2022-2030	Републичка средства	Број основаних задруга
--	--	--	---	-----------	------------------------	---------------------------